

Capitulū Primū

q̄ fm aliquos intelligit de occultis. fm alios de manifestis. Sed Jo. intelligit de occultis. q̄ tñ sciunt a paucissimis. **lea.** Tho. dicit simplr de occultis. mortalibz tñ. **Scda** questio. vtrum ad fraternā correctionē teneant om̄s ex p̄cepto. Ad q̄d r̄ndent aliq̄ r̄ dicunt q̄ tenent ex p̄cepto ad b̄ solum sup̄iores ecclesiastici vel laici. Alij vero vt subditi ex cōsilio. r̄ b̄ quo ad peccatū cōmissum. secus q̄ ad perpetrandū. quia ad b̄ om̄s tenent ad admonendū. s. r̄nq̄. q. iij. **Lā** sacerdos. Alij vt **Dugo** dicunt simplr ad b̄ om̄nes teneri. b. Tho. tenet simplr om̄es teneri. Sed qz p̄ceptū est affirmatiuū. obligat semper. sed nō ad semp. imo p̄ loco r̄ tpe r̄ alijs cōstantibz tēbitis. Et hoc cū sperat p̄ hoc sequi emendatio peccantū. cū iste sit finis hui⁹ p̄cepti. Ipe etiā ordo datus seu p̄cessus in ea fm eūā gelum est in p̄cepto. cum. s. p̄ illū modū sperat correctio. Qui autē sunt i magistratu respectu subditiōz. diligētius se h̄re debent ratione cure. Et vltra fraternā correctionē tenent ad aliaz q̄ est actus iusticie. correctionē. s. paternaz seu iudiciariam in puniēdo. s. crimina cōmissa fm foanā iuris. Et qz hui⁹ finis est principiū bonū reipublice. q̄d seruat r̄ pinouet ex punitione criminū. Ideo etiā si ex h̄mōi correctione que fit multipliciter fm excessus varietatē verbis duris r̄ factis. vt pena pecuniaria vel personali vel exilio r̄ h̄mōi. nō speret emendatio eius. s. scandalū r̄ desperatio. nō tñ p̄ter hoc debet pretermitti. vt. r̄nq̄. q. nq̄. quo. r̄ di. lxxvi. Inferiorum. Et dist. xlv. Sed illud. Et. r̄nq̄. q. nq̄. Est iniusta. De hac nō h̄nt se intromittere nisi p̄sentes r̄ erga sibi subditos. **Dñ. b. Aug.** dicit. Et qui emendat vertere in quē p̄rās dat. r̄ coercet aliqua disciplina misericordiā p̄stat. **Q̄** ultra eni bona etiā inuitis p̄standa sunt. di. xlv. Si ergo nō datur p̄rās sup̄ delinquentē. nō debet punire. **Tertia** q̄stio vtrum admittant om̄es vt criminosi r̄ infames ad denunciations. Et respondet q̄ sic. si bono zelo denuncient. Sed criminosi q̄. s. p̄seuerant in malis. eo ip̄o q̄ tales nō vident bono zelo moueri cū se nō corrigant. Ad euangelicā denunciationē om̄es possunt admitti. cū nō intendat nisi emendatio fratris nō puniō. nisi p̄sumat q̄ hoc nō intenditur. sed diffamatio aut vindicatio. Ad denunciationem iudicalem. vbi etiā intendit puniō. seruandum est q̄d habetur extra de actu. Qualiter r̄ quando. r̄. c. inquisitionis.

Titulus. xii. de dono cōsiliū. Cōsiliū bonū erigit rectitudinē sui. celsitudine p̄cipiū r̄ aptitudinē exiliū. **Lā. primū.**

Q̄ circa donū cōsiliū
ma possumus p̄siderare. s. rectitudi-

nem cōsiliū. celsitudine p̄cipiū. aptitudinem auxiliū. Et quārum ad primū sciendum. q̄ tunc recte cōsiliat quis. cū facit tria q̄ tangit p̄ bus iij. ethicorum. **Primo** si debitiū finē sibi p̄stituat. sc̄do si media accōmoda ad finem inueniat. tertio si temp⁹ cōueniēs cōsilio assumat. **Primo** igit ad hoc q̄ aliquis recte cōsilietur. oportet q̄ sibi finem debitiū p̄stituat. De p̄cipio enim nō est cōsiliū. quia cōsiliū est inq̄stio rationis de aliquo operabili a nobis. Sed p̄cipia in om̄i scientia oportet supponere tā q̄ certa. In omni igitur inquisitione p̄cipiū sub questione vel sub inquisitione rationis nō cadit. similiter cōsiliū non est de fine. Cui⁹ ratio est. quia illud de quo est. cōsiliū est dubium vel incertum qualia sunt futura contingētia q̄ patet. qz in talibz ratio profert iudicium an eligenda sint vel vitanda absq̄ inquisitione rationis. Sed finis r̄ id quod habetur vt finis est iam determinatū r̄ certū. vt in q̄libet scientia p̄cipiū illius scientie. **Sc̄do** quis recte cōsiliatur si media accōmoda vel cōuenientia ad finem inueniat. **Primo** de aliq̄ bo non sit cōsiliū. p̄cedit ex eo. vel qz sunt determinata vel qz sunt minima. Sed q̄ sunt determinata. i. que habent determinatas vias p̄cedendi ad determinatos fines. nō oportet ibi cōsiliari. sicut scrip̄toz nō cōsiliat quōd debeat lrās trahere. qz hoc est iam determinatū v arte r̄ nō dubiū. Si autem sunt minima vel inuilia que parum adiuuant vel impediunt ad cōsequēdum finem. quia non multū refert vtrū sic vel sic fiant. q̄d autē parū est ratio accipit vt nihil. vnde d̄ h̄. nō est cōsiliū sed de eo q̄d est cōuenientius. vtilius r̄ facili⁹. ad consequēdum finem. quale cōsiliū est quod datur de paup̄tate. **Mat. xix.** Si vis p̄fectus esse. vade r̄ vende oia que habes r̄ da pauperibus. quod vtiq̄ cōsiliū est nō p̄ceptum. Et de virginitate vel viduitate. i. **Loz. viij.** De virginitate autē p̄ceptū dñi nō habeo. cōsiliū autē eo. q̄d est de meliori. Et merito. quia vt dicitur **Ecl. xxvi.** Non est digna ponderatio aie cōtinentis. b. **Ambro.** Virginitas suaderi p̄t impari nō p̄t. Res est magis voti q̄ p̄cepti. **xxxij. q. i.** **Integritas.** De obediētia aut **stephanus** papa cuidā vxoricide. Placeat tibi cōsiliū nostrū q̄d tibi melius r̄ vtilius videri p̄t. Relinque hoc malignū seculū. Ingredere monasteriū. humiliare sub manu abbat. cūtra facio simplici anio que tibi fuerint imperata. **xxxij. q. ij.** admonere. **Tertio** ad hoc q̄ aliq̄s recte cōsilietur oportet q̄ assumat tps cōueniens ne sit nimis morosus r̄ tardus. vt trāseat debitiū temp⁹. **Hec** etiā nimis velox. vnde **Calixt⁹** papa. Nos eni tpe indigemus vt aliquid maturius agamus. Non p̄cipitemus cōsilia r̄ opera nostra. neq̄ ordinē eoz corrupam⁹. di. l. p̄ndes

Titulus Duodecimus

ret. Ad hec tria que faciunt consiliū rectū opera-
tur quedam virtus moralis pars prudentie q̄
dicitur eubylia. que est recte consiliaria. vt di-
cit p̄bs. vi. ethicoꝝ. vbi autē deficit aliquod ho-
rum. vt q̄ persequatur sibi malū finem. puta intē-
dens eam exequi voluntatē vel vtilitatem. non
honorē dei salutē sui vel proximi. vel si bonū
finem eligit. tamē vias q̄bus ad illud p̄sequen-
dum perueniat. et media indebita accipiat. pu-
ta vt vincat iustam causā. mendatio vitur. vt
vincat inimicū iniustū prodicionē facit. vel ali-
ud indecens vel tempus debitū nō assumit. vel
modū. quia nō firmus p̄manet. nō est bonus et
rectū consiliū. Propter hoc sequit̄ q̄ peccator. s.
in mortali p̄manens. nō est bene consiliarius
quia nō obseruat debitas circūstantias. vel de-
bitū finem nō attendit cū peccat. Et per opposi-
tum virtuosus q̄libet et bene consiliarius. et si sit
idiota in his sc̄is que p̄tinet ad bonū virtutis. li-
cet in alijs vt in negociationibz vel rebus belli-
cis. vel h̄mōi nō sit bene consiliarius. **De f̄m
lea. l̄. in. iij. di. xxxv. arti. n̄. exceptis auctori-
tatibus decretorum.**

Quātū ad secūdū sci .§.I

endū. licet de certitudine vel certitudine iudi-
c̄. que habet per totū consiliū. Sciendū q̄ pri-
mū est creature rational. vt p̄ inq̄sitionē rōnis.
moueat ad aliqd̄ agendū. Que quidez inq̄sitione
rationis cōsiliū dicit. Sed q̄ ratio humana nō
potest cōprehendere singularia et cōtingentia q̄
possunt occurrere. et etiā deficere ne ad finem in-
tentum p̄ducatur ea de q̄bus consiliat. Ideo cer-
titudinē consiliū attingere humanū sed diuinū
cuius est p̄ certitudinē contingentū euentus
p̄uiderē. Et ideo oportet q̄ ad hanc certitudi-
nem h̄ndam. mens humana instinctu spiritus
sancti eleuetur supra humanū modū. ad quas
certitudinē nō potest ratione dictaminis eleua-
ri. Et ideo indiget homo inq̄sitione consiliū diri-
gi et leuari a deo qui om̄ia cōprehendit. Et sic fit
per totū consiliū. Quod sic diffinit̄ f̄m. b. l̄. se.
in. iij. di. xxxij. arti. ij. Donū consiliū est quo ho-
mo accipit hoc qd̄ agendū est. q̄si p̄ certitudinē
a spiritu sancto edoctus supra humanū modū.
Vel aliter. Donū consiliū est quo homo dirigē
in agendis et cauendis. nō per inq̄sitionē rōnis
sed quasi consilio accepto a spiritu sancto. Nā
scire pro certo om̄ia agibilia. et cauere om̄ia im-
pedientia a consecutione vite eterne. non est ex
dictamine rationis. sed ex virtute sp̄s sancti q̄
filij dei agunt. Ro. viij. Vel aliter cōsiliū quod
est totū. est quo sp̄s sanctus dirigat nos in om̄i-
bus que ordinant̄ in finez vite eterne siue sint
de necessitate salutis siue nō. l̄. c. be. l̄. se. se.
q. l̄. arti. iij. Et autē mens humana p̄ totū cō-
siliū instruat̄ et perficiat̄ in agendis. ostendi-

tur tripliciter. Primo ex interpretatione. sc̄do ex
similitudine. tertio ex ratione. Ex interpretatio-
ne patet. Nam consiliū dicit̄ q̄si confidū. eo q̄
multi confident ad p̄ferendū simul. quos oportet
considerare plures cōditiones seu circūstantias
quas dū vnus in cōsiderando deficit alius me-
lius percipit. vt dicit. b. l̄. i. se. q. xij. arti. ij.
Sic a simili. quia humana ratio nō potest habere
re aliquā certitudinē de euentibz contingentibz
ad p̄uidentū de eis per totū consiliū sp̄s san-
cti rationē humanā instruit de agendis sup̄ hu-
manū modū. Vnde vrbānus papa. Quis sp̄s
ritus sanctus infundit. cor fidele per prudentiā
et constantiam dilatat. de conse. di. n̄. omnes.
Ad prudentiam autē pertinet consiliū. Sc̄do
hoc probat̄ similitudine. videmus enī in rebus
humanis q̄ illi q̄ non sufficiunt sibi p̄s in in-
quisitione consiliū. a sapientioribz consilia exco-
runt. f̄m documentū illud l̄. i. n̄. Consiliū
semper a sapiente inquire. Et d̄. xij. De quibz
dicitur. Facilius inuenitur quod a pluribz seni-
oribus querit̄. Sic ad p̄positum. quia ratio hu-
mana nō potest cōprehendere singularia et con-
tingentia. que possunt occurrere. ideo magis in-
diget homo inq̄sitione consiliū. q. consilio accep-
to a deo. qui om̄ia cōprehendit f̄m. b. l̄. se.
se. q. l̄. articulo. ij. Tertio hoc declarat̄ ex ratione
Nam ratio humana perficit̄ p̄ hoc q̄ mouetur
a superiori principio moriuo. sic corpus qd̄ mo-
uetur a spiritu. Manifestum est autē q̄ recti-
tudo rationis humane comparatur ad rationes
diuinā. sicut principium motuum inferi ad
superius. Ratio enim eterna est supremaregula
omnis humane rectitudinis. et ideo regula
humana maxime p̄ficiat̄ et adiuuat̄. f̄m q̄
mouetur et regulat̄ a spiritu sancto p̄ totū cō-
siliū. circa ea que sunt agenda p̄pter finem. l̄. c. be.
l̄. se. se. q. l̄. arti. ij. Et p̄bs dicit in. c. de bo-
na fortuna q̄ his qui mouentur per instinctū
diuinum non expedit consiliari f̄m rationē hu-
manā. sed sequantur instinctum diuinum.
quia mouentur a meliori principio. Ad quod
optime facit quod habetur. xij. q. ij. Due sunt
leges publica. s. humana scripta et priuata. s. s.
spiritus sancti. Et qui hac secunda ducunt non
subijciuntur persone. ibi vide bene.

Quantū ad tertium .§.II

sc̄s aptitudinem consiliū nota q̄ quinta beati-
tudo que est. Beati misericordes. adaptatur huic
tono sicut dirigēt. Quātū enī p̄ consiliū in
omnibus virtutum actibz dirigamur. specialit̄
tamen in operibus misericordie. Nam cū con-
siliū sit de his que sunt ad finem vtilia. sequi-
tur de his que sunt maxime vtilia ad finē. maxi-
me consiliū erit vtile et necessariū. S̄ misericor-
dia maxime est vtilis ad finem. f̄m illud. i. ad

Capitulū Secundum

Ubi. nō. Pietas ad omnia utilis est. que exhibet
p septē opa misericordie corpalis. 7 multo ma
gis p opa misericordie spūalis. vt docere. p di
care. regere 7 hmōi. be. **Lx. se. se. q. lū. arti. nō.**
Idem oñdit Aug. in sermone dñi in monte di
cens. Consiliū conuenit misericordibz. qz vni
cum remediū est de tantis malis erui 7 liberari
dimittere alijs 7 dare. **Ad idēz glo. super illud.**
Beati misericordes. Misericordia aut eget spi
ritu consiliū. sine quo nemo circūscripre misere
tur. **Initium est sui misereri. finis est pro alio**
mori. **Dañ. nō. Placet tibi rex filiū meuz. pec**
cata tua elemosynis redime. de pe. di. i. **Quāob**
rem. **Quādo autē elemosyna cadat sub prece**
pto 7 quādo sub cōsilio. habes plene declaratus
in scda pte ti. i. c. xxiij. de inhūmanitate.

De consilijs euangelicis. Et primo de consi
lio obedientie. **Capitulum. ij.**

Quia optimū homi
nis est vt mente deo adhaereat 7 rebo
diuinis. **Impossibile est autē qz ho**
mo intente circa diuersa occupet. ad hoc qz libe
rius mens hominis ferat in deū. inqt. b. **Lx. i. ij.**
ptra gentiles. danť indiuidua lege cōsilia. qbz
homines ab occupatiōibz vite pñtis retrahant.
qñtum possibile est vitā agenti terrenaz. **Non**
est autē ita homini necessariū ad iusticiā. vt si
ne eo iusticia esse nō possit in ipō. **Non enī vir**
tus 7 iusticia tollit. si homo p m ordinem rōnis
corpali 7 terrenis rebo vtať. **Et ideo h' diuī**
ne legis admonitiōes dicunt cōsilia nō pcepta
in qñtū suadet homini vt ppter meliora minus
bona ptermittat. **Occupat autē hūana solli**
citus p m cōmūne modū hūane vite erga tria
Primo quidē circa ppriam psonaz qd agat aut
vbi fuerit. **Secdo circa psonas sibi cōiunctas**
p pue vxorem 7 filios. **Tertio circa res exteri**
ores pcuradas. qbz hō indiget ad sustentatio
nem vite. **Ad amputandā igit sollicitudinē cir**
ca res exteriores datur in lege diuina cōsiliū pau
pertatis. vt. s. res h' mundi abijciat. qbz anim'
eius p sollicitudinē aliquam implicari possit.
Hinc est qz dñs dicit Mat. xix. Si vis pfectus
esse. vade 7 vende oia qz habes 7 da paupibz et
sequere me. **Ad amputandā autē sollicitudinē**
vxoris 7 filioz. datur homini cōsiliū de virgini
tate vel castitate seruāda. **Hinc est qd dicitur. i**
Lxx. vñ. De virginibz autē pceptū dñi non ha
leo. cōsiliū autē dō. **Et hui' cōsiliū rōem assignās**
subdit. **Qui sine vxore est sollicitus est. qz sunt**
dñi cogitat 7 quō placeat deo. **Qui autē cū vxore**
est sollicitus est. qz sunt mūdi cogitat quō pla
ceat vxori 7 diuisus est. **Ad amputandā autēz**
sollicitudinē hominis circa seipm. datur consiliū
obediētie. p quā homo dispositionē suoz actu
um supiori cōmittit. ppter qd dicit **Debe. vlt.**

Obedite prepositis vestris 7 subiacete eis. ipsi
eni pugilant qñ rationē reddituri p animabz
vestris. **Ex summa hōis pfectio in hoc cōsistat.**
qz mens hominis deo vacet. **Ad hanc autē men**
tis vacationē predicta tria maxie vident' dispo
nere. cōuenienter ad pfectiōis statū ipa pūne
re vident. nō qz ipse sint pfectiōes. sed qz sunt
dispositiōes quedā ad pfectionē. que in hoc cō
sistit. qz mens hominis deo vacet. **Et hoc expresse**
ostendunt verba dñi paupertatez suadēis. **Si vis**
pfectus esse 7c. subdens. **Seque me. qñ in sua**
seqla pfectiōis cōstituens vitā. **Possumt etiaz p**
dicta tria dici pfectiōis signā 7 effectus. **Num**
eni mens amore 7 desiderio alicui' rei vehemē
ter afficit. cōsequens est vt alia postponat. **Et b**
ergo qz mens hominis feruēter amore 7 desiderio
in diuina fert. in quo pfectionēz cōstare maife
stum est. sequit' qz omnia que pñt ipm retardare
quo minus ferat in deū abijciat. nō solū caram
vxorem 7 prolis affectū. ac rez exteriorū. sed eti
am suūpū. **Et hoc significant verba scripture**
Dicit enī Lanť. viij. Si viderit homo oēm sub
stantiā p dilectiōe. quasi nihil respicit eam. **Et**
Mat. xij. Simile est regnū celozū homini ne
gociatori. qñtenti bonas margaritas. inuēta autē
vna 7c. **Et phi. ij. Que mihi aliqñ fuerunt lus**
tra. arbitrans sum vt stercora. vt dñi lucra
faciam. **Vidde qz signū maxie 7 pfecte amici**
cie vnus ad alterū est. cum se 7 suo amico dat.
Sic cū per paupertatē offerat qz bona exteriora
deō. p castitatē corpus. qz maximas delectatio
nes eius. s. venereas sibi aufert. 7 voluntatem
ppriam quo nil maius dat plato cui' voluntati
se subijcit loco dei. 7 iō p ista significat perfecta
amicicia eius ad deū. **Quia igit pdicta tria. di**
spōsitiones. effectus 7 signa sunt ad pfectionē
cōuenienter qz pdicta deuouent deo dicunt' et
se. in statu pfectiōis. pfectio autē ad quā predi
cta disponit. in vacatione mētis ad deū cōsistit.
Vnde pdictoz pfectores religiosi dicunt. quasi
se 7 sua p modū sacrificij deo dedicātes. **Religio**
eni in cultu diuino cōsistit. vt in oblatiōibz 7 sacri
ficijz 7c. **Dec. b. tlv. in. ij. 5 gēnles. c. cxxv. Et**
xij. q. i. 82. **Vbi cōsiliū dat offerentē est arbitri**
um. vbi vero pceptū necessitas seruētie.

De obedientie uoto. §. I.
7 alijs votis. **Sciendū qz stultū visum est aliqz**
bus obligare se voto ad obediēdum alicui. aut
qd cūqz seruādūz. inducētibz hāc rōez. **Unum**
qdqz bonū qñto liberi' agit. tanto virtuosi' esse
videt. **Quāto ei ex maiori necessitate qz ad ali**
qd obseruādū astringit. tāto min' libere id age
re videt. **Vidēt igit derogari laudabilitati vir**
tuosoz actū per hoc qz ex necessitate obediē
tie vel voti fit. **Et hoc reprobat. b. Lxx. ij. cō**
tra gēnles. c. cxxij. **Explicit** **Primo dicit qz q**

Titulus Duodecimus

hoc dicunt vident ignorare diuersitate necessi-
tati. Est enim triplex necessitas. Quedam ex coa-
ctione. quedam ex interiori inclinatione. quedam ex fi-
ne. Et prima quidem necessitas laudem virtuoso-
rum actuum diminuit. quia contrariatur voluntario. Coa-
ctum est enim quod est voluntati contrarium. Secunda ne-
cessitas que. scilicet est ex interiori inclinatione proce-
dens. laudem virtuosi actus non minuit. sed auget.
facit enim voluntatem magis intendere in actum vir-
tutis. Patet enim quod habet virtutem quanto fuerit per-
fectior tanto vehementer voluntatem tendere facit
in actum virtutis bonum. et minus ab eo deficere. quod si
ad finem perfectionis peruenit. quondam necessitatem in-
fert ad intente agendum et minus deficiendum. sicut
est in beatis qui peccare non possunt. nec tamen propter hoc aut
libertati voluntatis aliquid reperit aut actus bonitatis.
Tertia necessitas est ex fine. sicut dicitur alicui esse
necessariam nauem ut transeat mare. Patet autem quod
hanc necessitatem libertatem voluntatis non minuit nec
actuum bonitatem. quin potius quod ad aliquid auget. quia
necessarium ad finem. ex hoc ipso laudabile est. et tan-
to laudabilius. quanto finis fuit melior. Necessi-
tas autem obseruandi que quis nouit aut obediendi
ei cui se supponit. non est necessitas coercionis.
nec etiam ex interiori inclinatione pueniens. sed
ex ordine ad finem. Est enim necessarium vouenti bene
vel illud agere. si deus voti impleri aut obediencia
seruari. Cum igitur hi fines laudabiles sint. utpote
quibus homo deo se subicit. necessitas predicta ni-
hil diminuit de laude virtutis. Secundo quod talis ob-
ligatio quam quis sibi sumit non diminuit de laude
virtutis probat sic. Considerandum est enim quod dum
implentur aliquid que quis nouit. vel quod sibi precipiuntur
ab eo cui se quis subdidit propter deum. maiori
laude et remuneratioe sunt digna. Sicut enim
pertingit unum actum esse duorum virtuosorum. dum actus vni-
us virtutis ad finem alterius virtutis ordinatur. ut cuius quis
furatur ut fornicet. Actus quidem secundum speciem est
auaricie. secundum intentionem est luxurie. Sic eodem
modo pertingit in actibus virtutum. Actus enim vni-
us virtutis ad actum alterius virtutis potest ordinari.
Sicut cum quis dat sua ut cum eo habeat amicitiam
charitatis. Actus quidem talis ex specie sua est actus
liberalitatis. Ex fine est actus charitatis. Dum autem
tem actus maiorem laudem habet virtutis ex chari-
tate quam ex liberalitate. unde et si remittatur ex eo quod
liberalitatis est. ex eo quod ad charitatem ordinatur
maiori laude et mercede dignus est quam si libera-
lius ageret non in ordine ad charitatem. Bonum
ergo aliquem aliquid opus virtutis agentem
puta ieiunantem. vel se a venereis continentem. Equi-
dem si hoc agat absque voto. erit actus abstinen-
tie vel castitatis. Si ex voto referat ulterius ad aliam
virtutem. cuius est deo vouere aliquid. scilicet ad religio-
nem que potior est castitate vel abstinentia. utpote
faciens nos recte habere ad deum. Erunt ergo actus
abstinentie vel continentie laudabiliores in eo que ex

voto facit. et si non ita delectatur in abstinentia. ex
eo quod delectatur in potiori virtute que est religio.
Tertio sic. voluntas precedens actum manet forte
in tota executione actus. et ipsum laudabile red-
dit. etiam quando de proposito voluntatis propter quem actus
incipit. in executione operis non cogitabat. Non enim
oportet ut quod propter deum aliquid iter arripit. in qua
libet parte itineris actu cogitet de deo. Patet autem
quod ille qui vouet se aliquid facturum. intensius illud
vult. quam si simpliciter illud facere disposuit. quia non
solum illud facere voluit. sed voluit se firmare
non deficeret ab eo faciendum. Ex hac voluntatis in-
tentione redditur executio voti cum intentione quas-
dam laudabili. etiam quando voluntas vel non actu
ferretur in opus. vel ferretur remissa. Sic ergo lau-
dabilius fit. quod ex voto fit. quam quod fit sine voto
ceteris tamen paribus.

Continencia seu ca. §. II

ritas ponitur inter consilia quatuor videlicet ad virgi-
nitate seruanda vel viduitate. Cum ei sit triplex
gradus castitatis. scilicet virginialis. vidualis et coniugal.
Ad continentiam quidem coniugalem tenet quilibet ex pre-
cepto. non quidem quod aliquis teneat ad contrahendum
coniugium. sed si contraxerit. oportet quod abstineat
ab omni actu venereo extra suam uxorem. iuxta il-
lud Exo. xx. Non mechaberis. et 1. Thimo. n. Ab-
tende tibi ab omni fornicatione. et propter uxorem tu-
am non patiaris crimine scire. Quod si extra coniugium
sit positus vir vel mulier. de necessitate tenetur
abstinere ab omni actu carnali extra coniugium
sicut clericus et religiosus. Sed in hoc est differen-
tia. quia laicus vir vel mulier. qui se voto non astrinxit
ad castitatem vidualem vel virginalem potest con-
trahere matrimonium si vult. Sed ordinatur in sa-
cris vel religiosus non potest. quia ex voto facto tacito
vel expresse se obligauit ad castitatem vidualem
si virginitatem iam amisit licite vel illicite. et etiam
ad virginalem si virginitatem seruauit. Et ad hoc
alterum tenet de necessitate salutis. Erat siquidem
primo voti castitatis virginialis vel vidualis in
consilio. quod datur de meliori bono. Melior enim
status est vidualis castitas quam coniugal. et melior
virginalis utroque tamen facto voto consilium transit
in preceptum. unde glo. super illud. vouete et reddite
domino deo vestro. Dicit vouere est voluntatis et in
consilio libertate reddere necessitatem. Circa hanc
igitur castitatem errant multiplex error. Primus eorum
qui dixerunt malum esse et illicitum seruare castitatem
virginalem vel vidualem. Secundus est eorum qui
dixerunt actum venereum soluti cum soluta li-
citem ut naturalem actum. Tertius est eorum
qui dixerunt actum coniugalem de se illicitum. nec
in tali statu posse saluari. Quartus est eorum qui
dixerunt statum coniugalem non solum licitum. sed
equalis meriti esse cum statu viduali vel virginali.
Qui sequuntur primum errorem. tribus ratio

Capitulū Tertium

nibus hoc probat. Primo sic. Diuini est bonū speciei q̄ bonum indiuidui. Vni autē et mulieris coniunctio ordinat ad bonū speciei. Sūptio cibi et potus ad bonū indiuidui. s. seruandum ipm. Sed peccaret q̄ oino abstineret a cibo et potu. q̄ multo magis abstinens ab actu generatōis. Secūdo sic. Ex diuina ordinatiōe dantur homini mēbra ad generatiōem apta. et etiā vis concupiscibilis ad hincitans. et alia hōmōi ad hinc ordinata. videt ergo cōtra diuinā ordinatiōem agere q̄ oino ab actu generatōis abstinere. Tertio sic. Nō est possibile q̄n concupiscentie venereorū oriantur. cuius naturales sunt. Resistere autē concupiscentiis. et q̄n cōtinuā pugnā hēre. maiore inquietudinē animo tribuit. q̄ si aliq̄s vratur moderate concupiscentiis. cū igitur inquietudo animi maxime p̄fectioni virtutis repugnet. videt p̄fectiōis vratur aduersari q̄ aliq̄s perpetuā continentia seruet. Ad q̄ etiā facit qd̄ dñs ait Beñ. i. Crescite et multiplicamini etc. Sed dicit. b. l. in. iij. cōtra gēntes. c. cxxi. q̄ nō est difficile soluere dicta argumēta. Considerandū igitur est p̄ eorū declaratione q̄ alia rō est habenda in his q̄ ad necessitatē vniuscuiusq̄ q̄ hōmōi p̄tinent. alia in his que p̄tinet ad multitudinis necessitatē. In his enī que p̄tinent ad necessitates vniuscuiusq̄. oportet q̄ vniuscuiusq̄ p̄videat singulariter. hōmōi autē sunt cibi et potus et alia hōmōi. que ad sustentationē indiuidui p̄tinent. vñ necessariū est q̄ q̄libet cibo et potu vratur. In his autē que sunt necessaria multitudini. nō oportet q̄ cuiuslibet multitudini illud attribuat. Neq̄ etiā est possibile. Pater igitur multa esse necessaria multitudini hōmōi. vt cibi. potus. preparatio. indumentā. tomus et alia hōmōi. q̄ impossibile est q̄ p̄ vnū p̄tinent. Et iō oportet diuersorū diuersa esse officia. sicut etiā in corpore diuersa mēbra ad diuersos actus ordinantur. Quia igitur generatio nō est de necessitate indiuidui. sed de necessitate totius speciei non est necessariū q̄ omnes hōmōes actibus generatōis vacent. Sed quidā ab his abstinēt actibus. aliq̄s officiis mancipent. puta militie vel contemplationi. Ex quo p̄t solutio ad scdm. Ex diuina enī p̄uidencia dantur homini q̄ sunt necessaria toti speciei. nec tñ oportet q̄ q̄libet hōmō q̄libet eorū vratur. Data est enī homini industria edificandi. virtus ad pugnatia. intellectus ad scientias acq̄rēdū. nec tñ oportet q̄ oēs sint edificatores. milites. doctores et hōmōi. Sicut q̄uis sit homini data virtus generatiua cū alijs que ordinantur ad actū eius. nō tñ oportet q̄ q̄libet actui generatiōis intendat. Ab his enim q̄ sunt necessaria multitudini. q̄uis q̄ntū ad singulos melius sit q̄ q̄s abstineat melioribus exercitijs deditus non tñ bonū esset q̄ omnes abstinerent. sicut etiā pater in ordine vniuersi. q̄uis melior sit substantia spūalis q̄ corpalis. non tñ esset melius vni

uersum in q̄ essent solū substantie spūales. sed imperfectius. sicut etiā oculus est perfectius mēbrum pede. non tñ esset p̄fectum animal si oculus haberet nō pedes. Sic et multitudo hōmōi generis p̄fectior existit. q̄ aliqui in ea vacent generationi. aliqui cōtemplationi. Ad tertium hñ. q̄ sollicitudo et occupatio inquietudinis quas habent illi qui cōiungio vruntur. de vxoribus. filiis et necessarijs vite acq̄rendis est continua. Inquietatio autē quam hōmō patit ex pugna concupiscentiarū. est ad aliquā horam. que etiā minoratur p̄ hoc q̄ ei aliq̄s nō cōsentit. Nam q̄nto magis q̄s delectabilibus vratur. tanto magis crescit in eo delectabilis appetit. Debilitat etiā in eo concupiscentie per abstinētiās et alia exercitia corpalia. que p̄ueniunt his q̄ p̄positum cōtinentie habent. Plus etiā corpaliū delectationum magis reducit mētem a sua altitudine et impedit a cōtemplatione spūaliū. q̄ inquietudo q̄ p̄uenit ex resistendo concupiscentiis horū delectabilium. q̄ p̄ vsum delectabilium et maxime venereorum. mens maxime carnalibus inhxret. cuius delectatio quiescere faciat appetitū in re delectabili. Et iō his que ad cōtemplationē diuinorū et cōiungio veritatis intendūt. maxime nociuum est venereis deditos esse. et maxime vñle ab eis abstinere. Nilhil autē prohibet q̄uis vniuersa liter dicat vni hōmōi melius esse continentiam seruare q̄ matrimonio vti. quin alicui id melius sit. Vnde et dñs facta de continentia mentione. cū. s. dixit. Alij seipos castrauerunt p̄pter regnū celoz. i. p̄positū cōtinentie sumpserūt. Subdidit. Non omnes capiūt verbū istud. sed qui potest capere capiat. Qd̄ autē dictū est de p̄cepto dñi Beñ. i. Crescite et multiplicamini. habuit obligationem et vim artandi illo tpe p̄pter paucitatem hōmōi in principio mundi. Vel post diluuiū vt multiplicaret genus humanū. Siue p̄pter multiplicationē fidelis populi. quādo oportebat ipm p̄ carnalē generatiōem multiplicari. vt fuit in veteri testamēto. Et iō cōsiliū de perpetua cōtinentia seruāda reseruatū fuit t̄pibus noui testamēti. q̄n spūalis populus p̄ spiritum alem generatiōem multiplicabatur.

Secundus error. §. III

fuit eorum qui dixerunt simplicem fornicationem non esse peccatū. sed naturales. Ad qd̄ potest induci talis ratio. Quicquid est de iure naturali est licitum. q̄ hoc est a deo institutū. Sed cōiunctio maris et femine est de iure naturali s̄m. Vñ. vt p̄t. di. i. Jus naturale. Talis autē coniunctio reperit in simplici fornicatiōe. g. r. Et rñdes q̄ dupl̄t d̄t ius naturale. Vno mō qd̄ est p̄m instinctū sensualē. qui est cōmūnis nobis et brutis. Et isto mō nō est verū q̄ sit licitū quicquid est de iure naturali. Nam in hoc os q̄ talis

Titulus Duodecimus

instinctus regule rōe in executione eius ad h̄ ut
opus inde sequens sit licitū. qz sic deus instituit.
Fornicaria autē p̄iicio r̄ si sit s̄m̄ instinctū sen
sualē. nō t̄n regulat̄ s̄m̄ rōez r̄ iō nō licita. Alio
mō dicit̄ ius naturale illud qd̄ rō naturalis di
cat. Et sic nō q̄cumqz cōiunctio mar̄ r̄ femie ē
de iure naturali. s̄ illa q̄ sit s̄m̄ legē matrimōnū.
Q̄ autē fornicatio simplex sit illicita r̄ oīs coit̄
pter v̄rozē r̄ oīs emissio semis p̄curata ex q̄ pro
les seq̄ nō p̄t. p̄z deuter. xxiij. Nō erit mere
trix de filiabus isrl̄ neqz scortator de filiis israel. r̄
Leuit. xvij. q̄ n̄ masculo non cōmiscer̄ coitu
semineo. r̄ cū oī p̄core nō coibis. Et ponit̄ pena
mort̄ in legē s̄ h̄. Et. i. Cor. vi. Neqz molles
neqz masculoz cūbitores regnū dei possidebūt
Et dicunt̄ molles q̄ in seip̄is nō cūz alijs semis
effusione p̄curat. q̄ ista p̄ctā sint mortalia. patz
ex h̄. Nullus enī excludit̄ a regno celoz nisi p̄
pter mortale. S̄z p̄ qd̄libz h̄oz excludit̄ q̄s a re
gno. vt norat̄ in auct̄e inducta. ibi. neqz molles
r̄c. De simplici fornicatione dicit̄ ap̄ls ad eph.
v. Om̄is fornicator aut immūcus r̄c. nō h̄z h̄
reditatē in regno xp̄i r̄ dei. Et. xij. q. i. Predicā
dū dicit̄ q̄ p̄ fornicatione sicut p̄ p̄urio r̄ h̄mi
tidio est imponēda sepr̄nis p̄nia. qd̄ nō fiebat
nisi de mortalibz. Et sic p̄z error eoz q̄ dicit̄ in
emissione seminis q̄cūqz nō esse mar̄ p̄ctm̄ q̄
in emissionē aliaz sup̄fluitatuz. vt vrine. se. u. z
h̄mōi. Nā alie sup̄fluitates non sunt necessa
rie ad aliqd̄. vñ ad bonuz h̄is p̄tinet soluz q̄ es
mittant̄. Nō autē h̄ solū q̄rit̄ in semie s̄z vt emit
tat̄ ad generatiōis v̄tilitatē. ad quā ordinatur.
Nā r̄ si semē sit sup̄flū q̄ ad indiuidui cōserua
tionē. est t̄n necessariū q̄ ad p̄pagatiōez r̄ cōserua
tionē speciei h̄iane. Probat̄ etiā saḡ diffuse be.
L. h̄. li. iij. s̄ gēnles. c. cxvij. quō p̄iicio mar̄ r̄
femie extra m̄monitū sit p̄tra legē naturalē.

Tertius error fuit .§. III

eoz q̄ dixerūt actuz cōiugalē esse illicitū. nec pos
se h̄iem in statu cōiugij saluari. S̄z cum matri
monitū sit a deo institutuz in p̄adyso dicēte adā
a deo edocto. Relinquet h̄o patrē r̄ matrē r̄ ad
h̄erebit v̄rozi sue r̄c. Gen. ij. Renouatuz post di
luuium. dicēte d̄no noe r̄ filiis eius. Crescite r̄
multiplicamini r̄ replete terrā. Et cōfirmatum
ab ip̄o incarnato. cū ait. Math. xix. Relinquet
h̄o patrē r̄ matrē r̄c. subdens. Quos de⁹ cōiunxit
scz vinculo m̄monij h̄o nō sepet. Dignificatū
etiā fuit ab eo cū i nuptijs fact̄ i chana galilee
interfuit cū marre ei⁹ r̄ discipul̄ r̄ miraculo pri
mo p̄uertendo aquā in vinū eas nobilitauit. vt
habet̄ Jo. ij. Ecclia qz determinādo declarat̄ sta
tum cōiugij de se licitū r̄ saluandū. Dicit̄ enī ex
de sum. tri. r̄ h̄. ca. c. i. Non soluz virgines et vi
due. sed r̄ cōiugari cū fide r̄ bonis opibus ad re
gnū celoz pueniūt. Et. xxx. di. c. h̄c scripsim⁹.

dicit̄. Nuptiaz vinculū qd̄ s̄m̄ castitatez dicit̄
honoramus. Et. xxij. q. iij. q̄dam. Inter hereti
cos cōnumerant̄. q̄ asserūt viduas si nupserint
peccare. Sed r̄ habere sil̄ plures v̄rozes p̄tra le
gem diuinā est r̄ p̄nitiosum qd̄ obseruant̄ sara
ceni ex lege sua pessima alchorani in h̄ t̄n fuit in
veteri testamēto cū patrībz a deo dispensatū. vt
dicit̄ ex de diuoz. gaudem⁹. Nunq̄ autē legit̄ di
spensatū cū mulieribz vt h̄erent sil̄ plures v̄ros
heretici etiā nūcupant̄ inchoalite. asserētes v̄ro
res debere esse cōmunes. sic r̄ res sp̄ales. vt p̄z
xxij. q. iij. q̄dam. quē errore prius posuerat pla
to. s̄m̄. b. L. h̄. in. iij. cōtra gēnles. ca. cxx.

Quartus error fuit .§. V

dicentū q̄ status matrimonij erat meriti v̄ri
tutis eq̄lis cū statu p̄p̄tue cōtinentiū. Hec fuit
heresis iouinianū. quā multipl̄ improbat̄ bea.
Hierō. in li. s̄ iouinianū. Et erroris falsitas p̄z
ex eo q̄ saluator p̄valice loquēs de femine ias
ctato in terrā bonā. aliud fecit fructū tricesimū
aliud sexagesimū. aliud centesimū. Math. xij
qd̄ cōiter exponit̄ de triplici statu bonoz fidelū
q̄ significant̄ p̄ terrā bonā satā semie v̄rutis scz
cōiugatoz. viduaz r̄ virginū. Sicut ḡ numerus
sexagesim⁹ excedit in duplo tricesimū. r̄ nūent
centenari⁹ v̄trūqz. ita stat⁹ vidual cōiugalem. r̄
multo mag⁹ v̄ginal excedit in p̄fectione. Et. i.
Cor. vij. Qui virginē suā m̄monio iūgit bene
facit. Et q̄ nō iūgit meli⁹ facit. Patet etiā h̄c
p̄ rōem. Nā p̄ cōtinentiā h̄o reddit̄ abilioz ad
mētis eleuationē in sp̄ialia r̄ diuina. r̄ quodā
modo ponit̄ in q̄daz s̄ilitudine angloz sup̄ sta
tum h̄is. Dñ Hierō. ait. Anglis semp cognas
ta est v̄ginitas. r̄ v̄ginē esse angelicū est nō h̄i
manū. Nō obstat h̄uic s̄nie q̄ aliq̄ p̄fectissime
v̄rutis v̄ri matrimonio v̄si sunt. vt abraā. ysa
ac r̄ iacob. qz q̄nto v̄tus est fortior. tanto m̄
pōt p̄ q̄cūqz a sua altitudine deici. Hec t̄n qz ip̄i
m̄monio v̄si sunt. min⁹ cōtinentiā v̄ritat̄
r̄ diuinoz amauerūt. Sed s̄m̄ q̄ p̄ d̄no t̄pis re
q̄rebat̄ matrimonio v̄tebant̄ ad multiplicatio
nē ppli fidel̄. Hec t̄n p̄fectio alicui⁹ p̄sone fidel̄
est sufficiens argumētū ad p̄fectionē stat⁹. cū
aliq̄s p̄fectiori mente possit v̄ri minori bono q̄
alius maiori. Non ḡ p̄ h̄c q̄ abraam vel moy
ses p̄fectior fuit mult⁹ q̄ seruāt cōtinentiā. p̄p̄t
h̄ seq̄tur q̄ stat⁹ m̄monij sit p̄fectior statu cō
tinentiū vel etiā eq̄lis. Et ad h̄ facit qd̄ ait. b. h̄e
ro. cōtra iouinianū. Quis ignoret sub alta dei
dispensatiōe. oēs retro sc̄tos eiusdē fuisse meriti
ti cui⁹ nunc sunt christiani. Quō abraam tunc
deo placuit in cōiugio. ita nūc v̄gines in p̄p̄tue
cōtinentia. Seruuit ille legi et t̄pi suo. Seruua
mus r̄ nos legi r̄ t̄pi nostro in quos fines secta
lozū reuenerunt. de pe. di. ij. Si enim inquit.

De consilio paupertatis. Cap. ij.

Capitulū Tertium

Circa paupertatem

que etiā inter cōsilia dñi ponit. erratum est a quibusdā. Nā aliq̄ ita cōmendauerunt vt assererēt. nulli etiā laico licitū esse h̄re aliqd̄ propriū. sed dānabile fore. Qui heretici declarātur vocati ap̄lici. vt h̄etur. xxiij. q. ij. quidā. vñ et. b. Hiero. dicit laicis licitum eē possidere tpa lia. sed nō nisi ad vsum. i. ita q̄ nō aburant eis xij. q. i. duo. Quinimo etiā de clericis secularibus licet h̄re propriū. vt ponit. xij. q. i. p. totus. Nec obstat qd̄ dñs ait. Lu. xij. Nisi q̄s renunciauerit oibz q̄ possidet. nō pōt esse me⁹ discipulus. Nā discipulatus christi pōt intelligi dupl. Pno mō large put. s. importat obseruantia mādatorū christi. sicut fuit nicodemus. ioseph⁹ et h̄. et his op̄ter oibz renūciare tpa libz mēte. ita. s. q̄ nil deo et mandatorū eius obseruatōi p̄ponant. Secōdo mō p̄prie et stricte. put importat statū p̄fectionis et obseruantia cōsilioz. q̄les statū tenuerūt ap̄li cū christo p̄uersantes. et istos oibz renūciare affectu et effectu. vt nil h̄eant p̄p̄riū in p̄riculari. sicut est stat⁹ religiosoz. vt. xij. q. i. nō dicat. et in al. c. Et de his p̄prie loq̄bat christus. Quidā etiā ita cōmēdant paupertatē. vt dicāt in ea cōsistere p̄fectionē creature rōnal. S. b. Tho. se. se. reprobāt ostēdens post. Jo. cap. in col. p̄ria moysi. nō in ea cōsistere p̄fectionē. sed eē instrumētum et inductiuū ad p̄fectū. Et ap̄ls ad col. ij. ait. Sup̄ oia charitatē habete. q̄ est vinculu p̄fectionis. nō dicit paupertatē. sed charitatē eē vinculu p̄fectionis. Christus etiā postq̄ dixit. Si vis p̄fectus esse vende oia q̄ h̄es et da pauperibz. subdidit. Et seq̄re me. vt innueret nō in paupertate tm̄. sed mag⁹ in seq̄la christi. q̄ e ma rime per charitatē cōsistere p̄fectionē. Alij vero ecōtra detestati sunt paupertatē. vt oēm gradum paupertatē et expropriatōis tpa libz repro barent et illicitū dicerēt. sed et hos reprobāt. b. Tho. in. ij. cōtra gentiles. ca. cxxvi. et cxxvij. Dicit enī. Quid sentiendū sit de paupertate ex diuitijs cōsideremus. Exteriores quidez diuitie necessarie sunt ad bonū virtutū. cū p̄ eas sustentemus corpus. et alijs subueniam⁹. Op̄tet autē q̄ ea q̄ sunt ad finē. ex fine bonitatis accipiāt. Necessē ē est vt exteriores diuitie sint aliqd̄ bonuz bonis. nō tm̄ principale. s. q̄si secundariū. Nam finis principl̄ bonū est. Alia vero s̄m q̄ ordināt in finē. p̄pter b̄ quibusdā visus est vt virtutes sint inaria bona hōis. Diuitie autē qdā mima bona Op̄tet autē q̄ ea q̄ sunt ad finē. modū accipiāt s̄m exigentiā finis. In tantū ē diuitie sunt bone inq̄ntū p̄ficiūt ad vsum virtutū. Si vero iste modus excedat. vt p̄ eas impediāt vsum. nō iā inf bona cōputāda sunt. s. inter mala. Dñ q̄busdā accidit bonū esse h̄re diuitias. qui. s. eis virtutē ad virtutes. Quibusdā malū est eas h̄re. qz per

eas a virtute retrahunt. vel nimia sollicitudine vel nimia affectione ad eas. vel menū elatione ex eis cōtingente. Sed cū sint virtutes actiue vite et cōtemplatiue. aliter et alif. vtrez diuitijs indigent. Nā virtutes cōtemplatiue indigēt eis ad solā sustentatiōem nature. virtutes actiue indigent eis et ad b̄ et ad subueniendum alijs. cuz q̄ bus cōuiuendū est. Pñ et cōtemplatiua vita etiā in b̄ p̄fectior ē q̄ paucioribz indiget. Ad quā q̄ dem vitā pertinere videt. q̄ totaliter hō diuinitatibus vacet. Quā quide p̄fectionē sectantibus minimū de exterioribz diuitijs sufficit. s. q̄ntū ē necessariū ad sustentatiōem nature. vnde ap̄ls. i. Thi. vi. ait. Habētes alimenta et q̄bz tegamur his cōtenti sum⁹. Paupertas igit laudabil est. in q̄ntū boniē liberat ab illis virtutibus q̄bz p̄ diuitias aliq̄ implicat. Inq̄ntū autē sollicitudinez tollit q̄ ex diuitijs cōsurgit. est vtilis quibusdā. q̄. s. sunt ita dispositi. vt circa meliora occupent. q̄bz dam vero nociua. q̄ ab hac sollicitudine liberati. in peiores occupatiōes cadunt. Pñ. b. Greg. in. vi. moral. ait. Sepe q̄ occupati vnde hūanū vsibz viuerēt. gladio sue quietē extincti sunt. In q̄ntū vero paupertas bonū qd̄ ex diuitijs puenit. scz sustentatiōem p̄p̄riā et subuentiōem alioz impedit. malū est simplr. Malū enī est inq̄ntum subuentio. q̄ in tpa libz primis subuenitur per mai⁹ bonū pōt recuperari. s. per hoc q̄ hō diuitijs carens liberis pōt diuinis et sp̄rialibus vacare. Bonū autē sustentatiōis p̄prie adeo necessariū est. q̄ nullo alio recōpensari pōt Nullius ei boni obtēru d̄z hō sustentatiōes vite sibi subtrahere. Paupertas igit tal laudabil est. cū hō a sollicitudinibz terrenis liberat⁹. liberius diuinis et sp̄rialibus vacat. ita tm̄ q̄ cum ea remaneat facultas homini p̄ licitū modū sustentādi seipm. ad qd̄ nō multa requirunt. Et q̄nto modus viuendi in paupertate minorē sollicitudinē erigat. tāto paupertas est laudabilior. nō autē q̄nto paupertas fuerit maior. Nō enī paupertas in se ē bona sed inq̄ntum liberat ab illis. q̄bz impedit bonū q̄ minus sp̄rialibus bonis irēdat. Pñ s̄m modus quo homo liberat ab impedimētis p̄dictis. est mensura bonitatis eius. Et hoc est cōmune oibz exterioribz q̄ in tantū sunt bona inq̄ntuz p̄ficiunt ad virtutē. nō autē s̄m seipam.

Est autem quadru §. I
plex modus sectandi voluntariā paupertatē s̄m b. Tho. vbi sup̄. c. cxxx. Et prim⁹ modus ē vt de p̄cio possessionū venditaz. aliq̄ in vno collegio seu cōgregatiōe existentes cōmuniter viuāt. Et iste sufficiens est. sed nō ad longū tempus. Et ideo apostoli hunc modū viuēdi fidelibz i hierusalē cōstituerūt. qz p̄uidebant p̄ sp̄m sanctū q̄ nō diu in hierl̄m cōmorare haberēt. tm̄ p̄pter p̄secutiōes et iniurias illatas a iudeis. tm̄ p̄pter

Titulus Duodecimus

instantē destructionē ciuitatē et genē. vnde nō fu-
it necessarius nisi ad modicū tempus puideri.
Et ppter b̄ transeūtes ad gētes in q̄bo firmāda
et p̄duranda erat ecclia. h̄ic modū viuēdi nō le-
gunt instituisse. **E**t si dicat q̄ p̄ h̄ic modū viuē-
di pōt cōmitti fraus et furtū p̄ dispensatores. vñ
nō videt̄ conueniens modus. **R**ūdet̄ q̄ b̄ est cōe
in oī modo viuēdi. q̄bus aliq̄ adinuicē uiuunt
In hoc autē tanto min⁹ q̄nto difficili⁹ p̄tinge-
re videt̄. q̄ p̄fectionē vite sectantes fraudez cō-
mittant. **A**dhibet̄ etiā p̄tra hoc remediū per p̄-
uidam dispensationē fidelium. **V**ñ ab aplis ele-
cti sunt stephan⁹ et aliq̄ q̄ ad b̄ officiu⁹ idonei re-
putabant. **E**st sc̄ds modus viuēdi in pauper-
tate voluntaria. vt. s. h̄ntes possessiones in cōi de
eis uiuant. et singul⁹ p̄uideat̄. put cuiq̄ op⁹ fue-
rit sicut obseruat̄ in plurimis monasterijs et q̄i
in oibus monachoz. **E**t h̄ic est etiā cōueniens
modus et laudabil⁹. **N**ec per b̄ aliqd̄ tepetit̄ p̄fe-
ctioni ad quā tendunt paupertatē voluntariam
assumētes. **P**otest enī fieri p̄ vni⁹ fere vel pau-
corū sollicitudinē. vt possessiones debito mō pro-
curent. et sic aliq̄ absq̄ alia sp̄aliter sollicitudine
remanentes. libere p̄nt sp̄aliter vacare q̄d est
fructus voluntarie paupertatē. nec etiā illis aliqd̄
teperit̄ de p̄fectione vite. q̄ hanc sollicitudinē p̄
alijs assumunt. **N**ō enī amittere videt̄ in te-
fectu quietē. recipant in obsequio charitatis. in q̄
etiā p̄fectio vite cōsistit. **N**ec etiā p̄ h̄ic modū
uiuēdi discordia tollit̄ occasione possessionū cō-
muniū. **T**ales enī debēt voluntariā paupertatez
assumere. q̄ sp̄alia p̄tēnant. **E**t tales p̄ sp̄alibus
cōib⁹ discordare nō p̄nt. p̄sertim cū ex sp̄alibus
nihil p̄ter necessariā vite h̄eant expectare. **E**t cū
dispensatores oporteat eē fideles. nec ppter b̄ q̄
aliq̄ hoc mō viuēdi abutant̄. h̄ic modus uiuen-
di pōt improbari. cū et bonis male vtant̄ mali.
vt p̄t̄ in eucharistia. et malis b̄n vtantur boni.
Tert⁹ modus viuēdi voluntariā paupertatē
sectantib⁹ est. vt de laborib⁹ manū suaz uiuant
Quē q̄des viuēdi modū paulus ap̄tus seq̄bat̄.
et alijs obseruandū suo exēplo et institutiōe di-
misit. **D**icit enī. ad **1** Cor. iij. **N**ō grat⁹ panes
manducauim⁹ ab aliq̄. s̄ in labore et fatigatiōe
nocte et die opantes. ne quē v̄m grauaremus.
Et infra. **E**t si essem⁹ apud vos. h̄ic p̄m denūcia-
bam⁹ vobis. q̄m si q̄s nō vult opari nō mādu-
cet. **I**ste igit̄ modus est etiā conueniens et bonus
Nec est hoc vanū vt q̄das obijciūt. s. terrena di-
mittere. vt itez aq̄rant̄ p̄ labores manū. q̄ di-
uitiarū possessio. et sollicitudinē req̄rebat in p̄cu-
rando vel saltē custodiēdo. et affectū h̄is ad se
trahit. q̄d nō accidit dñi obsequijs p̄ labore ma-
nū q̄tidianū victū acq̄rere studet. **S**z et ad acq̄-
rendū p̄ labore manū victū. q̄ntuz sufficit ad
nature sustentationē. modicū tps sufficit et mo-
dica sollicitudo necessaria est. **S**ed ad diuitias

agregādas vel supflūū victū q̄rendū p̄ laborem
manū. sic seclares artifices faciūt. op̄t̄ mltuz
tps ponere et multā sollicitudinē adhibē. **N**ec
est q̄d dñs ait. **N**olite sollicite esse. **S**at. vi.
Nō enī prohibuit labore manū. s̄ anxīā sollici-
tudinē menq̄ p̄ necessarijs vite laborādo et alia
faciendo q̄d in se est. q̄si cū h̄is etiā dubitet̄ h̄o
ne habeat vñ viuat. **S**i enī ex diuina prudentia
sustentant̄ aues q̄ nō p̄nt laborare in illis labo-
rib⁹ q̄bus h̄ies sibi necessaria acq̄runt. et sunt
aues ip̄e inferioris ordiōis. multo magis p̄ui-
debit h̄ibus. **N**ec etiā pōt iste modus reproba-
ri ex eo q̄ alicui b̄ nō sufficiat. vt q̄ infirmus et
debilis est. nō valēs laborare q̄ntū sufficit ad vi-
uum sibi necessariū. **N**ō enī ppter defectū qui in
pauciorib⁹ accidit. aliq̄ ordiatio repudianda ē.
Hoc enī et in naturalib⁹ et in voluntarijs ordina-
tionib⁹ accidit. **N**ec ē aliq̄s modus viuēdi. per
quē ita p̄uideat̄ h̄i q̄n possit aliq̄n defecere. **N**ā
et diuitib⁹ etiā p̄nt aliq̄n diuitie furto et rapina
auferri. **R**emaneat t̄n remediū aliq̄d circa dictū
modū viuēdi. vt. s. cui p̄p̄i⁹ labor nō sufficiat ad
victū p̄p̄iū. subueniat̄ p̄ aliū eiusdē societatis
q̄ plus possit laborare q̄ sibi sit necessariū. vel p̄
alios q̄ diuitias possident̄ fm̄ legē charitatis et
amicicie natural. q̄ vnus subuenit alteri. **S**ed
nec obstat si dicat̄ q̄ oportebit tales multuz tē-
poris ponē in laborādo. et p̄ dñs pax vacare pot-
terunt sp̄aliter. **N**ā ad victū necessariū pauca
sufficiunt et pauc⁹ tales sint p̄tenti. **V**ñ nō m̄-
tum impediunt̄ ab opib⁹ sp̄alib⁹. cū nō h̄eant
exponē multuz tps in opando malis. cū etiā
opando p̄nt cogitare d̄ deo. et deū laudare et alia
h̄. facē. **P**nt etiā ab alijs beneficijs subleuare.
Et licz opatio manū valeat ad ocū vitanduz
et carnē edomandā. nō t̄n ppter b̄ assumit̄ volū-
taria paupertas. q̄ et alijs modis pōt edomari
raro et ocū vitari. **E**st et q̄rtus modus paupertatē
scz vt paupertatem voluntariā sectantes. oia sua
dimittētes. uiuant de h̄is q̄ dant̄ eis ab alijs et
lemofinaliter. nō h̄ntibus tales possessiones vel
reddit⁹ in cōmuni vñ valeant sibi puideri. **E**t
hunc modū viuēdi videt̄ dñs cum suis disci-
pulis obseruasse. **D**icit enī **L**uce. viij. q̄ mulie-
res q̄dam seq̄bant̄ eū. ministrantes ei de facula-
tibus suis. **E**t iste est optim⁹. **N**ec enī est incon-
ueniens vt quidā obijciunt. vt q̄ sua dimisit p̄-
pter aliq̄d q̄d in vtilitatē alioz cedit. de h̄is que
ab alijs dant̄ sustentet̄. **N**isi enim hoc esset so-
cietas humana pmanere nō posset. **S**i enī qui-
libet circa sua p̄pria sollicitudinē tantū gere-
ret nō esset qui vtilitati cōmuni deseruiret. **O**-
ptimum est igitur hominuz societati. q̄ illi qui
pretermissa propriozum cura. vtilitati cōmuni
deseruiunt ab h̄is quozum vtilitati deseruiunt
sustententur. **P**ropter hoc enī et milites et s̄ci
pendijs alioz uiuunt. et rectoribus republi-

Capitulum III.

te de comuni puidet. Qui autem voluntaria paupertate assumit ut christi sequantur ad hereticos oia dimittit. ut comuni utilitati deseruiant. Sapientia et eruditione exemplo plurimum illustrates orationibus et intercessionibus sustentandos. Et quod ena patet quod non turpiter viuunt de his que ab alijs dant. ex quo ipsi maiora rependunt ad sustentationem temporalia accipientes et in spiritualibus alijs proficietes. dum etiam exemplis suis alios puocant ad virtutes fit. ut hi quibus proficiunt. minus diligant temporalia exemplo eorum. et sic magis puocant ad dandum eis. Nec etiam per hoc libertate admonendi et reprehendendi ipsos tales amittunt quod et pauca sunt que recipiunt et cum contempserint terrena. non ita afficiuntur ut omittant propter elemosinas receptas salutem primorum. Nec etiam est incoueniens. quod necessitates suas exponant per se vel per alios. Nam et apostoli leguntur hoc fecisse. per pauperibus qui erant in iherusalem. Nec etiam ista mendicitas reddit ipsos homines detestabiles si bispitum moderate fiat. ad necessitatem. non autem ad supfluitatem. et sine importunitate considerata additione personarum a quibus perit et loci et temporis. quod necesse est obseruari ab his que perfectionem vite sectantur. Ex quo sequitur. quod talis mendicitas non habet aliquam speciem turpitudinis. quam haberet si cum oportunitate. et indistincte fieret ad voluptatem vel supfluitatem. Et quis medicare fiat cum quadam abiectioe. cum necessarium est ad sectandam perfectionem vite pauperibus mendicare ferre tales abiectioe humilitatis est. Assumere etiam abiecta virtutis est et si non officium habet non requirat. ut alios nostro exemplo puocem. quibus incubitur illud facilius ferant et quibus abiectis virtutem propter virtutem. sicut medicina quedam puta cum animus alicuius ad immoderatam excelentiam sit pronus. vtiliter rebita moderatione seruata. abiectis virtutis spote vel ab alijs sibi impositis. ad electionem animi comprimendam.

De errore fraticelloz circa paupertatem xpi et apostolorum. Capitulum quartum.

Ouia circa materiam de paupertate xpi et apostolorum tunc Joannis vicesimiseptimi. anno scilicet domini millesimo tricentesimo vicesimo quarto apud quidam orta est noua opinio falsa fraticelloz. quam ipse Joannes papa. quod contraria scripture euangelice. reprobauit et determinauit hereticam fore. et illam prinaciter tenentes ut hereticos persequendos. Quidam ex illis obstinato animo suam opinionem retinentes ad hanc temeritatem et maximam presumptionem reuenerunt. ut et ipsum papam Joannem hereticum dixerint. propter tale determinationem quam dixerint falsam et hereticam. vnde sepantes se ab unitate ecclesie. sinagogam sathane sibi fecerunt. non ecclesiam presertentes. dum caput draconis seu antichristum

antipapam Petrum de conuaria asserentes. non solum Joannem vicesimiseptimum sed et omnes suos successores usque in presentibus et futuris hereticos esse eo quod non reprobauerint determinationes ipsius Joannis. quam hereticam asserunt et confirmauerunt. omnesque sequentes illam determinationem hereticos tenent. cardinales. episcopos ceterosque ipsos. Et quia nodum ex toto extincta est heresis dicta fraticelloz. sed adhuc in aliquibus partibus italie viget. Nam etiam eorum primus antipapa. meritis suis dignas receperit vltionem pisis quod captus. ductus auinionem ad presentiam papae Joannis. per abiurata heresim suam incarceratione ibi decessit. Nam non desunt homines reprobi illi heresis sectatores. facere papam et episcopos de suis. qui incedunt in habitu transformato. conuenticula secreta facientes. Et idem diffusum de ea re agere secundum declarationem cuiusdam doctissimi magistri ordinis predicatorum in quodam suo tractatu exponentis extrauagante ipsius Joannis. xxij. qua condemnat illos ut hereticos. hec sic incipit.

Ad perpetuam rei memoriam. §. I.

Quia quidam mentes sic per medaciam dicitur exercasse quod nonis constitutionibus que vna incipit. Ad conditorum canonum. Altera vero. Cum inter nonnullos non absque multa temeritate. nisi sint detrahere et nituntur etc. Casus igitur seu sententia huius constitutionis est. Dominus iohannes antequam istam tertiam constitutionem fecisset. quod quidam duas alias prius promulgauerat de consilio cardinalium. et aliorum prelatorum. et magistrorum. Et in prima que incipit ad conditorum. declarauit. quod reseruatione facta per Nicon. iij. papam de bonis mobilibus et immobilibus fratrum minorum. presentibus et futuris. quantum ad proprietatem et dominium sibi et romane ecclesie simpliciter vsu sci duntaxat fratribus seruato. predictis fratribus et militibus alijs non profuit. sed obfuit. put magistra ipsa reuera experientia declarauit. quod probat valde clare. Secundo declarauit in eadem quod in rebus vsu consumptibilibus. non potest vsus a proprietate rei et domino separari. et ideo in talibus non potest dici simplices vsurarii dicti freres. Nec tale dominium videtur dictus dominus Nicon laus papa romane ecclesie seruasse. et hoc probat euidenter. Tertio declarauit. quod vsus alicuius rei tenetur darius iure vtendi. in creatura rationali non est iustus nec per dominum conuenit perfectionis statui. nec perfectioni addicit. sed repugnat. quare concludit. quod tale vsu tenudatum a iure dictus nicon. pa. dicit fratribus non reseruauit. quod etiam per rationes incouincibiles liquide manifestat. Quarto declarauit quod tam dicti domini nicon. constitutio que etiam quodam privilegium dictis fratribus a domino martino. iij. predecessore suo concessum quantum ad procuratores nomine romane ecclesie. eis concessos que causa dicte romane ecclesie. eos agitabat plurimum honori romane ecclesie. detraherent. cum sic plerumque contingat dicta romane ecclesie. occasione talium coram pedaneis iudicibus litigare. intantum. quod prelatibus. et ecclesiarum rectoribus

Citulus. XII.

no fuerit molestū et graue. Braue em̄ tale. qđ pōt et dicitur existē qđ se ro. ec. in iudicio opponēt. qđ ipoz ē m̄gta. et capud. Quinto p̄nūciat. qđ uis qđ offerunt vel p̄ferunt. vel als quōdolibet c̄bue nire poterūt s̄ribz vel ordini p̄dic̄. excepti ecclē/ s̄is. vel orōnis officinis h̄itatōnibz. ac uisibz li/ bris et uisimētis d̄inis officijs d̄edicatis vel d̄edicādis. nullū ius. seu d̄niuz aliqđ occasiōe di/ cte p̄sti. d̄ni N̄ico. vel cuiuscūqz alteri pape scē roma. ec. acq̄rat. S̄z qđ ad h̄ habeant d̄icte p̄sti. p̄ nō facti. Sexto p̄nūciat et d̄iffinit. ne uiceps p̄ recipiēdis. p̄tēdis. exigēdis d̄fēdēdis. seu ad/ ministrādis bonis. qđ in postez d̄ic̄tis s̄ribz vel or/ dim p̄ferri. offerri. vel als quōdolibet obuenire p̄tigerit. qđ s̄qz a qđz noiet. seu p̄stituat ammodo noie k̄tē ro. ec. p̄curator. Nec occasiōe cui h̄bet p̄uilegiū apl̄ici. qđcūqz taliū bonoz administratōez in iudicio vel extra agēdo. d̄fēdēdo. supplicā do. vel als quōdolibet allūmere d̄icte ecclē noie audeat nisi d̄e sedis apl̄ice licētia sp̄ali d̄ecernit irritū et inane. si secus aq̄qz p̄tigerit attētari.

In secūda uero cō .§. II.

Institūōe qđ incipit. Cū in nōn̄llos. d̄eclarat p̄rio qđ assertio p̄tinat. qđ x̄ps et apl̄i nihil h̄uerūt in p̄rio. nec in cōi. cū scripte sacre d̄ic̄at̄ exp̄sse. d̄einceps erronea et h̄eretica ē cēsenda. Sc̄do qđ etiā assertio p̄tinat. qđ redēptori n̄fo. eiusqz apo/ stol̄ in h̄is qđ ipos h̄uisse sacra scripta testat̄. ne/ quaqz ius eis utēdi p̄tinerit. nec ip̄a uendēdi seu uonādi. ius ip̄si h̄uerint. seu ex illis alia acq̄ rendi. cū talis assertio vsuz et gesta eoz p̄cludat in p̄missis nō iusta uiceps erronea et h̄eretica ē cēsenda. Cōtra istas igit̄ duas p̄stitutōes aliqđ oblatrātes dixerūt d̄nm n̄m nō potuisse ea qđ d̄ic̄ta sūt d̄eclarasse. Et ad sui m̄dactū coloratio nē adducebāt talē rōnē. Illud qđ p̄ clauē scie i fide et moribz d̄iffinierūt sel̄ romani p̄tri. adeo immobile p̄senerat. qđ illud successoribus suis reuocari nō licz in dubiū. nec d̄riū affirmare h̄z secus sit in h̄is qđ p̄ clauē potētie sūt p̄ eos ordi/ nata. ut d̄ic̄it romani p̄tri. et m̄lta p̄cilia gene/ ralia d̄eterminauē et d̄iffinierūt p̄ clauē scie. P̄rio ut regla fra. minor. ē regla euāgelica x̄pi. et ap̄loz imitatrix. qđ nihil in h̄ m̄do h̄nt p̄p̄riuz vel cōe. S̄z in rebz qbz utunt h̄nt simplicē vsuz facti. Sc̄do qđ x̄pi et ap̄loz paup̄tas p̄stitit i exp̄ priatōe cuiuslibet sp̄alis d̄niū ciuilis et m̄dani. et qđ eoz sustentatio fuit in solo et nudoz vsu facti. er go q̄buscūqz successoribz n̄ licuit oppositū d̄ecla/ rare. S̄z oppositū in d̄ic̄t̄ duabz p̄stitutōibz ē d̄e/ clarari. et uisū est. Ergo h̄ nō licuit facere tomi/ no ioanni.

Sed ad has ratio .§. III.

nes istoz euacuādas ip̄e ioānes edidit. et p̄mul gavit tertiā p̄sti. qđ incipit. Quia q̄rūqz. cui p̄n

cipiū positi ē supra. in qđ ioānes ualde subtilit̄ et artificiose. et efficaciter r̄ndet. insistendo circa maiorē et minorē. Circa maiorē qđ d̄e p̄rio ostēdēdo. qđ scia vel nō ē clauis sp̄ialis. vel si ē ad ip̄o/ sas nō p̄tinet aliqđ d̄iffinire. h̄z solū ad clauē pos testatis. Circa minorē h̄o ostēdēdo p̄rio. qđ ē falsuz. qđ ro. p̄t̄ifices d̄iffinierūt. qđ fr̄es in rebz qbz utitur. h̄ebant simplicē vsuz facti. et p̄bat p̄ eos ut h̄eant vsuz iuris. ostēdo qđ d̄ic̄tus d̄ns Nicol̄ laus in qđ se f̄idauit p̄ncipal̄t. nunqz dixit su/ stentatōez d̄risti et ap̄loz extitisse in solo. et nu/ do et simplicē vsu facti. imo qđ ōp̄ ositū sensit. p̄/ bat. Tertio ostēdēdo qđ h̄e aliqđ in cōi. non d̄etero/ gar altissime paup̄tati. Quarto ostēdēdo. qđ in rebz vsu p̄sumptibilibz nō p̄t vsus a d̄no vel p̄ prietate rei separari. Quinto p̄bando. qđ vsus d̄e/ nudat̄ oī iure nō est vsus iustus q̄re p̄fectis nō cōp̄tit talis vsus. nec eis talē vsuz p̄ditoz cano nis reseruauit. Sexto ex eoz d̄ic̄to eos p̄stanti do ostēdit. qđ si licuit d̄ic̄to d̄no Nicol̄ao d̄e/ claratōes suoz p̄decessoz aliqđ d̄eclarare in ma/ tetia supra d̄ic̄ta. qđ eadē rōne sibi licuit d̄e d̄etero/ minata p̄ nicolai p̄dic̄tū. vel si sibi nō h̄z nec ali/ teri licuit. Septimo ostēdit qđ p̄ ea qđ in d̄ic̄ta cōi/ stitutōe d̄ni nicolai p̄tinent. qđ ad romanos p̄o/ tifices. et p̄ d̄ns ad ip̄m d̄nm ioānē p̄tinet si qđ dubietat̄ circa suā d̄etero/ minatōez emergeret d̄e/ clarare. Octauo ostēdēdo quōd h̄z romanis p̄o/ tificibz ordines p̄firmare. et p̄firmatos cassare. q̄re cū nō h̄eant maius p̄uilegiū fr̄es minozes q̄z aliqđ ut uidet̄. h̄z eoz reglāz facere talia et opposi/ ta d̄eclarare. Nono ostēdēdo falsuz eē. qđ p̄ mul/ ta p̄cilia generalia fuerunt talia d̄eclarata. cū cō/ cilia generalia illi p̄t̄ifices nō celebrauerūt vel si celebrata sint. nullā fecerūt d̄e talibz m̄tionē Decimo ostēdit qđ nec ad fidē nec ad mores p̄ tinet d̄ristū et ap̄los in h̄is que vsi sunt. nō ha/ buisse nisi nudū vsū facti et simplicē. imo maḡ oppositū p̄tinet cū nec in scriptura sacra nec in similibz habeat̄ qđ fr̄es minozes nō h̄nt in rebz nisi simplicē vsū facti. nec qđ liceat romano p̄o/ tifici uiciniū qđz reseruati sibi in rebz qđ s̄ribz obueniūt. ab h̄cē. Nec qđ p̄curatores p̄sumos p̄t̄ifices p̄stitutos successori nō liceat reuocare Quare p̄cludit necessario. qđ rō illoz est n̄lla. et qđ ip̄e talia sup̄ p̄missa potuit d̄eclarare. et ip̄sa etiā ordinare. P̄ximo p̄cludēdo d̄iffinit p̄rio. qđ tales qđ n̄xi sunt publice d̄e. d̄e f̄enfare et etiā ap̄/ pbare h̄eresim d̄anatā in ista p̄stitutōe. Cū in ter nōn̄llos. asserēdo qđ x̄ps et apl̄i in h̄is qđ ha/ buerūt. habuerūt t̄m vsuz facti simplicē iure d̄e/ nudatū qđ oēs tales et singuli. qđ h̄o et scripto p̄ se vel alii seu alios talia publice p̄sumpserūt. illi/ liqz qui eos instruxerūt in talibz et ut p̄missa fa/ cerēt uicinerin d̄anatā h̄eresim incidēti. et ut h̄etici sūt uitandi. Sc̄do d̄iffinit qđ si aliqz uic/ ceps d̄anat̄as p̄stitutōez p̄dic̄tā. Cū in nōn̄l

Capitulum III.

nullos hēses vel ipsaz alteraz scient verbo vel scripto defendere vel approbare psumpserit. vt heretic' ab oibz euitet. Tertio ipilet ne q's extra ordinata diffinita seu facta i dicta p'stutione q' incipit. Ad aditorē. vbi vel scripto scient approbet aliqd vel defendat. et si q's contrariū p'supserit. tā q's p'tumar et rellis ro. ec. hēat. Iste ē casus et snia totū h' decretalis extrauagātis. Quia quorundam.

Ad pleniorē autē §. III.

deklarationē ipi' mat' p'fatus facit octo dubia et ea declarat et soluit tria. **Prīmū** ē. in q'bus p'inet ad papā canones cōdere. **Ad qd' b'ueif** sime rñdef. ex eo q' ista materia plene dilucida tur tertia pre. in ti. de sūmis pōtificibz. **Sciēdū** p'io q' papa nō p't cōdere canones q' d'eterminata in sacra scriptura. vt ptz. xv. q. i. Sūt quidaz et. b. Aug. dicit. nū. de tri. Cōtra rōnē 'nemo so h'at'. Cōtra scripturā nemo xpian'. Cōtra eccle siā nemo pacific'. Ratio h' ē. qz inferior nō pōt mutare decreta sui superioris. vel d'eterminare cōtra ea. S'z sacra scriptura ē a spūscō digesta. vt p'z. ii. p. i. **Obi** ait. nō volūtatē hūana ē allata p'p'ecia. s'z spūscō rē. q' si arguat. qz scripta sc'ta videt h'ē auctoritatē ab eccia. cū. b. Aug. dicat. Ego nō credere euangelio. nisi eccie auctoritas ad h' me cōmoueret. **Rñdef** q' ecciaz dare auctoritatē sacre scripture p't intelligi duobz modis. **Prīmō** mō qz scriptura h'eat ab ecclesia auctoritatē inspiratiue. Et sic nō ē v'z q' h'eat auctoritatē ab eccia. eo q' nō ē ab eccia inspirata et dictata. s'z a deo immediate. alio mō d'claratiue. qz. s. eccia d'clarat fidelibz h'ac eē sacra scripturā a deo fūelata. et sic dat sibi auctoritatē diffiniēdi libros p'rinētes ad sacra scripturā. s. euangelia **Mathei** **Marci**. **Luce**. et **Ioannis**. nō euangelia **Nicodem** **mi** vel **Hazareoz** vel **Bartholomei**. et h' et sic intelligit dicitū. b. Aug. qz. s. ignotū sibi eēt vtrū euangeliū mathei vel alioz q' tenem'. p'inerz ad sacra scripturā vel nō. nisi eccia instinctu spūscō sancti istud declarasset. **Secōdo** notādū q' papa nō p't cōdere canones extra d'creta q'tuoz p'ioz cōcilioz. vt ptz. di. xv. **Canones**. et. c. sicut. Sed si arguat. qz cōcilium nō dat auctoritatē pape. sed papa cōcilio. vt p'z. di. xvij. p. totū. Et ex de electi. **Significasti**. Ergo illa cōcilia hūerūt auctoritatē a papa. **Tantā** autē h'z auctoritatē vni' q'ram ali'. et tantā successores quātā p'decessores. **Er** go videt q' possit papa d'eterminata in illis fūo care vel d' ea d'eterminare. **Ad qd' rñdef**. q' cōcilia illa nō possint reuocari p' papā. p't d'ue h' intelligi. **Prīmō** mō ex eo q' vlt' cōcilia sunt et sic nō ē v' rñ. qz qd' cōpetit vni in q'tū tale. cōpetit oī tali vlt'. **Que** ergo statuta sūt vel decreta in p'no cōcilio. p't aliō mutare. vt factū ē pluries. **Alio** mō p't intelligi spūscō in q'tū. s. de tali materia arricui

loz fidei q' ibi fuerūt declarata q' ad veritatē tenendū. et sic no. ibi glo. di. xv. **Sicut**. **Ad** em p't papa vel minuere vel augē vel mutare articulos vel sacra eccie. **Dicit** etiā aliq. q' q' ad alia p'st'itua. et si papa possit tollere vel mutare singula. qz istud vel illud nō tñ oia sūt. qz s' eēt destruere statū eccie. **Tertio** aduertēdū q' papa p't cōdere canones q' d'eterminata p' q'scūq' doctores scripsimōs. Et h' p'bat auctoritate. di. xx. **Decretal** epistolae et. c. sequēti. **Et** rō ē qz inferior nō p't legem imponere sup'iori. s'z ecōtra. sup'ior inferiori. est autē papa sup'ior q'cūq' doctore. qz em ad diffiniendū aliqd nō sufficit sine p'tate. **Hinc** eēt dicit **Gratian**. di. xx. et io. papa in ista decretali. quūq' aliq' doctores hūerūt maiorē sciam q' aliq' sūmi pōti. nō tñ p'tate. iō i cāp vel dubioz diffinitōe p'ferūt sūmi pōt'ifices oibz doctozibz. **Tres** papa p't cōdere canones q' d'eterminata p' p'decessores suos. vel d'eterminata p' seipm. qd' p'bat auctoritate. rōne. et exēplo. **Et** auctoritate q'dē. ex. d. p'san. et affi. **Ad** d'z. vbi d'f. **Ad** d'z. rēphensibile iudicari. si fm varietatē rōm statuta varientur hūana. **Et** ex de sen. ex cō. li. vi. d'f. **Alma** mater eccia nōnulla plerūq' ordinat et cōsulte. q' p'mō dū cōsulit' et rōnabili' reuocat. in meliusue cōmutat. **Et** ipse dñs **Iob**. in cōstitutōe sua pulcre sic ait. **Quia** nōmūq' qd' cōiectura p'futurū credidit subsequēs exp'ientia nociuū ondit. nō d'z rēphensibile iudicari. si canonuz aditor canones a se vel suis p'decessoribz editos. vel aliq' i eis cōtēta canonibz reuocare. modificare vel suspēdere statuat. si ea obesse p'no viderit q' p'desse. p'bat idē. di. lriij. §. **Dez**. **Confirmat** istud exēplo scripte. **Nā** mādauit dñs serpentē eneeum exaltari in deserto. ad cui' aspectū sanabant hōmies a morsibz serpentū. vt p'z **Nūeri**. xxi. **Post** modū instinctu ipi' dei. rōnabilius fuit reuocatum. eo ablato p' **Ezechia**. vt ptz. iij. **Reg**. xx. quia p'p's idolatrabat ad eū. **Rōne** s' stat. qz par in parē nō h'z imp'niū. **Er** q' b' oibz patēt due cōclusiones. **Prīa** q' dñs **Iob**. potuit rōnabiliter et salubrit' q' in d'ictis duabz cōstitutōibz cōtinent ad cōditōrē et alia. **Cū** inf nōnullos ordinauit. cūz in eis nihil sit d' fidē et bonos mores. nec d' cōtūoz cōcilia. qz sicut ipse d'educit circa finē hui' cōstitutōis de p'ctis in ipa cōstitutōe in simbolo fidei vel in sacra scriptura mētio nō h'et. vel si h'et i sacra scriptura vt de paup'tate xpi et aploz magis ex ipa scriptura h'et q' ipse dñs **Iob**. d'eterminat q' ei' oppositū. **Secōda** cōclusio ē. q' cū violatores et detrahētes sacris canonibz. vt blasphemii et spūscō resistētes cēseant. vt. xxv. q. i. **Violatores**. et mltiplic' puniant. vt. in d'icta. q. c. generali. et. c. oia. et. c. hac cōsona. p'z q' h'et q' cōstitutōibz dñi nō stri in d'ictis detrahēre nixi sunt. in penas h'et incidēt. et q' i in h'ereses iā d'ānatas cōstitutōe p' d'icta. **Cū** inf nōnullos p'tinaciter affirmatū.

Titulus. XII.

q̄ merito herici sūt cēdēdi. sicut dñs Jo. dñmīat in dicta cōstitutōe. Et sic p̄t̄ prim⁹ articulus.

Secūndus articulus .§. V.

ē. Quorū sūt clauēs eccie. et q̄. q̄ in dca cōstitutōe de eis agit. Reprobādo op̄inōne illoꝝ q̄ male sentiūt de eis. S; q̄ de ista materia diffuse tractat. b. th. in. uñ. di. xviij. Et in p̄ia pte. Et plen⁹ in. iij. pte. u. de p̄ōi. l. i. m. is. Ideo et hic articulus breuissime expediet. Quāuis diuersi diuersa dicāt. coioꝝ op̄inō ē. b. th. et p̄t̄ in. uñ. q̄ clauis ecclesiastica (q̄ metaphoꝝice d̄r ad clauis materialē similitudinē q̄ claudis et ap̄it hōstius materiale) ē q̄dā p̄t̄s sp̄nāl̄ q̄ dat̄ in sacerdotū collatōe ad q̄sdā sp̄nāl̄ actōes ordinata. que p̄t̄s ē vna q̄ ad cēntiā. s; duplex q̄tū ad actus et officia subordinata. imo plus dicit. q̄ eadē est p̄t̄s p̄ cēntiā. q̄ p̄t̄ sacerdos corp⁹ xp̄i p̄ficē. et q̄ p̄t̄ absolue vel ligare. Et ip̄a p̄t̄s ē ip̄e charact̄ imp̄ssus in collatōe ordinis sacerdotat. q̄d sic p̄bat. Ad duo q̄z vni ē cā alteri. vna p̄t̄s ordinat. sic i sole vna ē p̄t̄s q̄ sol calefacit et rarefacit. et iō calor ē p̄cipiū act⁹ vtriusq̄. s; q̄dam ordie. S; ḡra et ois remissio in corp⁹ xp̄i missio. q̄d respicit p̄t̄s clauis. deriuat ex ei⁹ capite. q̄d respicit ei⁹ p̄t̄s p̄ficiēdi. Ergo respectu vtriusq̄ istoz ē vna p̄t̄s. Et eodē mō de p̄t̄e clauis inf̄ se dicēdi q̄ ad p̄t̄s act⁹ subordinatos. sufficit vna p̄t̄s et p̄t̄s. S; act⁹ clauis licet sine plures. q̄z vn⁹ ē iudicādi seu discernēdi q̄s sit dign⁹ vel indign⁹. ali⁹ ē discernēdi et sententiādi q̄s sit dign⁹ vel indign⁹ absolue vel ligādo. Sūt tñ subordinati ita q̄ vn⁹ p̄supponit aliū secūndus primū. Sufficit tñ. q̄ vna p̄t̄s ad vtrūq̄. sicut sol p̄ eandē virtutē illuīat aerē et calefacit. s; p̄ lumen. Dat̄ etiā exēplū in p̄t̄ib; seclarij. Hāc eadē auctoritate cōpetit iudici iura p̄t̄uz cogitē. et exinde snare s; vnā p̄t̄i et aliā absolue. Sed q̄ potētie cogitunt p̄ act⁹. iō est si vna p̄t̄s essentialit̄. dicit̄ tñ due. q̄ duplex ē act⁹ talis p̄t̄s. Et rōne primi act⁹ q̄ iudex ecclesiastic⁹ iudicat et cognoscit de dignitate vel indignitate alie. d̄r clauis scie. rōne scōi act⁹ q̄ dignū absoluit. indignū nō absoluit. d̄r clauis potētie. Dñ dicit̄ fuit in plurali. Mat̄. xvi. Tibi dabo clauēs regni ce/lor. Et ista videt̄ intētio glo. di. xx. c. i. Dñ scie dñ q̄ aliq̄ male senserit de clauē scie dicētes. q̄ scia s̄m q̄ ē h̄it⁹ acq̄sit⁹ vel infusus sit clauis. nō q̄dē de p̄ se. s; in ordie ad clauē potētie. Dñ i eo q̄ h̄ebat sciaz. s; nō ordinē sacerdotales dicebāt talē sciaz in eo nō eē clauē. s; adueniente clauē potētie. s; p̄ susceptōz sacerdotū efficiebat clauis illa scia. Cui⁹ op̄inō videt̄ eē glo. di. xx. c. i. Ad quā etiā videt̄ declinare maḡ sniaz in. uñ. di. xviij. Dicebāt et q̄ sacerdotes idiote est nō h̄nt clauē scie cū sint igrates. h̄nt tñ q̄ndā industriaz materialē discernēdi quā vocabāt clauiolaz

S; istā opi. reprobat. b. th. in. uñ. di. xviij. P̄t̄s et sunt aliq̄ sacerdotes. q̄ nec sciaz acq̄sitā h̄nt et infusaz nō industriā nafalē. cū sint idiscereti et q̄i facti. Est ḡ clauis. s; b. th. auctas iudicādi et discernēdi d̄ dignitate vel indignitate alie in foro scie. et istā p̄t̄ h̄re igratissim⁹ et h̄z si ē sacerdos. et nō h̄z eā p̄t̄issim⁹ si nō ē sacerdos. Sicut et ali q̄s iudex seclaris h̄z auctoritatē iudicādi. q̄ tñ si h̄z sciam iuris et ecouerso. Dēz ē q̄ act⁹ iudicādi nō p̄t̄ recte exerceri sine vtroq̄. s; auctoritate iudicādi et sine scia. Et iō nō ē sine p̄t̄o. q̄ se p̄nit ad iudicādi in foro scie. nō h̄nt cōpetētē p̄t̄iā. Et p̄dictis eliciūt̄ duo correlaria. q̄z p̄mū ē q̄ sicut ip̄e dñs Jo. in ista sua cōstitutōe valde bñ arguit. Illi oblatrātes et retrahentes suis cōstitutū maledicebāt asserētes. q̄ illud q̄d fuerat p̄ ro. pontificē p̄ clauē scie diffinitū i fide et morib; nō poterat p̄ successorē tuocari. Arguitur em̄ sic s; illos. Aut clauis scie accipit̄ p̄ h̄itu acq̄sito vel infuso. Aut p̄ auctoritate discernēdi in foro scie. Si p̄ h̄itu. sic scia nō est clauis vt visus ē sup. et ip̄e dñs Jo. valde clare p̄bat. Ergo q̄d diffinit̄ in fide et moribus illud non diffinitur per clauem sciētie. cū h̄itus talis nō sit clauis. Si aut̄ accipiat̄ p̄ auctoritate discernēdi in foro scie arguit̄ sic s; primo q̄ h̄z auctoritatē discernēdi in foro scie ex b̄ nō h̄z cōdere vel statuere iura in foro exteriori obligātia. Secūdo q̄ sic oēs sacerdotes h̄ntes auctoritatem discernēdi in foro scie. h̄nt p̄t̄es cōdendi iura et statuta. Tertio q̄ talis auctoritas discernēdi respicit solū discretionē inf̄ leprā et leprā. inter p̄t̄m et p̄t̄m. et nō aliū actū aliqd̄ statuendi. Ergo p̄ talē clauē circa fidē et bonos mores nil ordinat̄ s̄m̄ p̄ōi. q̄d nō possit successorē tuocare. vñ sequit̄ q̄ male et false assumebant. Scōda cōclusio ē q̄ ip̄e dñs n̄ negat id q̄d illi si bi male et false ip̄onit. s; q̄ scia nō sit clauis. nō em̄ b̄ negat. vel si negat. aut ip̄licite b̄ negare videt̄. accipit̄ sciam p̄ h̄bitu acq̄sito vel infuso. q̄ vtrūq̄ nō ē clauis vt q̄dā dicebāt. Sed accipiendo p̄ auctoritate discernēdi nō negat eē clauē. Dēz est tñ. q̄ ad istā clauē cōiter sumptā. non spectat cōdere canones vel mutare. q̄ tunc ois sacerdos possit b̄ facere q̄d nullus cōcedit.

Tertius articulus .§. VI.

est vtr⁹ vsus licitus possit separari a iure vtendi. Pro cui⁹ declaratōe primo declarat̄ describendo aliquos terminos circa materiā. scōdo agit de diuersis modis h̄ndi aliquā rē. tertio r̄ndet ad q̄ sitū. quarto declarat̄ quōd f̄tes minores possunt h̄re nudū vsuz facti. Demū soluit duodecim argumēta facta s; veritatē sue cōclusionis. Quāntū ad primū dicit. q̄ circa aliquā rem possunt ista cōsiderari ad p̄ns. s; vsufructus. vsus possessio. p̄prietas. dñi et ius. Quod h̄bet h̄z sic d̄scribit̄.

Capitulum.III.

Vsufructus fm iuristas est ius vtendi et fruendi rebus alienis. salua eaz substantia. ff. de usufr. l. i. Rebus alienis dicitur. qz i rebus propriis non dicitur usufructus. vñ si hō usufructu viridarij et p ad me pueiat ppietas. expirat tūc usufructus. Salua rez substantia dicitur. qz in rebus qz vsu consumunt. nō ppietas est usufructus vt pane vino et h. Jus vtendi dicitur. ad dām vtilis dñij. qd qñqz in rebus alienis hñ. sic emphiteyora et feudatarij hñ vtile dñium cui dñium directū pñet ad dñm supiorem. a qz res tenet i emphiteosim vel in feudū. Itē pñet fruendi. ad dām nudi vsus. qz min⁹ ē in vsu qz in usufructu. dat exēplū de grege. Si vsus alicui⁹ gregis sit tibi relictus in aliq testamēto. tu poteris vt i grege ad stercozandū i agro tuo tñ. S; si fuerit relict⁹ usufruct⁹ ei⁹. poteris grege vt iñ solū ad stercozandū s; ad lanā. lac et fet⁹ recipiendū et distrahēdū tales fructus vt volueris. fetus em̄ in iumentis vt pecudib⁹ cōputant in fructu. et de qlibet animalī irrōnali. Secus autē in ancillis. Nā pñet ancille nō pñet ad usufructu ariū. Dat aliud exēplū. Si viridariū fuerit tibi legatū ad vsuz. poteris rosas. olera et alios flores et fruct⁹ sumere ad vsū tuū. sed alij nō poteris vendere vel dare. S; si usufruct⁹ ei⁹ fuerit relictus. poteris nō solū sumere ad vsū tuū. s; ipos flores et fruct⁹ videri et tonare alteri. put volueris. Et sic pñet qz qñqz hñ vsu fructū. hñ vsuz et nō ecuerso. vsus autē fm iuristas ē ius vtēdi rebus alienis. salua rez substantia. iō dicitur. Rebus alienis. qz fm iuristas vsus nō dicitur in re ppiā. Ad dicit. Salua substantia rez. qz fm eos vsus nō cōstituit in rebus qz vsu consumunt. qz in talib⁹ nō pñet substantia pmanere p vsuz. nō pñet fruēdi vt distinguat ab usufructu. S; qz qñqz mihi videt. legisse isto mō accipiūt vsū nimis stricte. s. p vsu p qz cōpetit seruit⁹. Ideo accipiēdo vsuz fm naturā et magis large. et fm iura canonica. cū fm rei veritatē aliqz vñat re sua sicut aliena et vñat pane cū comedit et cōsumit eū. Ideo sic accipiēdo vsū videt mihi qz nudū vsū facti de qz loquitur cōstitutōes. Io. qd dupliciter pñt imagiari. primo mō pñt dicit nudū vsus facti ppter omnis iuris nudatōes. scōdo ppter ppietas exclusionē tertio ppter ois vtilitatis puiatōes. qrtto ppter actōis in iudicio abdicationē. Exempla oim. si equitarē equū cui⁹ nō esse dñs. nec habere ali qd ius equitadi equū tñ. habere vsū nudū equitatis equi. p ois iuris vñatōes. sicut habet fur et latro in re furtiua. qz hñ vsuz vñatū p pñetate. Exēplū de scōdo. Si equitarē equū quē p duri ad vcturā. ab alio possēdici hñ nuduz vsuz eq. ppter ppietas exclusionē. qz nō hēo p ppietas eius. sic ecuerso eqtando equū meuz nō hēo vsū nudū. qz equi hēo ppietas. Exēplū de tertio. qñ hñ aliqz vsū alicui⁹ reuol. circa aliqz rē. et tñ caret oī fructu et vtilitate. qz possz

sibi ide puenire. sicut seruus qz vñat aliqz instrumentis ad vtilitatē dñi sui. talis vsus possēdici nuduz qñt ad fructū vel vtilitatē serui. qz ex tali vsu nullus fruct⁹ vel comoditas acqñt sibi s; dñō suo. Sicut de famulo capsoz. qz quotidie vñat pecunia dñi sui alijs nūerando. tñ vtilitas vsus nō ē sua s; dñi sui. Exēplū de qrtto. Cū aliqz quis hñt aliqz rē. et cū sibi auferet nō possēdici agere in iudicio s; illi. vel ex voto vel alia qual cūqz cā. tunc possēdici hñ nudū vsuz p actōis in iudicio abdicationē. Et s; qz ad vsuz. Tertio terminus est possessio. que sic describit. Possessio est corpalis rei retētio corpis et ai iuris adminiculo interueniēte. Sic diffinit hostien. in sūma Corpalis rei dicit. qz fm iuristas incorpalia nō possident. Detentio dicit. qz possessio fm iura dicit quasi pedū positio. Aliter nō acquiri possēdici. nisi corpe et aio interueniēte. Vñ si aliter defiat nō ē possessio. Juris adminiculo addit. qz quis aliqz alicui rei corpe et animo insitat tñ nisi habeat iuris adminiculū. nō pñet dicit possidere. Et si obijciat. qz fur et raptor rē furatā possidet. et tñ nō hñt iuris adminiculū. Rñ. qz fur et raptor nō dicit ppietas possidē. s; solū iuste retinē. Et aut furta sint restituenda. vt ex. de restitu. sp. c. In literis. s; introductū fuit fm rigore iuris. i odū rapientū res suas hñtibus. qz nullus debz esse iudex in causa sua. Et iō rē furtiua nō dēo accipere a fure. nisi auctoritate iudicis. Dicit tñ Inno. qz si cōstaret tñ p ppietas possessionē ipm esse p dōnē. vel cōstaret de ppietas rei. p dōni esset restitutio deneganda. qz nūqz vere possidet. nec naturaliter nec ciuilitate. Quartus termin⁹ est ppietas qz sic diffinit ab hostien. ppietas ē dñuz rei iustis modis qñtū. Acquiri autē dñi um iure gentiū et iure ciuili. Et iure quidē gentiū p occupatōem sicut in his que nō sunt i bonis alicui⁹ hñtibus. que occupanti pcedunt. sic sūt fere. bestie. aues et pisces. qz in terza mare et aere capiuntur. et in his que cōia sunt. vt in mari et in litore maris. vt lapillis et gēmis que ibi sunt. vt patz. Institū. de rez di. p totū. Tamē circa s; sunt multe consuetudines in diuersis regionib⁹ cōtra iura. Itē in his que ab hostib⁹ capiuntur. qd intelligenduz ē in bello iusto et seruato iure militari. de qz di. i. ius militare. Iure autē ciuili acquiri dñum multipliciter. s; pscriptiōe. vsu capione. arrogatione. monachatione. testamēto. successionē. et alijs multis modis iure ciuili inductis. Quintū qz queritur circa rem. cōfiderandū est cominiū. Circa qd aliqui doctores dicunt idem esse dñum et ius. qz tantū habet qz de cominiū in re. quantum de iure. Aliquib⁹ autē doctorib⁹ videtur oppositū. et tota rō est. qz fm simplicitū et aristo. in pdicamentis. relatio dñij est relatio sup ositionis. Et iō nullus dicit hñtē cominiū in aliquo nisi sit ei suppositus. Sed ali

Titulus. XII.

quis potest h[ab]ere ius in aliq[ui]bus, cui n[on] est sup[er]ap[ro]p[ri]us
tus, imo ec[on]tra. Sicut filius h[ab]et ius in patre, ser
uus in d[omi]no, q[ui] tenent eis dare alimentu[m]. Sicut
monachus in monasterio, subditus in p[re]lato, q[ui]
tenent eis ad sacram[en]tor[um] administrat[i]o[n]e[m]. Et
go f[er]m istos ius et d[omi]nium n[on] sunt ide[m], s[ed] ius in
plus se h[ab]et q[uam] d[omi]nium, q[ui]a om[n]e d[omi]nium e[st] ius, s[ed]
n[on] om[n]e ius e[st] d[omi]nium, videt[ur] e[ss]e addere d[omi]nium
ad ius quanda[m] sup[er]ioritatem et auctorita
te[m]. D[omi]nium f[er]m hoc sic diffinit[ur]. D[omi]nium e[st] ius v[er]u[m]
di et possidendi et habendi aliqua re simpliciter
p[ro] libito voluntatis, vel f[er]m aliquem determina
tu[m] modum cu[m] quadam sup[er]ioritate. Dicit in de
script[i]o[n]e ista ius, quia si aliquis detineret vel
viret aliqua re sine iure, sicut fur et p[re]do, tal
n[on] haberet d[omi]nium, dicitur ius possidendi q[uo]d
debet intelligi iure p[ro]prio non alieno quia procu
rator economus et dispensator v[er]itur licite reb[us]
domini sui, sed b[ea]t[us] non facit iure p[ro]prio s[ed] alieno.
Dicit aut[em] simpliciter p[ro] libito voluntatis. Sim
pliciter q[ui]a ad d[omi]nium p[ro]prium et p[er]fectum,
p[er] q[uo]d quis habet ius in re q[ui]a ad p[ro]prietatem
simpliciter, et q[ui]a ad omnem v[er]sum qui est na
tus esse circa ipsam rem quia p[otes]t ea tonare ve
dere, et distrahere sicut placet, dicit aut[em] f[er]m ali
quem determinatu[m] modu[m] p[ro]pter duo. Primo p[ro]
pter terminia condicionata, puta cu[m] quis est d[omi]n
minus rei quo ad p[ro]prietate[m] et v[er]sum filii, sed tam
non p[otes]t vendere nisi certis p[er]sonis, puta p[ro]p[ri]o
ori de genere suo, vt d[omi]nato modo seruand
do legitimam liberis, f[er]m leges vel f[er]m specia
les patrie consuetudines. Sec[un]do p[ro]pter d[omi]n
nium imperfectum. V[er]sum fructuarius e[st] et v[er]sum
rius, licet non habeat p[er]fectum nec plenum, p[ro]
eo q[uo]d non habent ius in p[ro]prietate rei, tamen ha
bent d[omi]nium v[er]u[m] sed imperfectum, p[ro] eo q[uo]d v[er]
rum ius habent in v[er]su vel in v[er]sum fructu rei, licet
non in p[ro]prietate ipsius rei. Alioquin n[on] pos
sent iure suo vendere vel alienare v[er]sum vel v[er]sum
fructum. Additur in descript[i]o[n]e, Cum quadam
sup[er]ioritate, q[ui]a vt dictu[m] e[st], d[omi]nium videtur ad
dere sup[er]a ius quanda[m] sup[er]ioritatem et aucto
ritate[m] cum sit relatio sup[er]positionis. Est aut[em] sci
endum q[uo]d cu[m] d[omi]nium vt dictu[m] est sit quoddam
ius habendi et c[etera]. Sicut tripliciter diuiditur ius
ita et d[omi]nium. Nam ius p[ri]ma sui diuisione diui
ditur a p[ro]p[ri]o, in v[er]sum, ethicor[um] in naturale et p[ro]p[ri]u[m]
uum. Et f[er]m hoc est duplex d[omi]nium, s[ed] naturale
et p[ro]p[ri]u[m] siue civile. Jus naturale e[st] quod co[m]p[er]
perit alicui a natura habendi sc[ilicet] et v[er]sum aliq[ui]bus
re cum quadam sup[er]ioritate et auctoritate sup[er]
eam, sicut e[st] ius patris sup[er]a prolem, ius viri
sup[er]a vxorem, et domini sup[er]a seru[m]. Jus poli
ticu[m] seu civile dicitur ius cum quadam sup[er]io
ritate, quod non comperit alicui a natura, sed
inere per adinventionem et collationem huma
nam vel diuinam spiritualem et sup[er]naturalem

sicut d[omi]nium domini pape super tota[m] ecclesi
am, vel sicut d[omi]nium vnius vel plurim[um] super
vna ciuitate vel regno. Secunda diuisione d[omi]nium
n[on] civile e[st], quia quoddam e[st] verum et p[er]fe
ctum. Aliud e[st] verum sed imperfectum. V[er]sum
et p[er]fectum d[omi]nium e[st], quando quis habet d[omi]nium
in p[ro]prietate rei et in v[er]su eius, ita q[uo]d p[otes]t
eas vendere et consumere ad v[er]sum eius, put sibi
placet. Sed d[omi]nium v[er]sum sed imperfectu[m] e[st], qu[an]do
habet ius solu[m] in v[er]su vel in v[er]sum fructu rei, sed
non in p[ro]prietate, vnde talis non p[otes]t dici d[omi]n
min[us] rei simpliciter, sed de minus v[er]sum vel v[er]sum
fructus. Tercia diuisione d[omi]nium e[st], q[ui]a d[omi]nium
meru[m] habet multos modos distinctos, q[ui]a q[ui]s
dam e[st] sup[er]ius et immediatu[m] quoddam aliu[m]
quoddam basium, quoddam vtile, quoddam
directum, et sic de alijs. Et ideo sciendu[m] q[uo]d licet
eiusdem rei non possint esse simul plures d[omi]n
ni simul quilibet insolidu[m], f[er]m eundem modu[m]
et eandem ratione[m] in d[omi]nium, vt in p[re]dicto, c. i. i
cet, et l. p[re]dicta, possideri, tamen f[er]m diuersos
modos d[omi]nium et diuersa iura, vnius et eiusdem
rei possunt esse plures d[omi]nium distincti. Sicut
eiusdem campi, rusticus habet d[omi]nium vtile,
burgensis habet ibi d[omi]nium directum. Qu
les d[omi]nium basium, Rex d[omi]nium alium.
Sextus et vltimus terminus declarandus e[st]
ius. Et quia d[omi]nium addit solum sup[er]a ius su
perioritatem. Ideo p[otes]t ius v[er]sum sibi eadem
ratione, sicut et d[omi]nium, v[er]sum illa parte de
superioritate. V[er]sum sic possumus v[er]sum ius, q[uo]d e[st]
p[otes]tas exercendi aliquem actum circa rem licite.
Vnde si licite possum vendere libru[m] h[ab]eo
ius in venditione libri si licite possum legere et
studere in libro, habeo ius in lectione libri. Et
sic generaliter concludendo quantum habeo de
p[otes]tate licita circa rem, tam[en] habeo de iure et
circa ipsam rem. Et q[uo]d hoc sit verum sic declarat
Domo circa aliq[ui]bus rem non habet nisi duplex
posse, s[ed] posse facti quo, s[ed] aliquis p[otes]t vti aliq[ui]bus re
de facto licite vel illicite, et posse iuris, quo scilicet
cet p[otes]t vti aliqua re licite. Sed posse soli[us] facti
non dicit posse iuris. Posse igitur licite hoc e[st]
posse iuris. Est tamen sciendum q[uo]d nomen co[m]
mune pluribus f[er]m rem, sc[ilicet] modu[m] quo com
muniter accipitur, retinet sibi nome[n] propriu[m]
contra alia, sicut p[ro]p[ri]a que e[st] co[m]munis not
icia approbationis bono[rum] et reprobationis malo
rum, vt patet ad ro. viij. Quos p[ro]p[ri]a h[ab]et et p[ro]
destinavit, retinet tamen sibi nome[n] f[er]m com
munem acceptionem p[ro]prium et distinctu[m] co[n]
tra p[ro]p[ri]a, vnde et mali dicunt p[ro]p[ri]a
ti, non boni. Sic in p[ro]p[ri]o, posse facti licet sit co[m]
mune licite et illicite v[er]sum, quilibet e[st] de facto
v[er]sum siue licite siue illicite v[er]sum, tamen f[er]m
co[m]munem acceptione[m] dicimus posse facti, v[er]sum
posse iuris, dicendo iste p[otes]t de facto, q[ui]a sc[ilicet] p[otes]t

Capitulum. III.

exercere aliquē actū illicite. Ille autē dicit posse
de iure. qui potest licite exercere aliquē actū. p. 3. g.
q. ius nō dicit aliud. nisi potestate exercendi li-
cite actū circa aliquā rem. Et b. etiā dicit. b. au-
g. in li. de mendacio sic inquit. faciat hō p.
tempali salute hōim quod potest. Cum autē ad
b. ventū fuerit. ut tali saluti nisi peccādo solvere
non possit. iā se existimet non habere qd faciat.
xx. q. ii. faciat. Unde et iuriste dicit. Illud pos-
sumus. quod de iure possumus.

Declaratis dictis. §. VII

terminis. est modo videndū de diuersis modis
habendi ius in aliqua re. Et potest attendi hęc di-
uersitas ex parte triū scilicet ex parte rei habite
ex parte habentis. et ex parte modi habendi. Ex
parte rei quidē habite. qz aliqui quis habet ius
in aliqua re q̄tum ad proprietatem et nō q̄tum ad
vsum. sicut si locauit tibi tomū ad annū. habeo
quidem ius in tomo in proprietate. s. non in vsu
p illū annū. q̄qz quis habet ius in vsu et nō in
proprietate. sic tu qui aduisti illā tomū habes ius
in vsu et non in proprietate. et qz eiusdē rei possunt
esse diuersi vsus et diuersi modi alienandi con-
tingit in aliqua re haberi ius q̄tum ad vñū et sum
et non q̄tum ad aliū. sicut placet dño rei cedere
Dñ concedit aliquando alicui qz possit inhabi-
tare solum tomū aliquando qz possit inhabita-
re et locare. quādoqz quis habet ius v. roqz mo-
do scilicet in proprietate et in vsu. Ille autē dicitur
simpliciter habere ius in aliqua re. qz potest licite
illa re vti. q̄tum ad oēm vsum. qui natus est
esse circa rem illam. Secundo contingit diuersi-
tas ex parte habentium rem. qz quandoqz hñs
ius in aliqua re est psona singularis. et tñc dicitur
habere ius in pprio. quandoqz vero est com-
munitas. sicut monasteriū habet ius in rebus
monasterij. non aliqua persona singularis. nisi
q̄tum ē pars cōmunitatis. Et qz duplex est cō-
munitas. quedam ordinata p se. quedam ordi-
nata p accidens. Per accidens est vt cōmuni-
tas mercatorum mutuo cōuenientij ad mercā-
dum simul et habentium lucrū et dānum in cō-
muni. Per se autē cōmunitas est. vt cōmunitas
ecclesie vel religionis. que habet bona in cōmu-
ni. Adhuc contingit diuersitas ex parte istorū
Nam quando est cōmunitas p accidens ordina-
ta tunc cōmunitas habet ius p accidens in ta-
libus bonis. persone autē cōmunitatis per se. s.
quando est cōmunitas ordinata p se. tunc ipsa
cōmunitas habet ius p se in bonis. sicut ecclesia
vel monasterium. Sed psona illius cōmunita-
tis. habet ius p accidens. inquantū sunt partes
cōmunitatis. et ideo nō possunt agere ad diuisi-
onem. Tertio modo contingit diuersitas ex pre-
modi habendi. Nam quandoqz quis habet ius
in re nomine pprio et p se. sicut dominus rei q̄

doqz neqz nomine pprio neqz p se. s. nomine al-
terius et p altero. s. in quod est ordinatus a prin-
cipali dño. sicut dispensatio et administratio ali-
cuius rei cōcesse sunt a domino ad hoc vt distri-
buar ipsam rem et dispenset. et talis nō dicit ha-
bere simpliciter ius in illa re. sed potest dici ha-
bere ius dispensandi vel administrandi talē rem.
Alio modo dicit quis habere ius. non nomine
suo. sed tm pro se. Sicut cū aliquis cederet ali-
cui tomū suū in habitandū. q̄dū ei placuerit.
talis haberet ius in habitandō tomus p se. non
tm nomine pprio. sed noie dñi principalis. qz ius
remanet penes principales dñm principaliter
Et sic patet qz tomū tertij viuentiū in cōmu-
nitate per se ordinarē residet apud cōmunitatē
ipsam. principaliter apud platum. sicut apud
administratorem et dispensatorem. apud quē
libet monachū sicut apud euz cui datur sustē-
tatio vite de dictis bonis.

Quantū ad tertij. §. VIII

principale huius tertij articuli est aduertendum
qz cum res sint sub duplici differentia. qz que-
dam sunt que non vsu consumunt. sicut tomus
equus et hñoi. Alie que vsu consumuntur. vt
panis vinum et hñoi. hñc non queritur de his
que vsu consumunt. qz de his in sequenti articu-
lo ageť. Sed de his tm que vsu non cōsumun-
tur. Et querimus de vsu licito. Cū ergo querit.
vñū vsus talij possit separari a iure. Respondeť
qz hęc questio potest habere duplicem intellectū
vno modo vt intelligat. vtrum possit separari
a iure vtendi. Alio modo vt intelligat vñū pos-
sit separari a iure in re. Et b. etiam potest intelli-
gi dupliciter. quia aut a iure in re simpliciter. aut
a iure in re s. in quid saltem. Et tunc responde-
do ad questionē. ponunt directe tres cōclusiones
et pbatur efficaciter. Prima est qz vsus licitus
non potest separari a iure vtendi. Et hoc probat au-
toritate et ratione. Autoritate quidē nō solum.
huius questionis. ioh. xxij. Quia quorundam.
Sed etiā. b. Aug. Dicit em ad macedonium
et habetur. xij. q. iij. Quid dicit hoc certe alie-
num nō est. quod iure possidet. Hoc autē iure qz
iuste. et hoc iuste qd bene. De primo ergo ad vñū
mum quod bene possidet. iure possidet. Et vsi.
dicit dist. i. Jus generale. qz ius dicit eo qz ius-
tus. Unde ois actus iustus. est iuris. quia ius
dictum est eo qz iustum. vsus autē est quidam
actus. et si licitus est vsus est actus iustus. Om-
nis g vsus licitus est cū iure vtendi. Istā rati-
onem tangit ioh. in constitū. Cū inte nō nul-
los. Dicit em sic. Dicere qz rps et apli in rebus
quibus vsi fuerūt. nō habuerūt nisi simplicem
vsus facti. cōuincit actus eoz fuisse nō iustos.
et p cōns iniustas qz negatio in subiecto apto na-
to. infert priuationē. sic nō visio in oculo. infert

Titulus. XII.

ceditate. Probatur idem ratione per locum a diffinitione licite. Impossibile est usum esse licitum sine facultate licite utendi. sicut impossibile est loqui grammatice sine facultate loquendi grammatice. Sed facultas licite utendi, non potest esse iure utendi, quod probatur ex eo quod dictum est supra. scilicet quod ius et facultas seu potestas licite exercendi aliquid a re. Sed impossibile est ad conditionem implicat diffinitionem esse sine diffinitio. ergo impossibile est usum licitum sine iure utendi esse. ponit plures alias rationes causa breuitatis obmissas. Secunda conclusio quod usus licitus potest separari a iure in re simpliciter. Et hoc conclusio breuiter sic probatur. Ille qui potest habere licitum usum alicui rei, comminatio remanere penes alium. hoc usum licitum sine iure in re simpliciter. Et hoc patet, quia ex quo dominus rei manet penes alium ille non est simpliciter dominus rei, sed ille penes quem remanet comminatio. Sed aliquid potest habere licitum usum multarum rerum, comminatio remanere penes alium. Sicut patet de illo qui conduxit comminatio ad habitandum, vel equum ad equestrandum, et huiusmodi. Tertium est enim, quod conductor talis habet licitum usum comminatio vel equi, quia et tunc ei concessit et tunc comminatio vel equi vel predictum remanet penes locatorum, ergo usus licitus potest separari a iure in re simpliciter, in rebus que usu non consumuntur. Tertia conclusio est quod usus licitus non potest separari a iure in re simpliciter quid. Et hoc probatur facillime sic. Habens ius in actu ab quo alicuius rei, habens in illa re simpliciter quid. Et hoc patet, quia ex quo ille actus licite exercetur, circa illam rem, habet ius in illa re, saltem quod usque ad illum actum. Hoc autem est habere ius non simpliciter in re simpliciter quid. Sicut enim si habeo ius in equo simpliciter, ut quod est meus, habeo ius in equo ratione equi simpliciter sic de necessitate si habeo ius in equo simpliciter quod ut quod mihi est commodatus vel locatus, habeo ius in equo ratione equi quod est usus eius simpliciter quid. Necessario igitur talis habet ius simpliciter quid in re cuius est usus.

Quantum ad quartum. §. ix.

principale huius articuli, scilicet quod fratres minores possunt habere nudum usum facti intelligendo istum articulum circa res que non consumuntur usu, ponitur quatuor conclusiones. Prima est quod non possunt habere in talibus rebus facti usum nudum licitum, per omnes iuris nuda rationem, que sic probatur. Impossibile est habere usum licitum sine iure utendi, siue iure in re simpliciter siue iure in re simpliciter quod, quod patet ex precedentibus in prima et tertia conclusione. Ergo impossibile est quod fratres minores habeant in talibus rebus usum licitum si sit nudatus omni iure. Et ideo dominus iohannes, reducit in sua constitutio tales usum sic omni iure tenentur fratribus nicolauz papam nunquam reseruasse quia ille usus qui perfectio in non adicit, imo repugnat est illicitus ergo tenentur usum nunquam fratribus reseruauit. Secunda conclusio est quod in talibus rebus possunt habere nudum usum per

proprietatis exclusionem. Et hoc facillime probatur in rebus in quibus potest aliquid habere usum salua rei substantia tunc remanente penes alium, per hoc habere nudum usum per proprietatis exclusionem seu absque domino in proprietate. Et si habeat tale usum, ex concessione tunc, talis usus erit licitus. Sed fratres minores possunt habere usum in rebus, que usu non consumuntur, sicut in tabacis, libris et huiusmodi salua rei substantia, domino illi rei penes papam vel alium remanente ex concessione domini, ergo in talibus rebus possunt habere nudum usum licitum. Nudum dico per proprietatis exclusionem. Quod autem de facto habeant nudum usum nudum, patet, quia licet dominus iohannes, a se et romana ecclesia abdicet proprietatem et dominium multarum rerum que possunt fratribus obuenire, ut elemosinarum quotidianarum, tamen adhuc retinet sibi dominium ecclesiarum, oratoriarum, vasorum, librorum, vestimentorum, sacrorum, vobis deputatorum vel deputandorum, ut patet in constituto ad conditorum. Et in talibus dimittit fratribus usum, et non est dubium quod non illicitum si licitum. Tertia conclusio est, quod non potest in talibus rebus quod usu non consumuntur habere nudum usum per omnes utilitatem priuationem, quod sic probatur. Usus comminatio est inhabitatio eius, sed in habitatio comminatio fratres indigent, nisi semper starent sub diuo. Saltem non est dubium quod inhabitatio comminatio est utilis et accommodata homini, ergo fratres non possunt habere usum domorum et huiusmodi que sit omni utilitate comminatio. Quarta conclusio est, quod possunt habere nudum usum talium rerum per actionem in iudicio abdicationem, quod sic probatur. Si aliquis parit aliquam rem non necessarium non est repugnantia habere rem sine alio. Sed ius et si parit actionem, non tamen necessario si voluntarie, ergo fratres possunt habere ius in aliqua re tenentia per alium absque hoc quod sit sibi eam vendicare in iudicio. Secundo probatur idem, quia fratres possunt licite habere quod adicit perfectioni, vel saltem non est illicitum. Sed sua non repetere in iudicio adicit ad perfectionem, ut ostendit apostolus, i. cor. vi. vel saltem non est illicitum. Ergo fratres possunt habere usum in talibus rebus per actionem in iudicio abdicationem. Et sic patet quomodo fratres minores possunt habere in rebus que usu non consumuntur nudum usum et quomodo non.

Quartus articulus. §. x.

deklarandus est. Vtrum in rebus usu consumptibilibus possit separari licitus usus a proprietate seu domino rei, et queritur de his que usu consumuntur statim ut panis et vinum et huiusmodi, probatur primo autoritate ipsius iohannes, xxij. in constituto. Ad conditorum. Vbi enim et tunc non huius assignat. Dicit enim sic, quod non sunt dei fratres minores nudi usurarii in rebus que usu consumuntur, euidenter declarat, in quibus dicit quod usus iuris vel facti a domino separatus possit constitui iuri repugnat et rationi, nec predecessoris nostri in rebus, scilicet nicolauz pape romane ecclesie, talium rerum dominium reseruare.

Capitulum. III.

Quis em̄ sane mentis credere poterit q̄ intentio fuerit t̄m̄ p̄ris. ut vni^o ouis seu casei seu panis vel frusti panis q̄ sepe fr̄ibz p̄se. ū. d̄niuz romane ecclie acquirat. Aut si eius fuit intentio q̄s defen- de poterit q̄ nō realis fuerit talis intentio d̄n̄i sed verbalis quoc̄q̄ nō vera. s̄ ficta pot̄ fit cen- sēda. Adhuc posito q̄ in talibz rebz vsus possit p̄stui. nudus t̄m̄ nullatenus possit dici cū vsus rei p̄sumptibilis vsurarij nō differat ab vsu ple- nū d̄niuz p̄tinētis. q̄d̄ p̄t. q̄ vsus hui^o rei tota- liter rem p̄sumit. Constat aut̄ vsus plenū d̄niuz habentis minime fore nudū. Ex quo sequit̄ q̄ eoz vsus nudus minime sit. Dominiū aut̄ san- cte ro. ecclie. reservatū ex eo p̄t videri nudum verbale et mathematicū. q̄ ex illo nullū hacten^o obueniret comodū. nec spat̄ q̄ obuenire debe- at in futurū. nec intentio reservantis fuerit nec frat̄ri ipoz. q̄ in cuiusq̄ alteri^o q̄ ipoz frat̄ri comodū vsus deueniant res p̄dicte. Cōstat au- tē q̄ tale d̄niū nec h̄nt̄ d̄niore facit nec pau- periore efficit nō habentem. Ex quibz liquet q̄ impudenter p̄pter retētionē p̄dicā p̄ alijs mē- dicatibz sibi vendicat altissimā paupertatē. h̄c ibi. Sed p̄ter p̄dicta adducit̄ur ad idem et alie- rōnes. quaz prima est. In rebz cui^o vsus non ē sine p̄rietatis cōsumptionē. impossibile est esse ius in vsu sine iure in p̄rietate. Hoc p̄t. q̄ ex quo p̄sumit̄ p̄rietatis vsus nō erit licit^o. nisi pos- sim licite p̄sumere p̄rietatē. Sed non possum licite p̄sumere p̄rietatē sine p̄tate licita seu iu- re i p̄rietate. q̄ r̄. Sed in rebz vsu cōsumpti- bilibus nō ē vsus sine p̄sumptionē p̄rietatis. er- go in talibz rebz nō p̄t vsus a p̄rietate seu do- minio separari. Sc̄da rō est. Ille q̄ p̄t licite alie- nare simplr̄ aliquā rem p̄ sua p̄pria utilitate sci- enter h̄c ius in re simplr̄. Et dictū ē notanter p̄ p̄pria utilitate. q̄ h̄c p̄t alij ex cōmissione alteri^o alienare r̄ licite p̄ utilitate cōmittentis absq̄ s̄ q̄ sic alienans haberet ius in re simpli- citer. sicut si cōmittere tibi. q̄ venderes rem me- am. Sed q̄ alijs possit licite p̄ utilitate p̄pria rez alienare et distrahere absq̄ hoc q̄ habeat ius in re videt̄ impossibile. Sed vtens re que statim vtendo p̄sumit̄. sicut panis et vinū. alienat rem a p̄pria natura et forma. et p̄pria utilitate. q̄ p̄ p̄rium nutrimentū. q̄ talis si licite vt̄. h̄c ius in re illa simplr̄. Tertia rō ad idē. Ille q̄ licite p̄t h̄c oēm vsus qui natus ē h̄c circa rez. h̄c ius simplr̄ in re. vt p̄t ex declaratis in p̄cedenti arti. Sed vtens re q̄ p̄ vsus statim p̄sumitur. h̄c circa illā rem omnem vsus qui natus ē ha- beri circa rem. in nō nūq̄ p̄t h̄c alijs alius vs^o circa rem illam. q̄ res alterius nō manet. q̄ ta- lis habet ius in re simplr̄. Quarta ratio ille qui p̄ se licite p̄t rem distrahere in aliū. non solum q̄tum ad vsus. sed etiā q̄tum ad p̄rietatem h̄c necessario ius in re et in vsu rei. Hoc patz q̄

nemo p̄t trāsserre p̄ se et noie suo in alijs. quod ipse nō h̄c. Sed q̄ vtendo p̄sumit rem nō min^o trāsserre r̄ et alienat a quoc̄q̄ cui^o ante fuerat q̄ qui p̄ venditionē et donationē trāssert in ali- um imo magis. q̄ vendēdo vel donādo adhuc manet res in p̄pria forma. post talē aut̄ cōsum- ptioz nō manet. ergo si talis licite vt̄ p̄ se. neq̄ cessario. h̄c ius in re. nō solū in vsu ipsius rei. plures alie rōnes ponūt̄ur ob breuitatē omisse. Sc̄da conclusio principalis huius quarti articuli est. q̄ f̄tes minores in h̄mōi rebz vsu p̄sumpti- bilibus. non p̄t h̄c nudū vsus licitum p̄ pro- prietatis exclusionē. Et hoc p̄batur facilliter sic. In rebz in quibus nō p̄t separari vsus licitus a d̄nio in re. nō potest haberi nudus vsus p̄ pro- prietatis exclusionē. Sed vt p̄t ex p̄cedenti conclusione in rebz vsu cōsumptibilibus non p̄t licitus vsus separari a d̄nio seu p̄rietate in re. q̄ in talibz rebz non p̄t f̄tes minores nec alij quicunq̄ habere nudū vsus p̄ p̄rietatē ex- clusionē. Et sic p̄t d̄ra inter res que statim vsu consumuntur. et eas que statim nō cōsumuntur vsu. q̄ in rebz que nō statim vsu cōsumuntur. vt tomus. et stimētū. liber. et h̄mōi potest eē nu- dus vsus p̄ p̄rietatis exclusionē. sed nō p̄ oīs iuris denudationem. vt dictum ē in p̄cedenti articulo. Sed in rebz que vsu statim consumū- tur. nō potest esse licite nudus vsus nec p̄ oīs iuris denudationē. nec p̄ p̄rietatis exclusionē. Et si arguat̄ in contrariū sic. Monachus non ē capax p̄rietatis in aliquo casu. vt patz extra de statu. monach. cū ad monasteriū. Sed mona- chus necessario vt̄ur rebz vsu cōsumptibili- bus. vt q̄n comedit et bibit. ergo in talibus rebz p̄t licitus vsus separari a dominio seu p̄rietate. Responderet̄ q̄ monachus nō est capax p̄rie- tatis. sic q̄ possit de re disponere p̄ libito volun- tatis. imo tamdiu p̄t dispensator vel monaste- rium rem ad vsus cōcessaz monacho reuocare donec vsus sit incl̄vatus. Et iō nō dicit̄ simplr̄ dominus vel habere p̄rietatē. Sed in ipso vsu quia non p̄t esse sine cōsumptionē p̄rietatis. ideo q̄tū conceditur monacho de vsu in tali re. tantū sibi conceditur de p̄rietate. Nec abdi- catio talis p̄rietatis est annexa statim mona- chali. de qua dicitur in illa decretali. Cū ad mo- nasterium. de sta. mo.

Ex his patet error s. xi.
decimi capituli libelli hereticalis quem ediderit fraticelli pro sue heresis defensione. Dicit̄ enī q̄ in rebz vsu cōsumptibilibus p̄t separari vsus rei a p̄rietate et d̄nio. Inducit̄ aliquas au- toritates q̄ nō p̄bant. Et q̄ ioh. xij. in constit. sua Quia ita declarauit contrariū. et determinauit. s. q̄ in h̄mōi vsus rei vel vsufructus nō p̄t separari a d̄nio et p̄rietate ipsius rei. vt in pane

Titulus. XII.

et vino et hmoi. et pecunia que utendo distrahitur ab uno in alium. unde cui dedit unum et reliquum. Et ideo xps cum apostolis in hmoi hndo usum habuit et dñius et proprietate eorum. in cōi tñ cū aplis. Et qz s̄ determinavit. dicit enī hereticus. qz s̄ scriptura. cū tñ scriptura nil dicat q̄ habuerit vsus tñ et nō dñius. Et cū talis vsus in hmoi sine dño. et iure sit illicitus. qz esset vsus predonū. id bene declaravit. et necessario sequēte p̄ctōez q̄ habu- it talia quo ad vsus et dñium. Sed ipi male in- telligūt terminos istos declaratos. s. vsus. ius et dñium. et proprietate et hmoi. Preterea ad papā p̄tinet declarare dubia scripture. qñ occurrūt. et declarationi ei⁹ e standū magisq̄ cuiuscūq̄ doctō- ri. vtz di. xx. p totū. Et ideo ipi sunt heretici. nō stantes tali determinatōni iā facte.

Quintus articulus. s. xii.

deklarandus ē. **P**tz paupras facit essentialiter ad p̄fectionē. et omittēdo argumenta sequēdo intentionē pape ioh. xxij. in dicta p̄stitutōez to- ctrinā. b. th. ponit primo q̄sdā distinctōes faciē- tes ad declarationē q̄nis. Deinde ponit q̄sdā p̄- clusiones cū suis p̄batōibz dilucidātes mate- rias. Prima distinctio ē de pauprate videlicet q̄ accipit duplici. Uno modo s̄m ai p̄paratōnem. Alio modo s̄m exteriorē effectū. Paupras s̄m ai p̄paratōnem dicit inclinatio mentis ad abdi- cationē rez tpaliū. inq̄tū sunt impediriua chari- tatis. in q̄ charitate p̄sistit principalit̄ humane vite p̄fectio. vt infra declarabit. Ille v̄t eē pau- per s̄m animi inclinationē. q̄ sic est dispositus. q̄ p̄ quacūq̄ re tpali acq̄renda vel retinenda nullo modo p̄sentiret in aliq̄. qd eēt cōtra chari- tate dei et primi. Paupras s̄m effectū exteri- orem importat carentiā illoz tpaliū. Et qz q̄t modis dicit unū oppositōez. tot et reliquum. id sicut res corpales possunt diuersis modis hēri vt patuit. s. iū. arti. qz vel ad vsus tñ. vel ad to- minū tñ. vel q̄ ad vtrūq̄ sil. id et paupras p̄t di- cere vel carentiā tpaliū q̄tū ad vtrūq̄. vel q̄tū ad alterū tñ. inq̄tū res tpales p̄t hēri. vel in p- prio vel in cōi. vel vtroq̄ modo. id paupras pōt dici carentia tpaliū vel vtroq̄ modo sil. vel alter- ro tñ. Et q̄to maior carentia tpaliū. tanto ma- ior paupras s̄m exteriorē effectū. Et accipiēdo vtroq̄ modo p̄t qd habere locū. Scda distinctio est. q̄ aliqd̄ facere ad aliud pōt intelligi duplt. Uno modo essentialit̄. s. sicut id qd est essentia rei. vel ps essentie. sicut diffinitio vel pres diffi- nitōis. Alio modo dispositiue seu instrumentalt̄ sicut id qd disponit ad hoc q̄ sequatur aliq̄s ef- fectus. Et hoc siue ex pte agentis siue ex pte pas- si. dicit facere seu opari ad illud instrumentalt̄ **I**nstrumentū autē est duplex. vnū. s. necessitat̄ si- cut ille sine q̄ nō pōt sequi effectus. sicut semē a generante dicitur ē instrumentū necessariū ad

generatōem hōis p̄ naturā vicz. Aliud ē instrū- cōmoditatis. qz. s. sine illo pōt effectus sequi. s̄ nō ita faciliter et p̄mptē. Et sic siccitas in ligno ē dispositio accōmoda ad recipiendū actionem ignis. qz s̄ sine ea possz lignū accēdi. nō tñ ita cō- mode et faciliter. Et s̄m s̄ p̄t esse qd̄ ex paupra- te. vicz vtz faciat ad p̄fectōez instrumentalt̄ vel essentialit̄. Et si instrumentalt̄ vtz opes vt instru- mentū necessariū. vel vt accōmodū. et vterius opando vt instrū. s̄ s̄ facit ponēdo aliquam di- spositionē positiuā. ex q̄ sequat̄ effectus. sic ad p- fectū terre nascētū disponit calor et humor. **D**e- b̄ agit priuatiue. s. remouendo impedientia et nocua ad effectus p̄secutionē. Et opas̄ disposi- tiue ad p̄fectū terre nascētū. remouēs vtrical- et spinas a terra in q̄ est seminātū. Et sic de pau- prate queri p̄t. **D**ñū faciat instrumentalt̄ ad p̄- lectionē dispositiue. sicut p̄cepta vicz p̄silia et ad- uenas p̄suasiones et oia q̄ p̄t allicere ad dile- ctionē dei et primi. **D**e priuatiue. s. remouēdo ea q̄ nata sūt impedire p̄fectionē. sicut ille q̄ ab- ūcit id qd̄ natū ē abūcere ad oppositū charitatis sicut male societates et abundantia excessiua vi- uitiaz et hmoi. **T**ertia distinctio ē q̄ duplex est p̄fectio. qdā p̄sonalis. et quedā statualis. et vna istaz nō includit aliā necessario. **C**ontingit em̄ aliquē eē p̄fectū p̄fectōe statuali. i. eē in statu p̄- fectōis. q̄ nō est p̄fectus p̄fectōe p̄sonali et econ- uerso. Et s̄ p̄t. qz cū status religionis et p̄latōis p̄cipue ep̄alis s̄m oēs status sit p̄fectus. **C**ōstat manifeste q̄ sunt mlti religiosi et p̄lati etiā ep̄i. q̄ nō sunt p̄fecti p̄fectōe p̄sonali. cū sint mali de- ficientes a dilectōe dei et primi et cōuerso sunt et faciūt mlti laici q̄ nō fuerūt religiosi vel p̄lati. et tñ fuerūt p̄fecti p̄fectōe p̄sonali gr̄e. s. et virtus tñ. vt abraam et sc̄tus ludouicus rex francie et alij multi. **P**erfectio em̄ p̄sonalis p̄sistit in hiri- bus virtutū et actibz eaz. **D**e p̄t. qz p̄h̄s dicit q̄. et h̄. q̄ virtus ē q̄ h̄ntē p̄ficiat. et opus ei⁹ bonū reddit. Et v̄t. p̄h̄s. dicit. q̄ virtus ē dispositio p̄- fecti ad opimū. **C**ōsistit ḡ p̄fectio p̄sonali i h̄- tibus et actibz eaz. qz p̄t eēntialit̄ ē qdā p̄fectō. s̄ h̄t et act⁹ ei⁹ ē qdā p̄fectio actualit̄. Et qz in h̄- tibus ē gradus. qz aliq̄ sunt excellētiōres aliq̄s. et id in il- lis magis p̄sistit p̄fectio. que sunt magis excel- lentes virtutes. Et qz in patria habitus lumis gl̄ie est virtus nobilissima. et eius actus q̄ est vi- sio dei p̄ essentia est actus optimus et nobilissi- mus. Et etiā charitas et eius actus q̄ est dilectio. vel s̄m aliq̄s fruitio. id s̄ma hōis p̄fectio ē in istis h̄- tibus et eaz actibus. Et qz in hac vita inf- omnes virtutes charitas obrinet principatū. s̄m illud. i. ad cor. xij. **A**d huc excellētiōez viam vobis demonstrō. glo. s. charitatē maius oibus tonis. Et. i. ad cor. xij. **M**aior hōz est charitas id s̄ma hōis p̄fectio in hac vita p̄sistit in chari- tate et eius actu q̄ ē diligere deū. sup omnia. et

Capitulum III.

primū sicut se. Unde apostolus ad colossios. iij. enumeratis virtutibus ait. Super omnia charitatem habere. que est vinculum perfectionis. et in ipsa est perfectio personalis. Omitto autem de multiplici perfectione que posset induci. ut de perfectione simpliciter cui nihil est boni quod potest cogitari. Et hoc est dei math. v. **Daſ** vester celestis perfectus est. et respectu eius perfectio in omni creatura est imperfecta. Et est perfectio patrie que a nobis in via haberi non potest. de qua. i. corinthios. **Cū** venerit quod perfectum est. id est status glorie. euacuabitur quod ex parte est. Et ad philippenses. ait apostolus ad philippenses. iij. Non quod perfectus iam sum. et cetera. Perfectio vie de qua mat. v. **Estote** vos perfecti. Et ista etiam habet gradus tres sicut et charitas in qua consistit. Et est perfectio naturalis. de qua deuter. xxij. dei opera sunt perfecta. Perfectio autem status est certus modus viuendi. per quem quis obligat se ad quedam supererogationis opera propter perfectionem personalem facilius acquirendam et melius seruandam vel in alios transferendam. **Iste** autem status perfectionis est duplex secundum beatus thomam. scilicet deus. **Unus** est status perfectionis acquirende. **Alius** status perfectionis exercende. **Status** perfectionis acquirende est status religiosorum. qui ex se obligant ad quedam supererogationis opera agenda. ut perfectionem personalem. vel acquirant scientiam. vel seruent acquiritam secum et melius. **Non** enim oportet quod religiosus statim sit perfectus. sed quod tendat ad perfectionem. et habeat propositum ad se consequendum. **Sed** status perfectionis exercende est status platonum. et ad se obligant. ut perfectionem in alios transfundant. id est eos ad hierarchicos exercentes. habent enim subditos purgare. perficere et illuminare. ut dicit dyonysius. de ecclesiastica hierarchia. **Modo** quo nostra querit de perfectione personalis non de perfectione status. **Quarto** notandum quod scriptura accipit perfectionem dupliciter. **Uno** modo secundum quod comprehendit id solum quod facit essentialiter ad perfectionem. et non id quod facit instrumentaliter ad perfectionem ut ibi beatus Hieronymus. vi. **Hoc** fuit vir iustus atque perfectus. Et gen. xv. d. dominus abrahe. **Ambula** coram me. et esto perfectus. Et beatus Augustinus. dicit in li. de li. ar. quod nullus potest saluari nisi sit perfectus. Et certum est quod multi sunt saluari. et saluantur absque seruatione filiorum paupertatis continentie. et hoc. ut abraham. sanctus Ludouicus. et alij. **Secundo** modo accipit perfectionem non solum secundum quod includit essentialiter perfectionem. sed etiam quod facit instrumentaliter. ad perfectionem. ut ibi mat. xix. **Si** vis perfectus esse vende omnia que habes da pauperibus. et sequere me. quod dictum fuit a christo iuueni. qui dixerat ei se seruasse mandata. **Non** patet quod non solum perfectio ibi comprehendit precepta. in quibus essentialiter consistit perfectio secundum beatus thomam. scilicet deus. q. clxxxij. arti. iij. **Sed** etiam comprehendit consilia que sunt instrumenta ad perfectionem. **Questio** igitur ista querit. utrum paupertas pertineat ad perfectionem essentialiter quam consistit in virtutibus et actibus eorum. ut dictum est et principaliter in charitate. **Iste** est intellectus quodammodo. **Quantum** nunc

ad secundum. scilicet ad questionem respondendo ponuntur sex conclusiones. et probantur. quarum prima est. quod paupertas secundum animi preparationem pertinet ad perfectionem essentialiter. **Hoc** sic probatur. **Quod** est virtus vel actus virtutis pertinet essentialiter ad perfectionem. quia ut ostensum est. perfectio consistit essentialiter in virtutibus et actibus eorum. **Sed** paupertas secundum animi preparationem est virtus. si sit habitualis vel actus virtutis. si sit actualis talis preparatio animi. ergo et cetera. **Minor** probatur. scilicet quod talis paupertas sit virtus. **Nam** diffinitur virtus a philosopho. iij. ethico. quod virtus est habitus electiuus in medio consistens determinato a recta ratione. prout sapiens determinabit. **Sed** inclinatio habitualis mentis ad temporalium abdicacionem. put sunt impedimenta charitatis. est habitus electiuus. ut de se patet. **Et** est consistens in medio rationis. quod est ad abdicacionem temporalium. put sunt impedimenta vite spiritualis que est per charitatem. **Et** hoc put sapiens determinat. quia quilibet sapiens determinaret bona minima abijcienda propter maxima. sicut abijciuntur merces in mari. ut conseruetur vita hominum. que est principaliter eis mercibus. **Cum** ergo temporalia sint minima bona. et vita spiritualis per charitatem sit maximum bonum. sequitur quod sapiens determinaret temporalia abijcienda. in quantum sunt impedimenta vite spiritualis. cum vita anime sit magis conseruanda quam corporis. **Ergo** talis inclinatio ad abijcienda temporalia. put sunt impedimenta charitatis est virtus. **Sed** talis inclinatio ad huiusmodi est paupertas secundum preparationem animi. **Secunda** conclusio est. quod paupertas secundum effectum exteriorum non pertinet ad perfectionem essentialiter. **Hoc** probatur auctoritatibus et ratione. **Auctoritate** quidem sic. primo constitutionis ipsius Job. xxij. ad conditorem. ubi dicit quod per temporalium abdicacionem ad perfectionem via disponitur. **Non** autem se habet dispositiue ad aliquem effectum. non pertinet essentialiter ad perfectionem illius rei. cum dispositio non sit de essentia rei. ad quam disponit. **Secunda** auctoritas est abbas moysi in colla. patrum. quam inducit beatus thomas. scilicet deus. q. clxxxij. arti. iij. dicens. vigilie. ieiunia. meditatio scripturarum. nuditas. et priuatio omnium facultatum non perfectio. sed perfectionis instrumenta sunt. **Probat** eadem conclusio ratione sic. illud sine quo potest haberi essentialiter perfectio non pertinet essentialiter ad perfectionem quod patet. quia res non potest haberi sine eo quod est de essentia eius. **Sed** perfectio potest haberi sine tali paupertate. imo et cum multis diuitijs. ut patet in abraham. **Job.** lodo uico rege francorum et aliorum qui fuerunt perfectissimi viri. qui tamen non habuerunt paupertatem istam. scilicet secundum effectum exteriorum.

Titulus XII

Probat idē sic. Perfectio essentialis consistit in virtute ut dictū ē. **S**z oīs virtus consistit subiectiue in intellectu vel appetitu. **S**z paupertas est exteriorē effectū in nullo hōie ē. qz nec in intellectu nec in appetitu subiectiue. **g** rē. **Q** si arguat qz inuenit ille cui xps dixit. **S**i vis perfectus ēē rē. math. xix. **O**bseruauerat pcepta. ut ipse dixit xpo. in q̄b consistit perfectio eēntialiter. ut dictū ē. **z** tū ipse ei dixit. **S**i vis perfectus ēē. v̄de oīa. **z** da paupibz. loquēs nulli dubiū de paupertate est exteriorē effectū. **E**x q̄ videt qz p observationez pceptorū nōdū acq̄sisset perfectōez essentialē. **S**z si vellet eā sequi. ostendit modū f̄sidi eaz. s. p paupertatē exteriorē. **E**rgo paupertas s̄m exteriorē effectū videt ne cessaria ad perfectionē essentialē. **A**d qd etiā videt facere auctoritates aliq̄ sc̄oz. ut hiero. ad metriadē dicētis. **A**p̄lici fastigij perfectes virtus ē v̄dere oīa **z** dare paupibz. **E**t. b. amb. **S**ūma iusticia ē vendere oīa **z** dare paupibz. **S**z sūma iusticia ē perfecta virtus. **E**t. b. aug. **S** faultū. **I**lli sunt perfecti q̄ oīa sua dimittūt. **z** sequunt xpm. **S**z ad hęc r̄ndet. **P**rimo de iuvene illo. qz aliq̄ docto. ut **O**rigenes **z** **C**ris. dicūt illū fuisse mentitū. **S**z dimissa ista r̄sione que nō videt multū gr̄ua. cū euangelista dicat math. x. **C**hristū eū intuitū dilexisse qd nō videt fecisse. si fuisset fictus **z** trāsgressor pceptorū. **P**ōt aliter r̄ndē. **N**ā su pposito etiaz qz v̄z dixit. cū sit duplex perfectio. s. essentialis q̄ consistit in virtute. ut dictū ē. **z** accidentalis. q̄ ē qdā instm̄ accōmodū ad acq̄re idā maiorez perfectōez eēntialē. qz **z** ipse h̄z gradus. **z** ad seruandā quācūqz acq̄sita. de accidentalī locutus ē xps. **S**i vis perfectus ēē rē. quā adhuc ille nō habebat. **D**el p̄t sic dici. qz i illa auctoritate xpi aliq̄ dā ibi ponit ut via **z** instm̄ ad perfectōem acq̄rē dā vel seruandā illd. s. v̄de oīa **z** da paupibz. **A**liqd̄ ut id in q̄ eēntialiter perfectio consistit. s. seq̄ la xpi. **D**n̄ **z** hiero. sup̄ illud **M**ath. xix. qd̄ ait pet̄. **E**cce nos reliquim̄ oīa. **z** secuti sum̄ te. dicit. **N**ō sufficit reliquere oīa. s. adiūgit qd̄ perfectū ē. s. sequi xpm. **E**t. b. **A**mbro. sup̄ illud. **S**eq̄ re me ait. **I**uliet seq̄ nō corpis gressu s̄ mēt̄ affectu. qd̄ fit p̄ charitatē. **A**d auctoritatē etiā r̄ndetur. qz illud. b. hiero. intelligēdū ē qz relinquere oīa fit perfecte virtus. i. instm̄ perfecte virtus. q̄ est charitas. **A**d illd. b. ambro. qz relinquere oīa fit sūma iusticia. ē ibi p̄dicatio nō formalis s̄ causalis. **E**t ē sensus. qz a perfecta iusticia q̄ est p̄ charitatē caritatē s. s. relinquere oīa. **A**d illud **h**er. **A**ug. qz nō in dimissione tpaliū s̄ in sequela xpi. quā ibi adiūgit ē perfectio essentialis. **R**eliquere aut̄ tpalia ē ut instm̄ accōmodum ducēs ad sequelā xpi **z** perfectionē essentialē. **R**emaneat q̄ d̄o vera. qz paupertas exterior nō facit essentialit̄ ad perfectōez. **T**ercia conclusio est qz paupertas exterior nō facit ad perfectionē. sicut instm̄

necio requisitū ad perfectōez. qz cū eius oppositio p̄t stare perfectio. qd̄ pbat sic. **I**mpossibile ē h̄re aliqd̄ sine eo qd̄ ē necessariū ad ipm̄ h̄ndū. **S**i em̄ possit h̄ri sine eo. iā nō ē necessariū ad ipsuz habendum. s̄ sine paupertate s̄m exteriorē effectū p̄t h̄ri perfectio essentialis. imo cū oppositio est. qz cū multis diuitijs. ut p̄t̄ exēplū in abrahā **z** alijs multis in veteri **z** nouo testamēto. **E**rgo paupertas exterior nō requirit̄ ut instm̄ necium ad perfectionē eēntialē. **I**oseph etiam ab arimathea fuit discipulus xpi. v̄n̄ **z** perfect̄ perfectōe eēntiali. **E**t t̄n̄ v̄t dicit mat. xxv. diues erat. **P**robatur etiā qz status ep̄oz q̄ exigit perfectōem p̄sonalē que consistit in virtute. p̄t eē cū possessiōe diuitiarū. **S**i q̄ expropriatio tpaliū requireret ut instm̄ necessariū ad perfectionē essentialē seq̄ret̄ qz ep̄i etiā seclares cl̄ici p̄i nō possent h̄re p̄ria. qd̄ ē absurdū. ut p̄t̄. x. q. i. manifesta **z** in multis alijs caplis. **Q**uarta conclusio ē. qz paupertas s̄m effectū exteriorē cū abdicatōe oīm tpaliū **z** q̄ ad d̄nūz **z** q̄ ad v̄sum. nō facit ad perfectionē nobis in via possibilē. **E**t b̄ pbat̄ faciliē sic. **I**llud qd̄ tollit vitā p̄ntē. nō facit ad perfectionē nobis in via possibilē. **Q**ui em̄ tollit subiectuz tollit accidēs. **S**ed abdicare res tēpales oēs q̄ ad v̄sum **z** quo ad d̄nūm tollit vitā. qz nō v̄tendo cibo **z** potu hō morit̄ demum. **E**t sic corrupto subiecto perfectōnis in via qd̄ est aia in corpore existens tollit̄ **z** accidēs ei. s. perfectio in aia in vita p̄nti. **E**t id nō est aliq̄s qui p̄ qd̄cūqz vortū possit se reddere nō capace v̄sus in talibz rebus necessarijs ad vitā. **Q**uinta conclusio est. qz paupertas sumpta p̄ abdicatōe oīm tpaliū q̄tum ad ius **z** d̄nūm. v̄su solo nudo retento nō facit ad perfectionē. **E**t b̄ pbat̄ faciliē sic. **I**llud qd̄ tollit ab aliqua re cōditionē licitā. **z** ponit illicitā. nō facit ad perfectionē. hoc de se patet. quia ex licito facere illicitū nō p̄tinet ad perfectōez. s̄ maḡ ad imperfectōez. **S**z abdicare a se ius **z** d̄nūz in ore **z** in eius v̄su facit v̄sum illicitū. **S**z patet. qz v̄t ostensum ē supra. in rebz que v̄si nō consumūt̄ impossibile ē separe v̄sum licitū a iure v̄tendi. **I**tem rebz q̄ v̄su consumūt̄ impossibile ē eē v̄su licitū sine iure **z** d̄nio in re. **g** cū mlt̄z talū reitū v̄sus sit hōi necessarius in vita p̄nti sequit̄ qz abdicare oē d̄nūm **z** ius in rebz tpalibz n̄ facit ad perfectionē s̄ maḡ ad oppositū. **S**exta conclusio ē qz abdicare res tēpales i p̄prio seu paupertas s̄m exteriorē effectū facit ad perfectōez sic instm̄ vald̄ accōmodū. **A**d cuius euidentiā ē sciendū. qz abdicantia diuitiarū maxie in p̄prio nata ē reducere ad tria. s. inordinatū amorē eaz. **D**n̄. b. aug. dicit qz terrena ardentius amant̄ adepta q̄ p̄cipita. **S**c̄do ingerūt sollicitudinē in cōseruandoz nō pdendo. **T**ertio nate sūt mouere ad sup̄biaz q̄to aut̄ q̄s magis afficit̄ vel sollicitat̄ ad terrena. vel erigit̄ in sup̄biā. tantomagis retrahit̄ ab

Capitulum III.

affectu et contemplatione diuinorum. Sed tollere amorem inordinatum reprobam solitudinem et elationem facit instum accomodum valde. quod remouet prohibens perfectionem vel impediens perfectionem. sicut remouitio herbarum nocuarum facit sicut instum accomodum ad perfectum terre nascendum. § 7c. Ista diffusely declarat. b. th. sca. scde. q. clxxvi. ar. iij. Et habes etiam supra in. n. c. huiusmodi tituli. Et in terna preterea religiosis. Et id alia omitto.

Sextus articulus §. xiiii.

est utrum habere aliquam in corde diminuat de perfectione. Et quod perfectio est sub triplici genere. quod est perfectio personalis. perfectio regularis. et perfectio spiritualis. id ad plenioris declarationem conclusiue dicitur. quod de nulla habet perfectionum diminuit. nec de personali nec de perfectione religiosorum nec de perfectione prelatorum. Et ista omnia probant. Sciendum tamen prius quod ista quod non habet locum in rebus consumptibilibus. quod in illis rebus ostensum est supra. est impossibile separare usum a iure et proprietate rei. Nec habet locum de iure in rebus. que vni non consumuntur. quod habet ius in rebus quod vltimus est per statum vite presentis necessarium. et sine quo vltimus non potest esse licitus non diminuit de perfectione possibili in vita presentis. Hec enim vltimus est vite presentis hominum necessarius. ita quod sine eis non potest vita saluari. § habet ius in talibus non diminuit de perfectione. De prima ergo perfectione. scilicet personali loquendo notanda sunt tres conclusiones. quod prima est. quod habere aliquam in proprio vel corde non nocet imperit perfectionem personale. Et hoc ostendit facillime probatur sic. Illud cum quod stat et stare potest perfectio personalis. non nocet imperit perfectionem personale perfectionem. Et hoc patet. quod oppositum est implicat contradictionem. Sed perfectio personalis stat et stare potest cum diuitiis in proprio et in corde. ut supra ostensum est de abbas et ludo uico rege et alijs. § 7c. Secunda conclusio est ista. habet in corde necessaria ad vitam non est naturam diminueret de perfectione personali. Et hoc probatur sic. Quod non est naturam diminueret de altissima paupertate. imo stat cum ea non est naturam diminueret de perfectione personali. Et hoc statim patet. quod non ex alio habere temporalia dicitur diminueret de perfectione. nisi quod diminuit de paupertate. Sed habet in corde necessaria non diminuit de altissima paupertate. § stat cum ea. per explicationem iohannis. in ista sua constitutione allegans Gregorium. ix. in decretali nimis praua. et de excel. pla. vbi dicit. Fratres minores et predicatores in altissima paupertate domino famulari. Sed constat fratres predicatores habere aliquam in corde quod ad proprietatem et diuitias. Ergo habet aliquam in corde non est ad naturam diminueret de perfectione personali. Secunda ratio idem. Quod non est naturam diminueret de perfectione euangelica. non est naturam diminueret de perfectione. § patet. quod euangelica perfectio est perfectio excellentissima. Sed habet aliquam in corde non diminuit de perfectione euangelica. quod patet ex ista constitutione iohannis. in qua allegat alexandrum uicium. quod in dedicatione libelli editi per statum predicatorum et minorum. dicit fratres predicatores et minores ipsum

pauperem imitari et perfectionem euangelicam amplectantur. Sed constat fratres predicatores habere aliquam in corde in communibus mobilia secundum eorum regulam et constitutiones. § 7c. Possent etiam probari per hoc quod habere aliquam in corde non est naturam induci nimium amorem ad temporalia vel nimium amorem sollicitudinem vel elationem. quod totum per rationes efficaces probatur. § causa breuitatis omitto. Tertia ratio ostendit. quod habere aliquam temporalia in proprio est naturam aliquam impedire de perfectione personali. licet non sic actu impediat. et hoc sic probatur. Quod naturam est ingerere sollicitudinem et amorem reuerentium ad temporalia et ad elationem inducere naturam est diminueret de perfectione. Sed habere temporalia in proprio naturam est inducere ad huiusmodi amorem superfluum et sollicitudinem et superbia. ut ostensum est supra in fine precedentis articuli. § 7c.

Quantum ad secundum §. xv.

de perfectione nunc est videndum. scilicet quod habere aliqua in corde non diminuit de perfectione status religiosorum. vbi premitendum prius. quod cum paupertas ut ostensum est solum instrumentum non essentialiter faciat ad perfectionem. et ois status religiosus dicitur perfectus. quod ordinat ad perfectionem acquirendam et seruandam. non ex hoc dicitur aliquis perfectior altero. quod habet maiorem paupertatem quam alius. § dicitur habere instrumentum magis accomodum ad perfectionem. Et id sicut fatue sibi usurparet excellentiam super alios artifices artifex alius ex hoc quod habet melius instrumentum. puta martellum ad operandum. ita inaniter gloriaretur maiori perfectione religiosus super alios. ex hoc quod haberet maiorem paupertatem. Sed possent dicere se habere magis accomodum instrumentum ad perfectionem. Perfectior autem ille est simpliciter. qui habet maiorem charitatem. non qui habet maiorem paupertatem. Sicut ille perfectior fateri facit meliorem cultellum. non qui habet melius martellum. Charitas enim non inflat aut apertis. Et ideo nullus se dicit alteri preferre exemplo pauli apostoli. qui se abominatus dicit et minimum apostolorum. Bene tamen status religiosorum ille perfectior. qui includit modum viuendi importantem magis ea que promouent melius ad charitatem dei et proximi habendam et seruandam. Et quod ut dicitur. status religiosus est ordinatus propter perfectionem personale. Non frustra gloriatur de statu qui non habet maiorem perfectionem personale. Et utinam tales gloriatores et propositos inter religiosos cessarent. quod multorum malorum sic causa. sic experientia docet. Circa istam ergo materiam de perfectione statum religiosorum quod non diminuit. per hoc quod habent temporalia in corde. ponunt tres conclusiones quarum prima est quod habere temporalia in corde. in quantum sunt necessaria fini. ad quem religio est instituta. non diminuit de perfectione vite debite illi religioni. Secunda est. quod habere dominium in rebus temporalibus necessarijs ad vitam. non diminuit de statu perfectionis religiosorum. Tertia est quod habere etiam diuitias in rebus immobilibus in corde non diminuit de tali perfectione. Ad euidenciam prime con-

Titulus XII

clusionis. s. q. h̄e r̄palia in cōi. inq̄tū sunt ne-
 cessaria fini ad quē religio instituta est. nō dimi-
 nunt de p̄fectōne debita illi religioni. Scienduz
 q. diuerse religiones sunt ordiate ad diuersos
 fines. q̄dā ad militādū s̄ inimicos fidei. q̄dam
 ad hospitalitatē. q̄dā ad opa vite actiue. q̄dam
 ad opa vite cōtemplatiue. Et s̄m diuersos fines
 religionis diuersimode sunt necia r̄palia in reli-
 gionibz. Vñ religio q̄ ordinat ad hospitalitates
 vt religio sc̄i Antonij. nō solū indiget r̄pali-
 bz p̄ sustentatōe p̄fessōz i illa. s̄ etiā ad h̄ vt possint
 hospit alitatē seruare. r̄ hospites sustentare. Et q̄
 ad militiā ordinat. indiget r̄pali-
 bz. nō solū pro
 sustentata de s̄ p̄ equis h̄ndis r̄ armis. Nec pos-
 sent tales religiones assequi finē suū. nisi h̄rent
 r̄palia r̄ in copia. Vñ talibz religiosis h̄e i cōi
 etiā multa r̄palia. nō derogat p̄fectōni stat̄ debi-
 te illi religioni. s̄ p̄bat̄ facili-
 ter sic. Vñs instrumē-
 tū ordina: ū ad ali-
 quē finē. q̄tomagis ē illō ac-
 comodū ad illū finē. r̄to h̄ns illō minus erro-
 bitat ab illo fine ceterz paribz. sicut p̄tz in oibz
 artibz. Nā q̄to falter h̄z meli-
 martelluz. tanto
 meliozē facit cultellū ceteris paribz. r̄ tō ē. qz cū
 instrūm q̄rat ad finē. q̄tomagis ē ip̄m ac-
 comodū ad finē. r̄to meli-
 opaf. sicut medicina r̄to me-
 lioz q̄tomagis opatur. ad sanitatē. S̄ ista r̄p-
 alia sunt instra necia ad vitā p̄ntē r̄ ad finē cui-
 libet religionis. vt q̄ sunt necia fini alicui-
 religionis. sunt accommoda illi fini. Et int̄tū accōmo-
 da q̄ ex q̄ necia sine illis nō p̄t finis ille h̄ri. nō
 ḡ derogat p̄fectōi religionis h̄e r̄palia in cōi. Se-
 cūda r̄lo ē. q̄ est difficilior q̄ h̄e r̄palia in cōi
 inq̄tū sunt necia ad vitā. nō diminuit de p̄fecti-
 one religionis. ita q̄ religio nō h̄ns nisi vsum in
 aliquibz rebz nō ē p̄fectior religione h̄nte in ill-
 rebz d̄niuz in cōi. Et ad h̄c cōclusionē p̄bandā
 debet sufficere autoritas p̄p̄ r̄ romane eccl̄ie
 in ista cōstitutōe r̄ illa. Ad conditorē. In hac ec-
 cōstitutōe. qz ita quozundā. vbi dicit. Nec h̄c
 s̄ h̄e in cōi etiā quo ad p̄prietatē aliquatiter de-
 rogat iuxta dictū Greg. ix. altissime paup̄rati.
 Qui. i. Greg. dicit in illa decretali de excess. p̄-
 la. F̄res p̄dicatores r̄ m̄iores in altissima pau-
 p̄rate famlari x̄po paup̄i. Et tñ cōstat f̄res p̄di-
 catores h̄e aliq̄ in cōi q̄ ad p̄prietatē. qd̄ eoz re-
 gule r̄ statui nō repugnat. Nec etiā alexander
 p̄decessor noster in cōdemnatōne libelli editi cō-
 tra statū p̄dicatoz r̄ m̄noz sensisse videt. in q̄
 de dictis r̄ tribz que sequitur sic ait. Cū insuper
 idem f̄res oia p̄pter d̄n̄ reliquerint auxilia. vitē
 subsidia medicātes. christiūqz imitent̄ paupe-
 rē. euāgelicā p̄fectionē amplectādō p̄pter qd̄ eui-
 denter apparet eos nō solū eē in statu saluando-
 rū s̄ etiā p̄fectoz. r̄ p̄ sue religionis obseruatiāz
 q̄ ip̄ius quidē euāgelice p̄fectionis tenet formā
 etiā retributiōis premio p̄cellentē gloriā p̄me-
 reri. vbi exp̄sse dicit f̄res p̄dicatores christuz

paup̄erē imitari. r̄ euāgelicā p̄fectōe amplecti.
 r̄ esse in statu p̄fectoz. r̄ q̄ eoz religionis obser-
 uantia euāgelice p̄f̄ctōis tenet formā. Et con-
 stat p̄dicatores h̄e posse aliqua in cōi. quo etiā
 ad p̄prietatē s̄m eoz reglāz. h̄c oia in dicta cōi
 stitūtōe. Ex quibz p̄tz s̄m intentōez r̄ auzoritā-
 tē tñ s̄mnoz pontificū. Greg. ix. alexandri. uij.
 r̄ Joh. xij. q. h̄e aliq̄ in cōi etiā q̄ ad p̄prietatē
 nō derogat p̄fectōi nec altissime paup̄rati. nec
 euāgelice p̄fectōni q̄ est summa. are p̄tz cōclusio
 Et quis cui libet fidei debet sufficere dicte au-
 toritates. tñ adducit ad h̄c cōclusionē p̄bādā.
 r̄ alie auzoritates. Prima ē auzoritas Bede su-
 per illud act. uij. Erant illis oia cōia. dicit em̄ sic
 Qui sic viuūt. vt sint eis oia cōia in cōi. cōi.
 cenobite vocant. que vita tanto felicioz. quāto
 statum futuri seculi p̄fectius imitant. vbi cōia
 erūt oia. qz erit deus oia in oibz. Secūda ē au-
 toritas Joh. cassiani in coll. tractās idē vbi sic
 ait. Dabebāt apli triplicē vnitatē. quā debent ha-
 bere cenobite. vnitatē affectōis. qz multitudinis
 credentiū erat cor vnū r̄ aia vna. Vnitates hab-
 bitatōis. vt p̄tz act. ij. r̄. uij. Vnitatē possessōis
 qz erāt illis oia cōia. vita aut̄ aplōz fuit p̄fectis-
 sima. Terna ē. b. Aug. in reglā. Nō dicat̄ ali-
 quid p̄p̄riū. s̄ sint vobis oia cōia. Sic em̄ legit̄
 in actibz aplōz. q̄ erant illis oia cōia. Idem in
 li. de ope monachoz. Si aliq̄ vrgear̄ ex euan-
 gelio. vt nil reponant in crastinū. m̄deant. Cur
 ḡ d̄ns loculos h̄uit. vbi pecuniā collectā r̄pone-
 ret. Et q̄ medio p̄bationis. b. aug. oñdit. q̄ cri-
 stus habuit aliq̄ in cōi. nō solū quo ad vsuz. sed
 etiā q̄ ad p̄prietatē seu d̄nium. Quarta auzori-
 tas basilij dicētis in. iij. c. sue regule. Comuni-
 onē vite p̄fectissime h̄c ego voco. in q̄ quidez
 possessiōnū pulsa ē p̄prietas. oia aut̄ cōia. Quin-
 ta auzoritas ē p̄sp̄r de vita cōtemplatiua. r̄ ha-
 bet. xij. q. i. expedit facultates eccl̄ie possidere. r̄ p̄-
 prias p̄fectōis amore cōtemni. r̄ ponit exēplū
 sancti Paulini ep̄i. Probatur eadē cōclusio r̄
 rationibz pluribz. Primo sic. Ille status nō est
 p̄fectior alio. qui non continet modū viuendi
 magis p̄mouentem ad p̄fectionem p̄sonalem
 acquirendam vel conseruandam q̄ alius. par-
 hoc statim. qz ex hoc dicit vnus status p̄fectior
 alio. vt dictum est supra. quia continet modū
 viuendi importantem melius ea que promo-
 uent ad charitatem dei r̄ proximi. in qua consu-
 lit p̄fectio p̄sonalis. Sed status renūciantū
 aliquibus in cōmuni. s. q̄ ad terminū. vt orator
 r̄qs. paramētis libris r̄ huiusmodi nō impor-
 tat modū viuendi magis p̄mouentē ad p̄-
 fectionē p̄sonalē acquirendam vel conseruan-
 dā q̄ status habētū illa talia etiā q̄ ad terminū
 vel p̄prietatem. sup̄ osita in ceteris parit̄ra-
 te. Nec em̄ ingerit magis amorē recurū ad
 temporalia aut sollicitudinē aut elationē. habe

Capitu. III.

re talia q̄ ad vsus ⁊ dñiuz. q̄ h̄re ad vsu soluz
dñio abdicato ⁊ romane eccie dimisso. Cū em̄
sit in continuo vsu talium. s. tomox. ecciarū. libroz
ornamētoz eccie vasoz ⁊ h̄mōi. ⁊ sunt q̄si certi
q̄ habent molestari in eis. non apparet quō ex
hoc minus amare talia ⁊ sollicitari vel eleuari.
q̄ si haberēt etiā dñium talium rez. Nam in vsu
p̄scribilibz vt dicitū ē supra necesse est dicere
q̄ ipi minores h̄eant nō solū vsuz. sed ⁊ tomū
mū. quia cū vnū nō possit separi ab alio in di
ctis rebz. que vsu cōsumuntur. vt panis vinum ⁊
h̄mōi. Si nō haberēt dñium in illū s̄ nudū vsū
facti. tūc h̄erēt illicitū vsu. qd̄ repugnat p̄fē
ctioni. Item p̄bat idē alia rōne sic. Nunq̄ fuit
eccia sine statu habente euāgelicā p̄fēctionem et
amplectēte xp̄i ⁊ aploz sequelā. hoc ptz. qz p̄fē
ptio videt̄ ⁊ erroneū. q̄ aliq̄ tpe ecclesia recide
rit a p̄fecta sequela xp̄i ⁊ aploz totaliter. Grego
rius etiā b̄ dicit tractās illud canti. i. *Palce h̄e*
dos tuos iuxta tabernacula pastoz. i. iuxta p̄fē
ctionē aploz vt ip̄e exponit. Sed a tpe constan
tini ⁊ beati siluestri vsq̄ ad tps b̄ti Francisci n̄
fuit aliquis status in eccia. q̄ nō h̄ret aliq̄ in cōi
licet renūciaret oī dñio in pp̄rio. Ergo h̄re in cōi
muni nō diminiuit de p̄fēctione status religio
soz. Confirmat hoc. qz alias sequeret̄ q̄ tota p̄
fēctio euāgelij esset in solo statu frat̄ minoruz
⁊ totū residuū eccie cecidisset ab illa. qd̄ nō vi
det bene dicitū. Ad idē tertio p̄bat. Si h̄re dñi
um in talibz que vsu nō cōsumunt. faceret stat
tū minus p̄fectū. ⁊ p̄fēctoz talis status min
p̄fectos. tūc dñs papa retinendo sibi dñiuz tali
um rez. put facit circa ordinē minor. faceret et
redderet se min⁹ p̄fectū. qd̄ est absurdū dicere.
cum quilibet in sp̄ialibus velit plus se dilige
re q̄ alij. ⁊ p̄ cōis non velit velle a p̄fēctione se
elongare p̄pter alioz p̄fēctionē augendā. Mul
te alie rōnes inducitur. que ob breuitatē omit
tunt. Tertia cōclusio ē. q̄ h̄re dñium in cōi i bo
nis immobilibz. vt possessionibz tomibz redditi
bus ⁊ h̄mōi. nō diminiuit de p̄fēctōe. b̄ p̄batur.
quadruplici rōne. Primo sic. Illud q̄ eccia sta
tur vltimē ⁊ p̄ meliori ⁊ p̄fēctiori nō diminiuit
de p̄fēctōe. Hoc statim ptz. qz nullū lucrum q̄
tūcunq̄ magnū pōt dici vtile. p̄ qd̄ recedit a p̄
fēctōe. Dicente xp̄o Mat̄. xvi. Quid em̄ p̄
dest h̄i si lucret̄ vniuersuz mundū. anime vero
sue detrimētum patiat̄ ⁊c. Detrimētū aut̄ aie
est cadere ab angelica p̄fēctione. Sed eccia que
regit̄ a sp̄isctō in his q̄ statuit circa sequelā xp̄i
⁊ p̄fēctionē vite. p̄ meliori ⁊ vtiliori ordinauit
⁊ statuit. q̄ haberet possessiones in cōi. nō solū
pretia. vt olim iudea. s̄ ⁊ p̄dia. si cur dicit̄. xij.
q. i. futuram. ⁊c. videntes. Ergo h̄re bona imo
bililia in cōi nō diminiuit de p̄fēctione. Ad idē. Ill
ud p̄ q̄ aliq̄s laudat̄. nō diminiuit de p̄fēctione
Sed constantinus impator laudat̄. q̄ dedit inias

p̄ vniuersū orlem fabricādi eccias. ⁊ p̄dia eis
p̄stituit tribuēda. s̄ ⁊c. Tercio p̄bat sic. Qd̄ fece
rūt viri p̄fēctissimi ad cumulū p̄fēctōis. nō di
minuit de p̄fēctōe. S̄ viri p̄fēctissimi tā diui
naz q̄ h̄ūanaz l̄raz v̄ctissimi possessiones pro
eccia acceperūt. ⁊ ampliauerūt. Quinimo aliq̄
de suo primoio vt. b. Greg⁹. plures eccias ⁊ mo
nasteria totauerūt in q̄bz p̄ magna p̄fēctōe de
gere elegerūt. Ergo dicē q̄ h̄re imobilia in cōi
diminiuat de p̄fēctōe. absurdū videt̄. Est em̄ hoc
dicē. q. b. siluester ⁊ alij sanctissimi ro. ponti. ⁊
ep̄i p̄fēctissimi ⁊ abbatē vt. b. Bre. basili⁹ am
brozi⁹ hierony. hylari⁹. b̄ndictus. ant̄honi⁹. mar
tinus. egidi⁹. bernardus. ⁊ ceteri innumerabiles s̄
cti absq̄ p̄fēctōe euāgelica ⁊ sequela xp̄i vire
runt. qz ipi oēs in cōitate eccie res imobiles pos
sederūt. xij. q. i. exp̄dit. Quarto sic p̄bat fm̄ res
gulā generalē. b. aug⁹. qn̄ obscuritas ē in verbis
euāgelicis p̄cipue circa p̄cepta vel p̄silia ex q̄
bus dubiū on̄t. recurrēdū ē ad sc̄toz obseruatiā
s. quō illa ipi sc̄i seruauerūt. Et b̄ tenēdū ē. qd̄
ipi seruauerūt. Ergo vite p̄fēctio intelligēda ē ⁊
tenēda. fm̄ q̄ sc̄i viri ⁊ p̄fēctissimi verbo tocue
rūt eā. ⁊ sc̄o tenuerūt. S̄ oēs sc̄i viri ⁊ p̄fēctissi
mi a tpe siluestri vsq̄ ad tps francisci. sic vite p̄
fēctionē ⁊ verbo tocuerūt. ⁊ facto tenuerūt. q̄ bo
na imobilia ⁊ mobilia h̄uerūt. Ergo in cōi h̄re
imobilia nō minuit de p̄fēctōe euāgelica. videt̄
em̄ mihi absurdū dicē q̄ sc̄tissimi q̄ sua p̄pter p̄
fēctionē h̄ndā relinquebāt in pp̄rio. si vidissent
q̄ h̄re in cōi eēt detrimētū p̄fēctōis. q̄ in cōi cū
alij bona possiderēt. s̄ sic abdicauerūt i pp̄rio
p̄pter p̄fēctionē. ita abdicassent in cōi. qd̄ null⁹
fecit ante b̄m franciscum.

Quantū ad tertiū .s. xv.

articulū p̄cipalis h̄ q̄ois. Dec ē d̄cto. q̄ h̄re in
cōi nō diminiuit de p̄fēctōe status p̄latoz. imo
qd̄ est for̄ nō h̄re derogat statui p̄lationis. ⁊ p̄
cōis p̄fēctōi debite illi statui. Hoc aut̄ faciliter
p̄bat sic. Illud nō diminiuit de p̄fēctōe status
p̄lationis. qd̄ ipa p̄latio erigit̄ fm̄ suā rōnes. b̄
ptz. qz illud nō repugnat alicui. qd̄ ei uenit fz
suā rōnē. S̄ ap̄ls in duobus locis sc̄pture. s. ad
thi. iij. Et ad thi. i. describēs p̄latōem ep̄iscopat
lē inter cetera dicit q̄ oportet ep̄m eē hospitale
Impossibile est autem esse hospitalem. nisi ha
beat bona saltem in cōi. Ergo h̄re in cōi non di
minuit de p̄fēctōe stat⁹ p̄latōis. Secdo p̄bat idē
sic. Illud nō derogat p̄fēctōi statui debite. ad qd̄
obligatur rōne status sui. Sed p̄latū obligatur
ratione status ad pascendū gregem. non solū
verbo ⁊ exemplo. sed etiam tempali subsidio.
qd̄ fieri non possēt. si aliqua bona ecclesie non
haberet. quozuz p̄latū dispensator esset. Et
ideo saluator cōmittens gregem suum petro ⁊
successoribus eius. signanter dixit. non semel

Titulus XII.

s; ter ei. **P**asce oues meas vel agnos meos. i. o.
 vlti. ad inuēdū q̄ plar' v; subditos pascere ver
 bo 7 erēplo 7 r̄pali subsidio. **T**ercio sic. **H**ic illa
 p̄ q̄b; defendēdis platus mortē patiens meret a
 scribi cathologo scōz. nō diminuit de statu p̄fe
 ctōis. s; q̄i p; de se. q; nō ascribit in numero scō
 r; nisi p̄pter opa p̄fectōis. s; platus mortē pati
 ens p̄ defensione facultatū ecclie meruit ascribi
 cathologo scōz. vt p; de scō thoma cantuariēsi
 archiepo. Ergo h̄c lona imobilia nō diminiu
 it de statu p̄fectionis plator. **S**oluit erind m̄
 ta argumēta facta in r̄trariū. **S**3 solūvntū pono
 in q̄ aduersarij veritatē multū se fundāt. Et est
 tale q̄ x̄ps fecit d̄descēdēdo infirmis diminuit
 de p̄fectōe. p; s; q; alif r̄ps nō sūp̄sisset p̄sonaz
 infirmoz in s;. **S**3 r̄ps in h̄ndo loculos seu ali
 qua in cōi. gessit p̄sonā infirmoz. q̄ p; ex decre
 tali nicolai. uij. **E**rit q̄ seminat. **E**t. b. aug'. sup
 illō p̄ducēs fenū iumētis. **E**t in li. de ope mōa
 clor; di c. **D**ns n̄r iesus x̄ps more sue mie infir
 miorib; cōpatiēs. cū ei possent angli m̄strare.
 loculos h̄c dignatus ē. q̄ 7. **E**t cōfirmat idē au
 toritate. b. hiero. dicētis. **P**udā crucē nudus se
 quar. **S**3 q̄ h; aliqd' nō est nudus. **S**3 ad h̄ m̄d;
 subtilif 7 optime. **D**icit em̄ notādū eē triplicē
 infirmitatē ad p̄positiū. s. infirmitatē carnis. infir
 mitatē scie. 7 infirmitatē affectōis. **I**nfirmitas
 carnis ē fm̄ quā corp' mortale indiget cibo 7 po
 tu vestimēto 7 h'. **E**t isto mō oīs hō in hac vita
 mortali ē infirm'. tō nec corp' istud corruptibil
 le induent incorruptōes. de q̄ infirmitate apl's
 ad thi. ait. **J**odico vino vtere p̄pter stomachū
 tuū 7 frequētes tuas infirmitates. **E**t mat. xvi
Spūs p̄mpt' ē. caro autē infirma. **T**alis infirmi
 tas nō ē p̄fectōis mētis. s; stat cū oimoda mēt'
 p̄fectōe in p̄nti possibili. **H**anc x̄ps assumpsit. cū
 defecrus corpales accepit. s. famē. sitim. frig'. et
 h'. **Q**uia ḡ x̄ps erat v̄r' de' 7 verus hō. inq̄tuz
 de' h̄cāt sibi angeli m̄strare. nec oculis idige
 bat sicut nec cibo vel potu. **S**3 inq̄tū hō fm̄ car
 nē erat infirm' indigēs cibo 7 alimēto sicut alij
 hoies. 7 p̄ oīs indiguit pecunia 7 oculis. q̄bus
 mediātib; nccia emerent. **E**t de ista infirmitatē
 te carnis q̄ stat cū sūma p̄fectōe mētis p̄t intel
 ligi dicū. b. aug. 7 decretalis. **E**rit. **I**n s; em̄ p̄
 sonā infirmoz gessit. 7 infirmis d̄descēdit. q̄ in
 firmitatē carnis assumpsit. 7 p̄ oīs necessarijs
 ad vitā eguit 7 oculis egere se oñdit. **E**t certe
 illa videt esse intentio. b. aug'. **D**ult em̄ dicere
 q̄ ille q̄ deus erat. et d̄ns oim. poterat absq; iq̄
 cūq; p̄uisione sibi de necessarijs q̄ncūq; 7 q̄cun
 q; tpe p̄uidere. cū ei angeli m̄strarēt. tū vt ean
 dē infirmitatē carnis h̄ntib; erēplū daret. q̄ nō
 erat cōtra p̄fectōes. p̄ carnis infirmitate supportā
 da. abis 7 necessarijs vti 7 loculos h̄c. id ē h̄nd
 do loculos infirmis cōdescēdit. q; vt dicit apl's
 ad heb. ij. **E** cēt de'. **T**ecuit p̄ oia fr̄ib; similari 7

p̄ oia misericors fieri. **H**abēdo ḡ loculos gessit
 p̄sonā infirmoz. nō infirmoz infirmitate stat.
 i. in p̄fectōe. vt isti arguūt. s; infirmoz infirmi
 tate carnis. **S**ecda infirmitas ē scie. d̄ q̄ ait apo
 sto. i. ad cor. vij. **C**ōsciētia cor; cū sit ifirma pol
 luit. **E**t ad ro. xv. **I**nfirmitas in fide suscipite. **H**ec
 infirmitas cōsistit in s; q̄ aliq; ex iḡrantia v̄l ex
 nesciētia credit aliqd' malū eē. q̄ tū non ē. sicut
 aliā tūc t̄pib; credebāt eē p̄tm̄ comedere imo
 latū idolis. q̄ de se nō ē. nisi cū fiebat in v̄nera
 tōez idoli. **E**t hac infirmitate laborabāt. q̄ reser
 uare in crastinū eēt d̄ p̄ceptū d̄ni. **E**t de ista etiā
 infirmitate p̄t intelligi dicitū. b. aug. 7 decretal.
Erit. s. q̄ d̄ns cōdescēdēs v̄l cōpatiēs infirmis
 loculos h̄c dignatus ē. x̄ps em̄ q̄ venit curare
 vulnera n̄ra. p̄cipue mētis. ne aliq; in futurum
 possent scandalizari. credētes q̄ eēt imp̄fectōis
 v̄l minoris p̄fectōis. si seruos dei viderēt locu
 los h̄c. 7 de illis in cōi v̄tere. ipe loculos habe
 re voluit. vt eēt alijs in erēplū. q̄ absq; q̄cūq;
 ip̄dimento v̄l diminutōe p̄fectōis. loculi cōf
 h̄ri poterāt ad vite necessitatē nō ad sup̄stuitatē
Et q̄ p̄pter tale erēplū s; fecerit d̄ns. dicit. b. au
 g'. 7 h̄. xij. q. i. sic. **E**xemplū d̄ni accipite p̄uersā
 tis in terra. **Q**uare loculos h̄uit. cū angeli m̄
 nistrabāt. nisi q; ecclia loculos h̄tura erat. **H**oc
 etiā exp̄ssius dicit in li. de sermone d̄ni in mōre
Tertia infirmitas ē infirmitas affectōis. **E**t h̄c
 duplex. **Q**na q̄ q; sic infirmat fm̄ affectū q̄ a
 deo auertit. que infirmitas ē ad mortē p̄ culpā
 mortalē. **D**e q̄ apl's ad ro. v. **C**ū infirmus essem
 x̄ps p̄ nobis mortuus ē. **Q**uia ḡ x̄pus sciebat
 aliq; futuros in ecclia. q̄ obstinata malicia dice
 rēt. q̄ vir' p̄fectōnez euāgelicā sermōib; aliqd'
 seruare in crastinū. erat d̄ v̄i p̄ceptū. id r̄ps h̄is
 infirmis d̄descēdēs vt eos a sua malicia ruocāet
 facto suo 7 erēplo voluit h̄c loculos. vt iā isti
 blasphemij d̄ eccliaz loqui nō possent. cū viderēt
 eum loculos habere. **S**ecūda infirmitas affec
 tōis est. q̄ aliqui non auerf' a deo p̄ culpā mor
 talē. tū detenti circa amorē t̄paliū imp̄dunt
 tur a sequela x̄pi p̄ semitā d̄silioz. licet non ex
 eant viam mandator; de qua p̄t intelligi illud
 apl'i ad ro. xv. **D**elemus nos q̄ firmiores sum'
 imbecillitatē infirmoz sustinere. **E**t in h̄ndo lo
 culos x̄ps h̄is infirmis cōdescēdit in duob; p̄
 mo q; cū x̄ps loculos haberet nō ad sup̄stuitatē
 tē. s; ad sui 7 alioz necessitatem egendoz. vt. b.
Aug'. dicit. exemplū dedit talibus infirmis. ne
 ad temporalia afficerentur ad sup̄stuitatem. sed
 solum ad necessitatē ea quererent. **S**ecūdo q̄ a
 christus habuit loculos in cōmuni non in pro
 prio. vt ḡ talibus infirmis cōdescēdat. **E**t h̄is
 quatuor modis exp̄positōis primus videt mihi
 magis esse de intentione. b. augusti. **Q**uod q;
 autē modo exponat. de predictis patet. q̄ christus
 nō fecit opus imp̄fectōis in h̄ndo loculos

Capitulum III.

imo videtur in illi ubi valde blasphemum dicitur. quod
xps in aliquo scilicet suo fecit opus imperfectum. cuius
actio nostra est instructio. Ad autoritatem Jo. de se
quedo xpm nudum videtur per id quod ait ipse. b. Die
ro. ad neporianum. scilicet quod ille nudus xpm nudum sequitur
et crucem. quod omnia sua aut pauperibus distribuens. aut
penitentibus relinquens. aut facultatibus ecclesie adiun-
gens. ad facultates ecclesie que sunt bona communitate vivit de
eis. et de altaris oblationibus sustentat. et talem nudum
tatem ipse servavit. que habet in communi aliquid non diminu-
it de perfectione personalis. nec de perfectione status reli-
giosorum nec prelatorum. Et per dicitur tamen per patere erro-
ror fratriculorum. qui habet in vi. c. libelli hereticorum eorum
ubi dicitur quod ligare in iudicio diminuit de per-
fectione evangelica. Et per Jo. xx. determinavit dicitur
dicitur cum hereticum. quod ut ait tradit scriptura.
sacre dicere dicitur. Qui vult tecum in iudicio contes-
dere. et tunica tua tollere. dimitte ei et pallium.
Mat. v. et sic videtur fieri de doctrina evangelica li-
gare. Sed dicitur obstat illi ista advertentia quod
ait. b. Aug. in decre. que libere sepe allegat. et ma-
le intelligunt in. c. patris. xxij. q. i. Dicit ei quod ista
precepta sunt magis intelligenda secundum preparationem
ai. ut. scilicet homo patienter ferat. et parus siceriam ad
matura sufferenda. si oporteret pro salute sua et pro-
ximorum. que secundum opus quod in apertum fit. non est diminu-
it de perfectione personalis nec de perfectione status liri-
gare in iudicio. cum molestia pro iure suo tuendo si-
ue ecclesie siue monasterii. Nec obstat quod ait apo-
stolo. i. cor. vi. Si iudicia habetis inter vos. oino de-
lictum est in vobis. quod illi heretici inducunt. quod ut vi-
dit glo. loquitur cum dicitur de iusticia litigat. vel non debi-
to modo. quod cum mendacibus et iniuriis verborum vel cum
apud infideles iudices. ut ibi subdit. Sed contra dicitur
minuit Jo. xxij. nec dicitur hoc scriptura. sed falsi-
so eam exponunt.

Septimus articulus. §. vi.

lus declarandus est. Dicitur xps et apostoli habuerint aliquid
in communi. Et ista est principalis quod in materia ista Sed de-
claratio eius dependet ex declaratione precedentium dubio-
rum. et quod habuerint per. quod dicitur Jo. iij. quod discipuli eius
iuerunt in civitate ad emendum cibos. Emptio autem fit
pecunia. que pecunia habetur. Ad in proprio. que in communi
Ite ioh. iij. et xij. dicitur quod dominus habebat loculos. que por-
tabat iudas. i. scariellam seu burlas ubi in variis
locis eius diuerse pecunie mittebant. puta argenteae in
vna enee in alia et huiusmodi. Sed illud quod reseruabat in
illis loculis. non videtur fuisse alterius. que collegit xpi
et apostolorum. que habebat aliquid in communi. Pro quo declaratione
sciendum. quod certum est quod xps et apostoli bona que habuerunt in
usu vite humane. de facto habuerunt. Tertium est enim. quod
habuerunt indumenta que vestiebant et cibos que nu-
triebant. totum enim quantum ad usum communi et que
cendi. Nec vnquam de his aliis dubitavit. Sed vtrum
habuerint in talibus rebus solum nudum usum facti. vel ius
et dominium in proprio vel in communi. de his fuit aliquod dubi-

um. Sed nunc nulli fas est dubitare. per quod ioh. xxij.
edidit et promulgavit constituciones. Cum in nullo.
quod ibi dicitur. quod que principat et quod xps et apostoli non
habuerunt aliquid in communi. hereticus sit censendum. Hoc autem
non potest intelligi quantum ad solum nudum usum facti. sic
aliquid exposuit. imo verius corripuevoluerunt quod
per. quod dominus papa ioh. illud quod viri scolastici in du-
bium reuocabant. voluit declarare. ut per ex ipso prin-
cipio constituciones. ubi dicitur. Cum in nonnullos viros
scolasticos sepe pertingat in dubium tuocant. sed per viros
scolasticos nunquam fuit in dubium tuocant. quoniam xps
et apostoli habuerunt facti in aliis rebus necessariis
ad vitam. Sed bene fuit in dubium reuocant. vtrum in illis
rebus habuerint ius et dominium in proprio vel in communi. Cum
ergo papa declarauerit quod deinceps asserere. quod non
habuerunt. hereticum sit censendum. sequitur quod non de usu
solum. sed de iure et dominio intellexit. Secundo sciendum quod
cum declaratum sit super. in tertio dubio quod impossibi-
le est habere usum licitum et iustum alicuius rei sine iure
vtedi illa re. et oes concedunt. quod xps et apostoli habuerunt
usum aliquem rerum. sequitur de necessitate quod in illis re-
bus habuerint ius vtendi. nisi quis diceret quod habuerunt
solum usum non iustum. quod blasphemum est dicere. Sequitur
ergo quod xps et apostoli non potuerunt habere facti denuda-
tum iure vtendi. Tertio sciendum quod cum declaratum sit
super. in quarto dubio. quod in rebus que sunt in usu rei et clar-
fit quod xps et apostoli aliquis res in usu consumpserunt. ut pa-
nem et vinum que comedebant et bibebant. sequitur
quod in talibus rebus ius et dominium habebant. non usum
facti denudatum etiam iure in re. Quarto sciendum
quod cum visum sit in sexto dubio. quod habere in communi
rebus necessarios ad vitam non diminuit de perfectione
personalis. nec de perfectione status religiosorum.
vel prelatorum. sequitur quod xps et apostoli quod summam pau-
peritatem vel summam perfectionem tenuerunt. quod per
hoc non probatur. quod non habuerint aliqua in communi. In
ista ergo questione aut queritur de christo seorsum.
aut de xpo et apostolis filii. aut de apostolis tantum. ut per acces-
sione xpi. Si de xpo seorsum cum in ipso sint due
nature. diuina pater et humana. dubium non est quod
de natura diuina locum non habet quod ista. Sic
enim xps secundum oes habet verissime et propriissime dominium
oim naturarum secundum illud ps. xxij. Domini est terra et
plenitudo eius etc. Et hester. xij. Dominus oim tu es
intelligenda est ergo. questio de xpo secundum humanam na-
turam. Secundo notandum. quod dominium habere de aliquid re potest
intelligi dupliciter. quod aut infusus aut acquisitus. si
aut dicitur de scientia infusa vel acquisita circa ali-
quam conclusionem. et iteque dominium potest acquiri in aliquid re du-
pliciter. quod vel ex facto proprio sicut miles acquirit ex
facto proprio. scilicet sui laboris dominium in stipendio. vel ex alio
tono sic acquirit pauper dominium in elyna sibi liberali-
ter data. His plura proposita pono respondendo ad quoniam
ser conclusiones. Prima est. quod xps ab instanti sue cepti-
onis habuit dominium oim rerum. Secunda conclusio quod
xps ex facto proprio habuit dominium acquisitum aliis

Titulus. XII.

rep. Tertia conclusio qd hñit dñiuz aliqz rep et to
no alioz. Quarta conclusio qd apli p' emissionez
voti de paupate nō hñerūt in pprio dñiuz aliqz
rū rep. Quarta qd xps et apli hñerūt dñiuz aliqz
rep in coi. Sexta conclusio est qd apli p' ascensionem
hñerūt dñiuz aliqz rerū in coi.

Prima conclusio §. xvii.

pbaf sic. f. qd xps ab initio cōceptōis hñit dñiuz
oim rep. hñs ius hñdi aliquā rē et vtedi iure p'
prio p' libito volūtātē et alienādī eā. hñ dñiuz in
illa re. b. p' ex declaratōe terrū dubū sup. Sed
xps ab initio sue cōceptōis hñit tale ius in oibz
rebz creatis. §. rē. Probatio minoris patz p' id qd
hñ ad hēbre. ij. et sumit de ps. viij. Minuisti euz
paulomin' ab angelis rē. Oia subiecisti sub pe
dibz eius. In eo em ait apl' us. qd ei subiecit oia
nihil dimisit nō subiectū. Qd exponēs glo. c. iij.
ait. Ecce p'as xpi oñdit. vt em a dñi ope nihil
excipit. ita nec a xpi p'ate. Attēde qd nō simplt
ait sup oia opa. s. addidit manuū tuaz. f. sup
digniora etiā opa. i. hoies et angelos. qd p' excellē
tiā dicunt opa manuū dñi. Et nō solū cōstruit'
sup opavt digniora. s. etiā oia subiecisti sub pe
dibz ei'. i. p'ati ei' et dñio. possit em eē supior. et
nō dñari oibz. S. dicit. Subiecisti oia nihil di
misi nō subiectū dñio ei'. Et q' autoritate hñt.
qd loquit' de xpo fm naturā hñanā. fm quā mi
norat' ē. paulomin' ab angelis. Et loq' de subie
ctione nō solū min' digna ad digniorē. s. de sub
iectōe q' est subditi ad hñtē dñiuz sup ipz. Pro
bat idē p' glo. sup illud hñs scriptū in vestimē
to suo et in femore. Rex regū et dñs dñantium.
Apo. xij. vbi glo. interlinear'. In vestimēto. i.
in humanitate. In femore vt demonstraret se de
vera p'genie patz prior' p'cessisse. Rex regū. i.
scōz q' se et alios virtutibz regūit. et dñs dñanti
um. i. eoz q' dñium exercēt sup subditos. Ter
tio pbaf idē p' illud qd hñ math. vlti. qd dixit
xps resuscitat' aparēs discipulis. Data ē mihi
ois p'as in celo et in terra. Vbi glo. de coeterna
patris dñitate. f. et de assūpta dicit hñanitate.
in q' minor angelis. Et ē glo. rabani. Idē remi
gius. Et b' sciendū qd anteq' dñs surrexisset. no
uerant angeli se subditos hñi xpo. Volens er
go xps etiā hñbz notū fieri. qd sibi data eēt ois
p'as in celo et in terra. misit p'dicatores in mū
dū vniuersū. qd hoc cūctis p'dicarēt. Ad idē etiā
bñs Aug. ps. ix. Donauit de' xpo fm hñmīez
fm carnē resurgenti. vt in noie iesu oē genu fle
ctat' celestīū terrestriū et infernoz. i. impio eius
oēs fateant' subijci angeli hoies et demones. et
subdit. Eo qd erat fil' d' d. factus est dñs dauid
Nō obstat qd xps post resurrectionez dixit sibi
datam potestātē hanc. Nō em tūc prio sibi su
it data s. a principio cōceptōis. vt dictū ē. Sed
in resurrectōe fuit data manifestatio talis iaz

facte collatōis p'as. Dñ exponit doctores coi
ter. b. aug'. et mag' sniaz in. iij. Data est mihi. i.
manifestata eē iā data. Dicit em aliqñ aliqd
fieri. qñ inotescit factū. Scdo idē pbaf sic. Illud
qd fuit cōicatu viatori nec repugnat fini incar
natōis. nec importat impfectōez. s. mag' digni
tatē et pfectōez debuit cōicari xpo fm hñanā na
turā. qd nō repugnat fini incarnatōis. p' tanto
dicit. qd h' immortalitātē q' potuit nō mori fuerit
cōicatu ade. nec dicat impfectōez s. pfectionē.
tū qz in xpo repugnasset fini incarnatōis. qm
ad b' incarnat' ē. vt p' hoibz moreret. et moriēdo
redimeret. et idē tale tonū nō sibi debuit cōicari.
S. vbi ista tria cōcurrūt. f. qd nō importet p'fec
tionē. scdo qd si i'p'et dignitatē. tertio qd nō re
pugnet fini incarnatōis. mag' debuit cōicari hñi
xpo qd cuiqz alteri. S. dñiuz oim istoz infes
riozū cōicatu fuit ade in statu inocērie. vt p' p'
illud gen. iij. Dñami piscibz mar' volatilibz ce
et lesi' us terre Ergo tale tonū cū nō dicat imp
fectōez s. pfectōez. nec repugnat fini incarnatio
nis. debuit xpo cōicari fm hñanā naturā. Ter
tio idē pbaf sic. xpo ab instāri sue cōceptōis cōi
cata fuit scia oim. §. et cōicari sibi debuit potētia
dñiuz oim rep. Antecedēs p'z fm oēs sanctos.
salim de hñs q' nouit de' scia visōis. cōsequen
tia ē clara. qz sile videt' qm ad xpm de sciaz po
tētia respectu hñz inferiorū. §. rē. S. p' dicitaz
cōclusiōez arguit. P'rio sic. Qd importat imp
fectōem. nō debuit cōicari xpo fm hñanā natu
rā. S. hñe dñiuz in pprio importat impfectōez
vt oñsuz ē. qz ad pfectionē p'inet renūciare res
bus in pprio. Ergo tale dñium nō debuit xpo
cōicari. Scdo arguit sic. frustra ē potētia q' n' res
ducit ad actū. sed dñium tpaliū querit p'pter
vsum. xps aut nō est vltus dñio tpaliū. §. frustra
sibi fuisset collatū tale dñiuz. S. de' et natura ni
hil frustra faciūt. vt dicit phil. in li. b. celoz mū
do. Tertio arguit sic. xps p' cōsiderari vel vt ca
pit eccie. vel vt p'sona singularis. S. de' ipō loq'
mur nūc vt p'sona singularis. Et fm b' nō hñit
dñiuz g' rē. S. hñs nō obstatibz firmat' vera ma
net cōclusio p'ia. f. qd hñit dñium rerū sibi a deo
infusū seu collatū. Et ad argumentū p'ntū mī
det. qd licet renūciare dñio rerū in pprio sit in
strumentū accōmodū ad pfectionē. tū b' ē illis in
quibz hñe dñiuz. talis rerū ē natū inducere amo
rez recurū ad tpalia vel nimā sollicitudinē
et elationē. Sed in quibz hñe dñiuz in pprio non
est natū inducere talia. in hñs hñe dñium non
derogat p'fectioni. Alioqñ de' cū hñat dñiuz oī
um. hoc diceret in eo impfectionē. qd est absue
dū. Qdodo xps ab initio sue cōceptōis fuit cōi
p'henzor fm siam. h' viator fm corp'. Et idē pos
sidere quātacūqz tpalia. nō poterat in cōducē
a morē recurū. vel distrali p' hñc ab hñs q' sunt
dei. Sciendū igit qd xps in mūdū veniēs paup

Capitulum III.

ratē assūpsit. nō in bene uiuendi subsidū. qz nō egebat. cū impeccabilis eēt. s; solū in imitatiois exemplū. ppter nos q̄ nati sum⁹ inordinate affici ad t̄palia ⁊ sollicitari ⁊ eleuari in sup̄biam ex eis. Et qz exemplū magis ostēdit in vsu q̄ i tōminio. idē christ⁹ q̄tū ad vsū paupertatē p̄fectōni uenientissimā ostēdit. s; q̄tū ad tōminū esset dñs oim. Ad scdm̄ respōdet. q̄ potentia nō est frustra. q̄n̄ ex ea nō reducitur in actū. sicut in h̄ie qui uolū castitatē emisit. potētia generādi nō ē frustra. Sicut etiā in deo. q̄ p̄t̄ de hoīe facere uolū. nō est illa potētia frustra s; nunq̄m reducatur ad actū. Quia q̄ christus uenit ad dandū nobis p̄fectōis exēplū. idē cū exemplū maxime ex vsu ostēdat. noluit dñio tali infuso uti. Et idē nō sequit. q̄ in eo frustra fuerit tale dñiuz. Et tamē forte aliquādo vsus fuit tali tōminio. ⁊ cū dixit Mat. xxi. Ire in castellū. soluite asinū ⁊c. Dñs h̄is opus h̄is. Ad tertiū dīcēdū. q̄ ista p̄positio x̄ps in q̄tū capud ecc̄ie habuit dñiū oim rex ē p̄positio reduplicata affirmatiua. Et idē s; inferre simpliciter. Ergo x̄ps habuit dñiū oim rex diffuse aut tractat de p̄positioe reduplicata. sed omitto. ⁊ subdit. Ista simplr ē p̄cedenda. x̄pus rōne humane nature h̄is dñiū oim rex. Unde si ista esset uera. que tamē ē falsa. ut infra uidebit. christus in q̄tū gessit p̄sonā p̄fectōri nō habuit aliqd̄ in p̄prio uel in cōi. tamē ex q̄ p̄cedit ista. christus ut gessit p̄sonā infirmoz aliqd̄ in cōi habuit. nō d; p̄cedi simplr. q̄ christ⁹ nō habuit aliqd̄ in p̄prio uel in cōi. imo magis sua opposita. s; p̄s simplr h̄uit aliqd̄ in p̄prio uel cōi. Sciendū tamē s; in. b. l. x. in. iij. p̄e. q. viij. q̄ eadē est gr̄a christi inquantū caput ecc̄ie. ⁊ in q̄tū p̄sona singularis. Unde nō solū in q̄ntuz est caput ecc̄ie h̄is tōminū oim rationabiliū ⁊ irrationabiliū. s; etiā in q̄tū p̄sona singularis. Et sic p̄t̄ p̄ria conclusio. Ex p̄d̄ c̄is p̄t̄ falsissimū esse qd̄ dicit istī fraticelli in quodā suo libello q̄ incipit uniuersis. s; in p̄rio capi. q̄ x̄ps in q̄tū homo nō habuit tōminū oim t̄paliū nec fuit uerus rex. Sed in q̄tū deus ⁊ inquantū homo habuit tōminū sp̄uale ecc̄ie nō t̄pale. Et qz Jo. determinauit contrariū put est ueritas. s; q̄ etiā in q̄tū hō habet tōminū oim. qd̄ p̄batuz est. ⁊ fuit uerus rex. dicit esse hereticuz. qz determinauit d̄ ueritatem scripture dicentis ioh. xix. Regnū meū nō est de h̄ m̄do. Et. b. aug. in s̄mone de eph̄ia q̄ christ⁹ nō uenerat ut terrenū regnū p̄cipet. s; ut celestet̄onaret ⁊ filia. Ad que respōdet. q̄ x̄ps ut dicitū est supra. ⁊ si tōminū h̄uit nō tamē vsus ē eo. qz nō uixit ut rex. s; ut paup̄ ppter exemplū n̄m. ut induceret ad uirādū honores ⁊ h̄mōi. Et sic regnū suū nō fuit de h̄ m̄do. qz nō mō m̄dani vsus. s; qz rex fuerit ipse. ait pylato. Tu dicis qz rex sum ego. Et jacq. ix. Ecce rex tuus uenit tibi. Et in ps. ij.

Ego constitutus sum rex ab eo. Ipsi ḡ sunt heretici. q̄ p̄uaciter impugnat h̄c ueritatē. In. q. c. illi pestiferi libelli dicit. q̄ nō h̄uit tōminū oim in q̄tū hō. s; ostensuz est h̄c esse falsuz. quia utiq̄ habuit. ⁊ si nō sit vsus. qz nō ut dñs. s; ut paup̄ uixit.

Secūda cōclusio. s. xviii.

si principalis ē. q̄ christ⁹ ex p̄prio facto habuit tōminū acq̄sitū q̄tū dā rex. ⁊ h̄ sic p̄bat. Suppono q̄ dñs redimēs aliquē de manu hostis acq̄rit sibi dñiū in illo sicut in seruo. ⁊ in bonis c̄i sicut in bonis serui. sicut p̄bat̄ ex de iudeis. c. i. ⁊ ult. ⁊ di. liij. ex antiq̄s. ⁊ c. frequē. ⁊ r̄. q. ij. cū redēptor. Po c̄ supposito sic arguit. Nō magis acq̄rit redimēs aliquē h̄iem a morte corporis in eū. ⁊ in bona ei⁹ q̄ redimens eū a morte corporis ⁊ aie s̄i. s; christus passione sua redēmit genus h̄ianū a morte corporis ⁊ aie s̄i in illud. i. ad cor. vi. Empti estis p̄cio magno ⁊c. ⁊ apo. v. Redemisti nos deo in sanguine tuo. et in alijs locis scripture. Ergo ex p̄prio facto x̄ps acq̄sit sibi dñiū supra totū gen⁹ h̄ianū sicut i seruos ⁊ in oib⁹ bonis eoz sicut in bonis seruorū. Secūdo p̄bat̄ sic. Acq̄rens de cōdigno ius aliq̄s iudicādi. acq̄rit dñiū aliqd̄ sup̄ eos. s; p̄t̄ p̄ ap̄los ad ro. xiiij. Tu q̄ es q̄ iudicas alienoz seruū. suo em̄ dño stat aut cadit. s; x̄ps s̄m h̄u manā naturā ex p̄prio facto acq̄sit sibi ius iudicādi uiuos ⁊ mortuos. sicut apparet in pluribus locis scripture. ipse em̄ cōstitut⁹ ē a deo iudex uiuoz ⁊ mortuoz. Act. x. Et. b. l. x. dēducit iu. iij. p̄e. ḡ ⁊c. s; d̄. qz qd̄ ē alicui⁹. nō p̄t̄ sibi acq̄rere. qz qd̄ acq̄sitū ē. nō restat ulter⁹ acq̄rēdū. s; x̄ps ab instāti sue cōceptōis h̄uit tōminū oim. ut ostensū ē in p̄cedēti cōclusioe. q̄ ex p̄prio facto nō h̄uit dñiū acq̄sitū. Respōdet q̄ h̄re aliquāre d̄tingit diuersis modis. Nam p̄t̄ q̄s h̄re dñiū in aliq̄ re directū uel uile. sicut etiā p̄t̄ h̄re ius in aliq̄ re uel rōne successiois uel rōne tōnatiois uel em̄p̄tiois uel h̄. Unde nō repugnat in eadē re h̄ri diuersa iura s̄m modos alter⁹ ⁊ alter⁹ rōis. S; modo dñiū infusū ⁊ dñiū acq̄sitū nō s̄nt eiusdē rōis. s; alter⁹ ⁊ alter⁹. Et idē nō repugnat. qz x̄ps respectu eiusdē rei h̄uerit dñiuz infusū ⁊ dñiuz acq̄sitū. Et h̄ fat̄ p̄ in fili. Nam x̄ps ab instāti sue cōceptōis h̄uit sc̄iaz infusā c̄im. ⁊ tamē postea h̄uit earū dē rex sc̄iaz acq̄sitā. ut p̄t̄ l. uc. ij. Iesus p̄ficiēbat etate sapia ⁊ gr̄a ap̄d̄ deū ⁊ h̄ies. Et q̄ p̄t̄ sic argui. Nō magis repugnat dñiuz infusū ⁊ dñiū acq̄sitū. respectu eiusdē rei q̄ sc̄ia infusa ⁊ sc̄ia acq̄sita. s; n̄ obstāte sc̄ia infusa quā h̄uit d̄ oib⁹ ab instāti sue cōceptōis. h̄uit de eis etiā sc̄iaz acq̄sitā. ⁊ nō obstāte dñio rex infuso potuit h̄re etiā dñiū acq̄sitū de eiusdē reb⁹. ut duplici iure sit dñs. s; infuso ⁊ acq̄sita. Ad ḡ dicitū ē in ar. qd̄ ē habitū nō p̄t̄

Titulus. XII.

acquiri. Respondet verum e eodem modo quod est habitum
sibi in vno modo potest haberi vel acquiri et alio modo. Sicut
et quod scitum est in vno modo sciri potest et alio modo. Et his
partibus falsitas tertium capituli illius libelli heretici. in quo di-
citur conclusiue. quod christus in processu temporis non adquisiuit sibi
habeat dominium in spali aliis rebus. Et dominum dicitur esse habere
sibi. quod dicitur scripture dicitur. Nisi quis renunciaue-
rit omnibus que possidet non potest esse meus discipulus. Mat. xxiij.
Fecit autem christus quod docuit. Sed declaratum est quod aliquid
sibi adquisiuit. Et autoritas inducta quam male. in-
telligit non obstat. Nam renunciauit christus perfectissimam
me omnibus plus ceteris quam ad affectum. in quo consistit
perfectio essentialis. Quo autem ad affectum renunciauit
etiam quod ad effectum in proprio omnibus et omnibus mobilibus
quod omnia habuit coeque cum apostolis. In coeque autem non renuncia-
uit ipse nec apostoli mobilibus. sed immobilibus. nec per
diminuit de perfectione. nec augetur. si renunciauisset
in coeque etiam immobilibus.

Tertia conclusio §. xix.

est. quod christus habuit dominium adquisitum aliis rebus ex dono al-
terius. Et sic probatur sic. Cui datum est aliquid per intendere
se transferre dominium illius rei in illum. et nihil sibi re-
tinentem de dominio illius rei. et ille cui data est res. sit ca-
par dominum. statimque illius rei dominum. Quero enim cui-
us erit illa res. Certum est quod non datus. quod ille ni-
hil sibi retinet in re. sed transferret eam. et transferre intendo
dicit. Nec alicui alterius quam eius cui datur. cum datur ali-
um quod in eum cui datur. transferre non intendat. Nec ra-
lis res vagatur incerta. quod tunc occupati concederet.
Ergo res quam ad dominium eius cui data est. Ite ad
hoc quod res transferat in dominium alterius. non videtur requiri
nisi translatio cum intentione ex parte dantis. et capaci-
tas ex parte recipientis. vbi ista duo concurrunt. dominium
transferretur in recipientem. Sed per Mat. xij. quod magister
nieres ab oriente obtulerunt christo munera. aurum
rhodum. et mirram. et clarum est quod in ipsum transferre in-
tendebat dominium. Vnde textus dicit. Procidetes adora-
uerunt eum. et apertis thesauris suis obtulerunt ei
munera etc. Ergo intendit transferre dominium in eum
taliu munera. Ite christus erat capax talis dominum. Si
ei hoc non esset. Aut si erat ratione voti emissi. sed hoc dicitur
non potest. quod adhuc votum non fecerat. Aut ratione diuini-
tatis vnite humanitati. Sed nec hoc. quod humane na-
ture non repugnat ratione vnionis ad diuinitatem
dominium habere rebus imo magis conuenit. Aut quod ante
illam oblationem habebat in illis rebus dominium infusum.
Nec hoc dicitur potest. quod etiam habebat illarum rebus. sicut omnium
dominium ante infusum. tamen ut ostensum est in precedenti conclu-
sione. eiusdem rei potest haberi diuersa dominia alterius et al-
terius rationis. Aut ratione etate infantilis. nec hoc dicitur
potest. quod paruulus bene est capax dominum. imo vere est dominus
sed versus ad tempus statutum a iure sit sub tutoribus et cu-
ratoribus. ut dicit apostolus ad Gal. iij. Capax ergo erat il-
lus dominum. Et sic per conclusio vera. quod habuit in illis rebus
dominium adquisitum ex dono alterius. Et si dicatur quod ioseph
erat pater adoptiuus christi. Sed peculiare non castren-

se. sed aduentitium adquisitum filio. adquisitum patri adoptiuo.
Et sic videtur quod non christus. sed ioseph habuerit dominium
earum rebus tonatarum. Ratione quod ioseph non fuit pater
adoptiuus. eo modo quod loquitur iura de patre
adoptante et filio adoptiuo.

Quarta conclusio §. xx.

est. quod apostoli postquam emisissent votum paupertatis. quod
Augustinus in de ciui. dei dicit eos fecisse. quod petrus dixit
in persona omnium. Ecce nos reliquimus omnia. et secuti sumus
te. mat. xix. nihil postea habuerunt in proprio
hec conclusio sic probatur facilius. faciens ad votum mortu-
lis peccat. quod patet ex eo quod dicitur in ps. Vouete. et
reddite domino decima vota vestra. Vbi dicitur glo. Vouere
est desistat seu libere voluntate. sed reddere votum est ne-
cessitatis seu precepti. Et eccles. v. vi. Si quis vouerit
domino reddere. Displicet ei ei infidelis et stulta
promissio. Infidelis dicitur non seruata promissio. Sed apostoli
in habendo ista temporalia non leguntur peccasse mortali-
ter. sed per votum emissum non habuerunt aliquid in proprio. Nam
si habuissent. fecissent ad votum. et peccassent mortali-
ter habere ei aliquid in proprio particulariter est ad votum
paupertatis. Abdicauerunt ergo apostoli omnibus temporalibus in
coeque. siue tunc quod vocati a christo relictis omnibus secuti
sunt eum. Siue cum petrus per omnibus dixit. Ecce nos
reliquimus omnia. ut dicitur est. Siue quod christus dixit.
Nolite portare aurum et argentum etc. Mat. x. Et
ex his partibus falsitas quarti capituli istius venenosi
libelli. vbi dicitur Jo. xxiij. determinasse. quod apostoli
habuerunt in spali non solum in coeque postquam facti sunt apostoli
proprietate rebus temporalibus. et quod nihil abrenunciauerunt eis
Et quod christus nihil eis habuisset mandauit. Recoo-
tati huius abdicatois fecerunt. Venerunt isti. quia
Jo. hoc non declarauit vel determinauit. Sed istud
bene declarauit. quod in rebus vsu presumptibilibus
non abdicauerunt dominio talium rerum. cum eis da-
bant retento nudo vsu facti non iuris. et in rebus
que vsu non presumunt statim non potuerunt ha-
bere vsu sine iure vtendi. ut in vestibus et do-
mo et huiusmodi. quia talis esset vsus illicitus. Vnde
nec vouerunt hoc. sed quod in hominibus haberent nudum
vsu facti. denudatum omni iure vtendi. Nec etiam
am vouerunt non habere aliquid in coeque. quod habue-
runt vtique. scilicet mobilia ut patet in loculis Jo. iij. et
Jo. xij. falsum ergo dicunt.

Quinta conclusio §. xxi.

est. quod christus et apostoli habuerunt aliquid in coeque quam ad
ius et dominium. Et hec conclusio sic probatur primo.
Suppono enim quod apostoli vendebant et emebant
aliqua. Et ista suppositio trahit ex multis locis
scripture. ut Jo. iij. discipuli iuerant in ciui-
tatem. ut cibos emerent. Vnde cum adduxerunt
sent cibos quos emerant. dixerunt christo. Habi-
manda. Item Jo. vi. vbi christus dixit philippo.
Vnde ememus panes. ut manducet hi. et
Jo. xij. dicitur quod quidam putabant quod dixerunt. Et me-

Capitulum. III.

que sunt nobis necessaria ad diē festū. Et actū. xx. dicit paulus. Ad ea que mihi opus erāt. mihi miserauerūt manū iste. Ad istam em vendebat ea que opabat manib. unde vivebat. Hoc supposito arguit sic. Dñs ius licite et noie pprio pro se alienādi aliquā rem totaliter a se. hys ius in re nō solū in vsu rei. s. p. ex his que fuerūt declarata in tertio articulo supra. Nullus em p. alie nare aliquā re totalitē noie pprio et p. se. nisi qui hys ius in illa re. et nō solū in vsu rei. s. p. venditi onē res totalitē transfert in ementē. et alienatur ab ipso vendente. Apli autē p. se et noie pprio. aliqua vendiderūt et emerūt. Ergo in illis reb. nō solū vsu imo etiā ius et dñum habuerūt. sed nō in pprio. vt deducit in pcedenti cōclusionē. g. i. cōi. Et pfirmat h. qz cū apli vendebāt. aut transferēbat ius et dñum rei vendite in emptorē. aut nō. Si nō. g. emptores nō habebāt ius et dñum in illa re. et sic recipiebant. qz credebāt se habere ius in illa re. et tñ nō habebāt. Et sic apli erāt de ceptores. qd est absurdū dicere. Si autē ius et dñum trāsferēbat in emptorē. tñ aut apli vendētes trāsferēbat aut aliqsalitē noie eoz. aut de? aut aliquis alius. Si apli h. ppositū. Null' em pōt transferre in aliū ius. qd nō h. Si ergo apli trāsferēbat ius et dñum in aliū. g. de necessitate ipsi habebāt ius et dñum in illa re vedita ab eis. sed nō in pprio. g. in cōi. Itē si trāsferēbatur ius et dñum p. aliū noie eoz. ad h. ppositū. Nullus em pōt transferre dñum alicui' nomine alteri'. nisi ille cui' noie transferē hēat ius et dñum eius. Si g. aliq. trāsferēbat ius et dñum in alim noie aploz. sequit' q. apli hēbāt ius et dñum in illa re trāsferēta. Nec pōt dici. q. deus transferret. tñ em deus aliqd speciale fecisset in emptōibus et venditōibus aploz. qd nec experientia demonstrabat. nec ratio nec auctoritas pfirmat. Itē quia deus ius habet equalit' in oib. reb. nec pōt dici q. aliq. alius trāsferret. qz nō videt' q. ille eēt aliq. alius a dante aplis illas res. Non em ali' a dante habebat vel habuerat ius et dñum in illa re. Vel si habuerat desierat habuisse. Nemo em pōt transferre in aliū dñum et ius. de re in qua nihil habet. Nec pōt dici. q. ille dās trāsferret p. duo. Prima qz etiā apli vendebant aliqua que nō erant eis data. vt illa que opabant manibus. et forte illos p. sces quos ceperant. Luc. v. et ioh. vlti. Secūdo qz ille q. dabat aplis dando intendebat se spoliare oī dñio quod habebat in illa re. Itē qui dederat apostolis. poterat eē mortuus. et p. dñi nihil poterat transferre. Sequit' g. q. apli in reb. quas vendebāt q. habebant. nō solū vsu et dñum. Et sicut potest argui de pecunia. cū de ea emebāt eis necessaria. vt cibos et h. mōi. Queri em pōt vtrum in vendētes apostolis necessaria trāsferēbat illa pecunia data ab aplis. Si nō

ergo vendētes eis recipiebant ab eis. et sic dñum currendo p. alia vt dictū ē de rebus venditis ab aplis. Nec pōt dici q. dñum talis pecunie vel rei vendite ab aplis. eēt alicui' p. sone solennis auctoritatē et officij. vsu penes xpm et aplos remanere. sicut hodie ecclāsi dñum et oratorior et vasoz et ornamentoz sacristie frat. iminoz hodie manent penes papā et ecclām romanā. vsu tñ fratrib. p. cesso. qz tñ nō erat aliqua p. sone idonea preter xpm et aplos in quā trāsferret tale dñum. Nec pōt dici alicui' alteri'. Ergo ius et dñum illi' pecunie qua emebant sibi necessaria erat collegij xpi et aploz in cōi. sicut et rez aliaz que vsu sumunt. Possit sic breuiter argui. potens exercere licite oēm vsu q. natus ē h. circa rem noie suo et p. se hys ius et dñum in illa re. s. apostoli habebāt talē facultatē in reb. quas vendebāt et in pecunia qua emebāt. g. habebāt ius et dñum. vñ sequit' cōclusio p. ncipalis. s. q. apostoli q. tñ ad ius et dñum habebant aliqua i. cōi. Sed forte ad istas rōnes indebit. q. christ' et apostoli habuerūt in oib. talibus reb. oēm vsu que h. dñs rei. nō tñ hēbāt ius et dñum ex eo q. xps et apli p. votū se reddiderāt non capaces cuiuslibet iuris et dñi in reb. Et h. concedens q. tñ erat in se mtenderet trāsferre dñum tñ qz nō erant capaces. nō trāsferēbat in eis dñum dñum. S. istud nō valet. qz nō ē v. q. apostoli p. votū qd fecerūt se nō capaces cuiuslibet iuris et dñi reddiderūt in reb. Primo quidē. qz rō tñ cū sit de meliori bono. nō pōt eē de re illicita. s. vt pbatū ē. s. j. arti. vsus denudatus iure vtēdi ē illicitus. Ergo cū apli necesse h. fuerint vti rebus tpalib. necessariis ad vitā. sequit' q. nō pōt tueri vouē se nō esse capaces. cuiuslibet iuris et dñi tpalibus. Secūdo qz cū ius in reb. tpalibus siue q. tñ ad vsu siue q. tñ ad substantiam rei. nihil aliud sit q. p. tās licite vtēdi talib. sequit' q. si apli vouissent se nō posse h. ius in illis reb. vouissent vtiq. se nō posse h. p. tās licite vtēdi tpalib. qd ē absurdū. Tūc em vel face rent vtra votū vel sp. illicite vterent. cū impossibile sit q. aliquis h. actū licite vtēdi sine p. testate licite vtēdi. cū actus egrediat' a potētia quare p. tās q. nūq. tale votū emiserūt. Preterea non est v. qd illi dicit. s. q. in reb. datis xpor apostolis eius ius et dñum remaneret penes dñum. et tñ apostoli p. actū suū emendo et v. dēdo trāsferēbat ius et dñum in eos q. vendebant seu quibus pecunias dabant cū emebant. qz vt dictū est. et h. in reglā iuris li. vi. Nemo p. p. iuris transferre in aliū q. sibi cōpetere dñoscatur. vñ si nō habebāt apli ius et dñum in illis reb. vel pecunia nō poterāt in alios transferre. vñ h. implicat contradictionē. Secūdo cōclusio ē ista et hui' articuli. s. q. xps et apostoli habuerunt in cōi aliqua quo ad ius et dñum mobilia. pbat

Titulus. XII.

sic. Quibus competit iure ordinario et ex officio
 seminare spiritualia, ipsi debent et iure stipendia
 necessaria ad vitam, ita quod habeant ius et potestatem acci-
 piendi necessaria ab eis quibus spiritualia seminant
 b. patz. i. ad cor. ix. ubi apostolus ait. Si spiritualia
 vobis seminamus, non est magnum si carnalia vestra
 metamus. Quis enim militat suis stipendiis etc.
 Quia b. patz. ex multis iuris, ut. xij. q. i. §. is ita
 et ex d. ci. c. i. contingat. Sed ipse et apostolus compe-
 bat iure ordinario et ex officio seminare spiritu-
 alia. de ipso p. isa. li. Spiritus domini super me etc. ad
 euangelizandum pauperibus misit me. De apostolis ostē-
 dit math. x. Euntes et predicate omnes gentes baptizan-
 tes etc. Et marci vlti. Predicate euangelium omni
 creature. Et cum discipulos ipse misit ad predican-
 dum dixit luce. x. Edetis et bibetis quae apud illos sunt
 dignus est enim operarius mercede sua. Quia et ipse et
 apostoli habent ex officio seminare spiritualia. habebant
 ius in recipiendis vite necessariis. Sed in eis quod debent
 tur alicui de iure. h. ius et dominium. §. etc. Quod si quis
 huic rationi vellet opponere dicitur videlicet. quod cum
 sit duplex debitu iuris et gratitudinis. apostolis non
 ex debito iuris. de quo loquitur. ut. §. ex debito grati-
 tudinis debebant spiritualia necessaria ad vitam. respondet primo
 quidē. quod b. aug. dicit. quod debebant apostolis illa sic
 stipendia militum. Sed stipendia habent ex
 debito iuris. Secundo quod dicit idē. be. aug. quod cum
 paulus non recepit ista stipendia a corinthiis si-
 bi soloculis vicium procurans de labore manuum
 re cessit a iure suo. §. talis praesens erat praesens iuris.
 Tertio quod dicit illis fuisse et esse debita. sicut
 merces mercenarius. Sed clarum est quod mercenarius
 non ex debito gratitudinis. sed iuris debet merces.
 Sequitur conclusio principalis. quod ipse et apostoli habu-
 erunt non solum nudum usum facti. sed ius et dominium in
 eorum in aliquibus mobilibus. Quod si quis adhuc obijci-
 at. videtur quod apostoli sicut alij plati haberent ius in hu-
 iusmodi ex officio. Tamen ex voto fecerant se non
 capaces huiusmodi iuris. Item cum essent plati et religi-
 osi in quantum religiosi non licebat eis habere tale ius
 Respondet quod istae rationes non valent. Primo quidem
 quod extra intentionem pauli apostoli. quae dicebat. i. ad
 cor. ix. se habere hanc potestatem. sed volebat ea uti. qua-
 tum potestate alij apostoli utebantur. Sed si vouissent se non
 habituros teleus seu potestatem. non potuissent habere. et
 utentes ea. sicut faciebat petrus et alij apostoli. fecis-
 sent votum suum. et mortaliter peccassent. quod est falsum.
 Quatuor ad secundum respondet. quod ex quo in quantum plati
 apostoli habuerunt ius et dominium sequitur quod simpliciter
 habuerunt dominium. quod ut dictum est super in pro-
 positionibus reduplicatis affirmatiuis quantum ad subiectum
 dicatum duent cum subiecto. cum reduplicatioe duent
 nit et simpliciter. Sicut si homo in quantum est animal. est sensibili-
 lis. sequitur simpliciter quod homo est sensibilis. Unde sim-
 pliciter procedendum est. quod apostoli habuerunt ius et domi-
 num in eorum in huiusmodi. Preterea cum status platorum
 sit perfectior status religiosorum. quod duent alicui §.

esse suum potissimum. Inuenit et simpliciter. Tertio con-
 cluso principalis probatur sic. ipse et apostoli habuerunt
 loculos in quibus pecunia seruabatur. ut patet ex eu-
 gelio in diuersis autoritatibus super inductis. Illas
 §. pecuniam aut habebat ut propriam. aut ut communem. non
 ut propriam. ut ostensum est §. ut communem. Inquit aliqua
 habuerunt in eorum. Sed aduersarij veritatem inde debent
 dupliciter. Primo quod quia ipse in huiusmodi locu-
 los gessit pecuniam infirmorum. ut dicit. b. aug. et ta-
 git. de creat. ex. etc. Secundo quod ipse et apostoli habuerunt locu-
 los. non pro se sed pro egenis et pauperibus. quare illa pec-
 unia non habebant ut propriam. nec ut communem. Sed
 iste rationes non valent. Et prima quidem. quod ut dictum
 est in. vi. arti. ipse in huiusmodi loculos quod gessit esse vi-
 cat pecuniam infirmorum. non sic est intelligendum quod ege-
 rit aliquod opus imperfectum. cum fuerit in omnibus actibus
 suis exemplar totius perfectiois. perfectus et impe-
 ctus. nec quod illud quod egit. §. habendo in eorum aliquid
 tineat ad statum imperfectorum. ut exponitur isti heretici
 Sed cum multipliciter infirmitas dicatur in scrip-
 tura. de qua infirmitate intelligatur. §. in. vi. arti.
 declaratum est. et principaliter quod dicitur aug. intelli-
 gitur de infirmitate carnis. quae et in subiecti sui
 mus fami. sui. et indigentibus multis. quibus et
 ipse subditus fuit. et non infirmitate imperfectiois
 vite. cum non sit status minus perfectus. habere aliqua
 in eorum quantum ad ius et dominium. quod non ea habere quantum
 ad dominium sed tantum ad usum. ut oratoria de mus.
 vasa. paramenta. put habent. minores. §. tantum ad
 usum. Nam usum consumptibilia ut panis et vi-
 num et huiusmodi habent minores sicut et usum in his
 que eis dant. §. in ius et dominium. et idē de pecunia
 data ipse et apostolis. Quod autem christus in habendo lo-
 culos non fecit opus imperfectiois. ut isti heretici
 exponunt. i. primens ad perfectionem eorum. qui locu-
 los habent in eorum. potest multipliciter suaderi. Pri-
 mo quidem. quod dicit. b. aug. xij. q. i. Habebar to-
 minus loculos a fidelibus oblata conservas et suo-
 rum necessitatibus et alijs indigentibus tribuebat
 Tunc primū ecclesiastice pecunie forma est insti-
 tuta etc. Si §. ex hoc quod ipse habuit loculos. et tra-
 dita forma ecclesiastice pecunie habere. §. christus ex hoc
 non fecit opus imperfectiois. Absit enim quod a sponsa
 sua immaculata speciosa forma et unita. se
 christus imitandum voluerit in hoc quod est imp-
 fectionis. Preterea tota ecclesia primitia non erat
 imperfecta. et tamen ipsa maxime secuta est formam
 loculorum christi. oblata a fidelibus conservata
 ut patet act. v. Preterea si loculos habere esse formam
 quo ad imperfectos. et non quo ad perfectos. pau-
 lus perfectissimus et perfectiois christi imitator. hanc
 formam in se non suscepisset. nec ad hanc formam
 aliquos maxime perfectos indurisset. Sed
 paulus gaudenter in se oblata a fidelibus sus-
 cepit. et pro suis et suorum necessitatibus seruauit ut
 §. ad cor. ij. Et fecit fieri collectas. ut mitterent
 hierosolimam. Preterea inter opera perfecti prelati

Capitulum III.

et ad perfectionem eius pertinentia est. quod subditis
et filiis spiritualibus provideat. non solum spiritualia sed et ter-
restria egentibus. prout patet exemplo christi. qui turbas
et verbo pascebat et corporali cibo. ut patet de panibus
multiplicatis ioh. vi. et mar. viii. Sed constat quod non
possent temporalia ministrare prelati. nisi haberent aliquod
salarium in communi. Ergo nec prelati. nec christus fecit opus im-
perfectum habendo loculos. Preterea dicitur quod tota
ecclesia ceciderit a perfectione christi et apostolorum excepto or-
dine minorum. et quod dominus papa et ceteri prelati ecclesie
et religiosi in habendo bona ecclesie in communi. imitentur
christum. in quantum fecit opus imperfectum. et quod nulli san-
cti antequam fuerit. beatus franciscus in hoc quod fuit perfectio
nisi fuerit christus imitator. videtur irreverenter dicitur.
Item quod secundo dicitur christum habuisse loculos cum apo-
stolis non per se sed per indigentibus. manifeste tradit
cit textum euangelii. ioh. i. ubi dicit euangelii-
sta. quod cum dominus iesus dixisset iude. Quod facis. fac
citius. subdit quod nemo intellexit ad quod illa dixe-
rit. sed credebant quod diceret quod emeret quod eis opus
erant ad diem festum. aut ut egenis aliquid daret. Ex
quibus verbis patet quod ad duo deserviebant loculi. id est. con-
tenta pecunia in eis. videlicet ut provideat christi et apo-
stolorum necessitatibus. et ad subveniendum pauperi-
bus. Et hoc dicit. beatus augustinus. in illo. c. Habebat. s. alle-
gato. Preterea vult fuisse accepta illa pecunia qua
emerent cibos edendos. ioh. iiii. Nisi dicitur loculis
eorum. Ergo non solum pro pauperibus. sed etiam suis ne-
cessitatibus tenebant loculos. et pecunias expende-
bant. Preterea modus habendi communia in ecclesia descen-
dit sicut a forma exemplari a modo habendi loculos
christi et apostolorum. sicut dicit. beatus augustinus. xii. q. i. Exemplum
domini accipite puerantis in terra. Quare loculos
habebat. cuius angeli ministrabant. nisi quod ecclesia loculos
habitura erat. Quare fures admisit nisi quod ecclesia
cum fures patitur toleret. hoc ille. glo. toleret scilicet
cum sunt occulti. Nam cum manifestantur. debent
puniri. Probat conclusio eadem. iiii. sic. Si christus
cum apostolis habuisset in loculis nudum usum facti.
ut isti heretici dicunt. non etiam ius et dominium. sicut
euangeliste dicit de bonis immobilibus. ut domibus
agris que non habuit nisi quod ad usum facti. filius hominis
non habet ubi caput suum reclinet. ita et dixisset de
loculis. filius hominis non habet loculos. Sed hoc non dixit de
loculis. sed de re. Et his patet error. v. capi. illi perfidi li-
belli in quo dicitur. quod iohannes. xii. determinavit. quod
christus non dedit aliam regulam vivendi apostolis quam aliter
quibuscumque fidelibus. sed mentiuntur quod non hoc dicit
iohannes. xii. Nam laici non tenent propriam abrenuntia-
re. quod christus apostolis. id est. vivere in communi absque proprietate
in particulari. quod tamen licet laicis. patet etiam error. c.
vi. eiusdem libelli. ubi dicitur quod apostoli non abdicaverunt.
sed habuerunt sed iohannes. xii. licite et habere potuerunt etiam imo-
bilia ut agros et homines in communi. Et hoc dicitur iohannes.
xii. determinasse. sed mentiuntur. Non enim dicitur
quod christus et apostoli habuerunt mobilia in communi. sed mobilia
ut pecuniam eis daret et homines. sed bene dicitur quod etiam

si habuissent mobilia. ut postea haberent prelati
aliqui religiosi in communi. sed non diminuerunt eis nec
aliter de perfectione essentiali eorum. nec de perfectione sta-
tus eorum.

Sexta conclusio. §. xii.

principalis huius articuli septimi est. quod apostoli
post resurrectionem et christi ascensionem habuerunt aliquod
in communi. Et hoc patet patet per baronem omnibus illis modis
quibus probata est quinta. Sed quod quod est de facto per au-
toritates probatur. Et primo ex eo quod dicitur Actu.
i. Multitudinis credentium erat cor unum et anima
una in domino. nec quisquam eorum que possidebat dice-
bat aliquid proprium. sed erat illis omnia communia. Apostoli autem
erant de numero credentium. ergo apostoli habebant in
proprio. habebant tamen in communi. Sed ad istam rationem solent isti
heretici respondere. quod in illa multitudine credentium
et erat turba credentium et collegium apostolorum.
Turba credentium deficiebat a perfectione
ne. et de ista dicitur quod erat illis omnia communia. Sed apostoli
nihil habebant nec in proprio nec in communi. sed erat dispensa-
satores illorum bonorum communi. Et ideo bene dicitur in textu. quod
ponebant precia agrorum ad pedes apostolorum. et ipsi di-
videbant singulis. Et quod esset ibi talis distinctio.
videtur expressum in glo. ibidem. ubi dicitur. discrevit or-
dinem doctorum et auditorum. Nam multitudo crede-
ntium speretis rebus copula charitatis invicem iun-
gebant. Apostoli vero virtute fulgentes christi myste-
ria pandebant. Sed ista ratio non valet. Primo quod
de textus dicit multitudinis credentium erat
cor unum et anima una. Et sequitur quod erat illis omnia com-
munia. sed illud illis necio refert ad illos qui erant
de illa communitate. ergo cum apostoli essent de illa communitate. sequitur
quod ipsi habebant in communi. Secundo quod augustinus dicit in re-
gula tractans dictam autoritatem. Sicut enim legi-
tis in actibus apostolorum. quod erant eis omnia communia. queritur
igitur de isto pronome eis ad quid refert. Primum
ad apostolos vel aliquos alios. Non videtur da ali-
quos alios. quia beatus augustinus. nihil pre-
miserat. aut de quibuscumque aliis ad quos posset
referri. ergo quod refert ad apostolos. quod satis innuit
textus. beatus augustinus. cum dicit. Sic enim legitis in actibus
apostolorum. quod erant illis omnia communia. id est. apostolis. Cum enim non
proponat antecedens aliquid aliud quam apostoli. patet quod
illud relatum eis debet referri ad apostolos. Tertio patet
ex eo quod legitur de beatus augustinus. quod cepit vivere secundum regulam
sub scriptis apostolis constituta. Sed certum est. quod sic
cepit vivere. ut dimissis omnibus in proprio vivebat
de bonis communibus ecclesie una cum aliis in communi. ergo et apo-
stoli habebant in communi. Quarto quod beatus clemens qui tunc
pater apostolorum fuit. expressum tenet. et dicit. beatus iacobus
minor. id est. et apostolos illorum bonorum fidelium primitivorum
uorum fuisse sortes. et ad communitatem illam que in communi vi-
vebat pertinere. ut habet in illo ca. dilectissimum. xii. q.
i. ibi vide. Ad idem etiam facit. c. quia tua. quod est gre-
g. e. r. c. scimus. quod est urbane pace. Quinto quod
glo. sup. c. videtes. q. e. dicit quod episcopi tenent locum

Titulus. XII.

apostolorum quo ad dignitatem, sacerdotes qui ad sacramentorum dispensationem, monachi qui ad renunciationem propriorum et vitam communem. Sed constat quod monachi ita renunciant proprio, et vitam communem tenent, quod habent in rebus monasterii quibus et dominus in communi, et apostoli habebant in communi. Sermo quod hieronymus, xx, q. i, duo sunt, ponit duo genera christianorum, scilicet laicorum, qui habent in proprio, secundum habitum in communi, scilicet religiosorum. Si fuissent aliqui qui nihil habuissent in proprio, nec in communi, posuisset tertium genus, et cum apostoli fuerint ante hieronymum, et christiani ad unum istorum generum debent computari non ad habitum proprium, sed ad habitum in communi, quod habebant in communi. Septimo dicitur in collatione patrum, quod talis tunc statuerat ecclesia in omnibus qualis nunc est in cenobitis paucis. Sicut enim illi habebant unitatem affectu, societatis et possessionis, sic et in monasterio constituitur. Ex quo auctoritate patrum, quod sicut apostoli tunc erant de ecclesia, imo principes palatiosos in ecclesia, ita habebant illam triplicem unitatem. Præterea plati non possunt excludi a civitate, cum sint capita ecclesiarum, nec per se a bonis et domino honorum ecclesie. Sed apostoli erant plati illius civitatis, quod non potest excludi a domino bonorum illius civitatis, quod non potest illa, scilicet allegata, quod dicitur, quod discretus ordinem doctorum et auditorum, loquitur de discretione quæ sit ad officia, de qua expressè dicitur, quod apostoli docebant ceteros, ut superiores, non de discretione quæ sit ad professionem pauperum, imo in hoc nulla erat discretio seu distinctio. Daretur ergo quod apostoli per christi ascensionem habuerunt in communi aliqua, et sic expedito barri. Respondendum ad objectiones que fieri possent. Et his patrum error non in causa libelli, hoc igne temporalis et eternalis combustionem quod heretici, ubi dicitur quod bona primitivæ ecclesie, de quibus dicitur act. ii, erant illis omnia communi, quod etiam per distributionem erant communi. Et quod ut asserunt sed falso, iohannes, determinavit quod per distributionem erant propria eorum quibus distribuiebant, dicitur esse hereticum. Sed sciendum quod bona illorum sicut et nunc quorundam quibus religiosorum post distributionem erant quidem ad hunc communi, in quibus illi ad quos spectabat dispensare ut plati et procuratores antequam essent in usu quo ad ea que veli consumunt, poterant ab eis auferre et dare alijs, et multo magis que veli non consumuntur ut vestes. Sed cum illi quibus concessa erant, utebantur et comedentes et bibentes ea, tunc non erant communi sed propria eorum que eis utebantur. Et hoc non est illa proprietas, cui abdicat in religionibus per pauperum votum sed propria videlicet ut etiam concessa ad usum, ut vestes que non consumuntur statim ex usu vel veli consumuntur, ut panis antequam utantur, possit per libito voluntatis talia alijs distribuere. Et quod plati non valeant illa alijs deferre, nisi essent ipsi in extrema necessitate. Et de huiusmodi prima proprietate loquitur iura, et de ista, mo. Cui ad monasterium, et. xij, q. i. Non dicatis, non de alia.

Contra conclusio .s. xliii.
nè dicti, vii, articuli arguit primo sic. Quod est per

apostolicas sedes in fide et moribus se diffinitum et apostolicum probatum non fas est deinceps predicere. Hoc probatur di. xii, si romanorum, ubi dicitur quod vere apostolica sedes approbavit, hodie teneat acceptum. Et sic omnes, et. xxv, q. i, hoc est fides. Probat et hoc ratione, quod si aliquis tunc ecclesia aliquid contra fidem declarasset, tunc non fuisset spiritus sanctus sine macula et ruga. Sic sic. Probat missio christi qua promittit, luc. xxij, quod fides petri non deficeret fuisset falsa, tunc enim fides aliquo tempore defecisset. Sicut ergo ei quod est per euangelium diffinitum, non est fas contradicere, sic quod est semel per apostolicam sedem circa ea que sunt fidei se diffinitum et approbatum, non est fas contradicere. Sed per apostolicas sedes semel fuit diffinitum et approbatum, quod ipse et apostoli nihil habuerunt nec in proprio nec in communi quæ sit ad dominum, quod oppositum asserere nefas esse videtur. Quod in ore probatur et de dno, signi. Exijt qui seminat, li. vi, s. pro. ubi sic dicitur. Dicam quod abdicatio omnium rerum in proprio vel in communi propter dei memoriam est sancta, et sequitur. Quod primi fundatores militantis ecclesie putabatur ab ipso fonte hauserant, volentes perfecte vivere per doctrinam et vitam ipsorum alios derivant. Sic ibi dicitur, quod christus hanc expropriationem et dno docuit, et exemplo firmavit. Que quidem decretalis fuit per plures romanos pontifices confirmata, et etiam per concilium vniense, quod etc. Sed ad istud respondet sic ab aliquibus, quod illa decretalis, Exijt, est revocata per Jo. xxij, in illa que incipit, quod non nunquam, et id argumentum sumptum ab illa non conclusit. Sed sciendum quod decretalis aliquid per dicitur revocata, dupliciter, uno modo tanquam falsa, sicut quæ determinat expresse falsum esse quod in illa primebatur. Et sic dicitur illa decretalis, Exijt non esse revocata per illam aliam subsequenter. Quia nonnunquam alio modo potest dicitur revocata quod dubia, quod scilicet contenta in illa sub dubio revocantur. Et sic dicitur quod fuit revocata, Quod declaratur sic. Illa decretalis dicitur revocari tanquam dubia, circa quam et contenta in ea, contingit contrarie opinari. Sed sic est de illa decreta. Exijt ut patet per constitutionem, quod nonnunquam, quod tanquam dubia est revocata et per se eius auctoritati non est necessario standum. Sed ista ratio non evadit difficultatem rationis inducere quod si ecclesia diffinit aliquid in fide et moribus aliquid esse verum, et postea oppositum, ergo ecclesia aliquid errasset, quod videtur absurdum. Et non respondet aliter, videtur quod sic patet ex de baptismo et eius effectu. Maiores, quod occurrit aliquid dubium in articulis fidei vel in scriptura sacra, licet declaratio magistralis possit pertinere ad doctores quoscumque, tamen declaratio et determinatio auctoritativa et finalis cui omnes habent ad obediendum, pertinet ad dominum papam, quod clare fuit ostensum, act. xv, ubi orta dissensione, ut legalia servari deberent cum euangelio, consuluerunt petrum et alios apostolos qui erant in iherusalem. Et petrus sicut princeps apostolorum decrevit legalia non esse servanda. Hec obstat quod iacobus ibidem dicit, Ego iudico non inquit etati eos etc. quod petrus prior decrevit, postmodum

Capitulum Quartum

iacobus sicut loci illi episcopus. ad ostendendum quod ibi sicut in tota ecclesia iurisdictione ordinariam habebat. Iacobus autem in illo loco non quidem equalis sed subordinatus. quia sua erat sub illa petri. Item certum est quod sententia iacobi non potuit artare extra terminos sue iurisdictionis. sed illa sententia petri obligavit universos per orbem. Si ergo cum occurrunt dubia circa scripturam sacram vel articulos fidei declaratio et determinatio spectat ad papam. multo fortius cum occurrunt dubia circa intellectum alicuius constitutionis vel predecessoris sui. declaratio et determinatio spectat ad ipsum papam. Modo circa dictam illam constitutionem dicitur dubitari de paupertate christi et apostolorum. Et ideo. ioh. xxij. et rei veritate et verum intellectum illi constitutionis voluit declarare. Et ideo quod ad hoc non contradicit illi constitutioni existit. sed illam declarat. Cum ergo dicitur quod in illa decretali diffinitur. quod christus et apostoli nihil haberent quantum ad dominium in proprio vel in communi. Dico quod non est verum simpliciter. vel si alicui diceretur intelligendum esse quantum ad bona immobilia. non quantum ad mobilia. Et hoc videtur dicere textus luc. ix. cum dicitur. Filius hominis non habet ubi caput suum reclinet. Non enim habebant christus et apostoli domum vel agrum. sed bene haberent eorum precia. Quod dicitur ergo in illa constitutione. existit. dicimus quod abdicatio omnium rerum in proprio vel in communi propter deum meritoria est et sancta. quam primi fundatores etc. Dico quod abdicatio omnium rerum proprio vel in communi. intelligenda est supple omnium immobilium. Et eodem modo quod ibi dicitur. Hanc expropriationem christus docuit verbo. et exemplo firmavit. Dico quod intelligitur quantum ad bona immobilia que primitiva ecclesia habere noluit. quia futuram ecclesiam in gentibus providebat. Non autem de bonis mobilibus. nec etiam de immobilibus intellexit. quantum ad ius in usu. sed solum quantum ad ius et dominium in re simpliciter. De potest aliter dici distinguendo de proprio et communi. Nam proprium potest accipi dupliciter. Uno modo potest distingui contra deum. Et sic abdicatio rerum etiam mobilium in proprio est sancta et meritoria. Alio modo potest distingui contra alienum. Et sic abdicatio rerum in proprio videtur quod quis viveret non de suo sed alieno. in quo nullus ius habet sicut petrus contra quod non est meritoria nec sancta. Sicut abdicatio in communi potest intelligi dupliciter. Uno modo quod communitas nihil habeat quantum ad ius et dominium in rebus mobilibus vel immobilibus per villo tempore. et sic abdicatio in communi non est sancta nec meritoria. Alio modo quod sic communitas nihil habeat quantum ad ius et dominium. quod singuli eorum habent per libitum voluntatis. ac si habent in proprio. et non sunt distributione superioris. et sic dico quod abdicatio in communi est meritoria et sancta. quam primi fundatores servaverunt. ut patet act. uij. quod singuli non utebantur bonis illius civitatis ad votum. sed potest distribuebatur eis a superioribus. Quod ergo dicitur in dicta decretali. Existit quod abdicatio in proprio est sancta et meritoria. videlicet potest distingui proprium contra deum. non potest distingui contra alienum. Et

sicut abdicatio in communi est meritoria. potest esse distinguatur contra proprium in particulari habido ius et dominium quilibet de civitate in rebus. Et ex his patet quod que fuerunt per nicolaum circa paupertatem christi et apostolorum dicta vel edita in constitutione. existit. non fuerunt contraria. sed per ioh. xxij. in sua constitutione. Quia quorundam fuerunt magis explicite declarata.

Secundo contra §. xxiii.

vera conclusionem arguit sic. facere contra preceptum est mortale secundum omnes. Sed apostolis fuit preceptum nihil habere in proprio vel in communi. quod patet mat. x. ubi christus dixit impatiue. Nolite possidere aurum neque argentum. neque peram neque calciamenta nec duas tunicas etc. Et confirmat hoc quod Marc. vi. dicit quod precepit eis. ne quid in via tollerent. Et ad idem dicit glo. b. aug. super illud quod dixit petrus tracto. Aurum et argentum non est mihi. quod preceptum domini petrus servabat non habens aurum et argentum. Cum ergo apostoli non dicantur peccasse mortaliter circa paupertatem. Si habuissent aliquid in proprio vel in communi. fecissent contra preceptum. et mortaliter peccassent. ergo nihil haberent in proprio vel in communi. Sed ad istud respondet multipliciter et optime. Primo quidem quod secundum b. aug. in pluribus locis istud non fuit preceptum sed documentum. unde faciendum contrarium non peccabatur mortaliter. sicut nec religiosi peccant mortaliter transgrediendo documenta. id est. monitiones et ceremonialia suorum ordinum non ex contemptu. Et quod non fuerit preceptum. patet ex hoc quod sub eodem contextu dicit luc. x. Neminem per viam salutaveritis. Primis enim dicitur videtur dicitur. quod apostoli et apostolici viri euntes ad predicandum si saluaret. peccaret mortaliter. Preterea multa ex eis que ibi inflicta sunt reperuntur habuisse. Nam et loculos habebat. quos iudas portabat et sacculum et peram. Unde dicit eis luc. xxij. Qui habet sacculum. tollat sistrum et peram. ex quibus presuppone eos habuisse illa. Marcus dicit quod portaret virgam quam tamen prohibita alius refert christum habuisse non solum unam tunicam. patet ex evangelio. quod ultra tunicam in consuetudine quam non dividerunt partem sunt milites vestimenta sua. Sed et de calciamentis dicit baptista. Non sum dignus portare calciamenta etc. Quod et si Greg. exponat mystice. tamen et literalis expositio preceptum servanda est. Et petro dictum fuit act. xij. Calcia te caligas tuas. Preterea ista fuerunt apostolis dicta ut prelati. quibus succedunt episcopi. fuit enim dictum eis quando misit ad predicandum. quod ereratum competit prelati ex officio. religiosi vel alios ex commissione vel privilegio. Item ex hoc accipitur forma et institutio prelatorum in ecclesia. ut dicit Beda. Sed nullus dicit quod prelati cum vadunt ad predicandum. peccent mortaliter si habent aliqua in communi. imo hoc dicitur esse danare sacrissimum mos episcopos et doctores ecclesie. b. aug. amb. hylar. greg. que bona ecclesie in communi possederunt. et laudabiliter dispensaverunt. Non igitur fuit hoc ad ista preceptum. sed documentum non necesse observandum. Et quod allegatum est supra Marc. vi. Precepit eis etc. dicendum quod

Titulus XII

preceptum in scriptura aliqui sumit stricte pro
necessaria obligatōe. ut illud ioh. xv. Hoc ē pre
ceptū meū. ut diligatis inuicē. Aliquī sumit lar
ge p̄ documēto vel admonitōe. ut illud mar. vñ
p̄cepit eis ut nemini dicent. s. mutū r̄ surdū fu
isse sanātū. Quātū ē dicere q̄ illi cū nō seruarēt
b. s. diuulgarent. peccarēt mortaliter. potius ibi
fuit documētū. ut dicit. b. greg. ad tocendū vi
delicet nos vitare laudes humanas. Sic etiam
pōt dici. q̄ cū x̄ps infidixit ista. nō ista phibuit.
ut nō h̄ret aliqd̄ ius in t̄pali. s. p̄pret multas
alias causas ut docent doctores sc̄i. Et p̄la ut
ōnderet alimenta ab eis d̄beri quibz p̄dicabāt.
Et h̄c tōnē assignat. b. hiero. Sc̄da ad tollendū
dū aplis oēm pusillanimitatē r̄ solitudinem
sup̄flua circa t̄palia. Et h̄c p̄nit. b. greg. T̄er
tia ut totā sp̄m suā in deo ponerēt. Hanc t̄git
cyrillus. Quarta ut virtutē m̄gī mittendū ōndē
ret cū nihil eis defuerit. q̄ tōez x̄ps exp̄ssit. Luce
xxij. q̄n̄ misi vos sine sacculo r̄c. Quinta est ut
ista n̄ h̄rēt ad sup̄fluitatē. r̄ p̄p̄ ista p̄dicarent.
Sc̄do pōt dici. q̄ falsus ē dicere q̄ aplis fuerit
p̄ceptū nihil h̄re in p̄prio vel cōi. Nec b̄ pōt h̄ri
ut illi asserūt. ex illis v̄bis. Nolite p̄ssidere au
rū r̄c. Nā b̄ fuit dictū nō solū aplis. s. r̄ septua
gita duobz discipul. ut h̄t luc. x. q̄n̄ x̄ps designa
uit eos ad p̄dicandū. S. illis discipulis. Ar̄tū.
nō fuit b̄ p̄ceptū. s. nihil h̄re nec in p̄prio nec in
cōi. q̄d r̄ illi p̄cedūt. Ergo ex illis v̄bis p̄cludi
nō pōt. aplis illd̄ fuisse p̄ceptū. T̄ertio dici p̄t
q̄ illud r̄ si fuisse p̄ceptū q̄d t̄n̄ nō fuit. fuisse
eis factū. p̄ loco r̄ t̄pe. s. q̄n̄ fuerūt missi ad p̄di
candū in via. sicut dicit textus euangeli. p̄cepit
eis. Nihil tuleritis in via r̄ aliqd̄ qui fuerūt licē
tiam r̄ dispensati apli seu licētiati r̄ liberati a ta
li p̄cepto i v̄līa cena q̄ nō obligabant ex illo v̄
l̄. quin alio t̄pe vel loco p̄ssent aliqua h̄ri i cōi
Nec in via fuit eis phibitū aliqd̄ portare. S. so
lū ea que possent aliquantū distrahēre a p̄dica
tione v̄bi. vñ p̄cessit eis portare vnā tunicam r̄
sandalia. mat. vi. in q̄bz si h̄ebāt solū nudū vsuz
facti. quero q̄s h̄ebat de illis d̄nium. r̄ nō videt
posse dari nisi ipi qui portabant. Et id̄ dicūt ali
qui r̄ b̄n. q̄ in oibz argumētis q̄bz ex auctoritate
canonis r̄ sc̄tōz. p̄bat q̄ nihil h̄erūt in p̄prio
vel in cōi. cōmittitur fallacia p̄sequentis arguē
do. Nō habuerūt ista. q̄ nulla. vel fuit p̄ceptum
eis q̄ nō h̄uerunt ista. q̄ nec aliqua. Quarto p̄
illa v̄ba. nō plus phibuit eis d̄nium illaz rep̄
q̄ vsuz. cū ait. Nolite portare aur̄ r̄c. ita q̄ p̄
illo t̄pe nō debebat h̄re vsuz auri r̄ argēti. Alio
quin potuissent portare vn̄os florenos ad vsuz
suū. d̄n̄io penes alios remanēre. q̄d ipi n̄ dicūt
r̄ apparet ex textu. Et sic patz conclusio. q̄ ex illis
v̄bis in quibus se multū fundant. nō pōt h̄ri
eis factū p̄ceptū. q̄ nihil h̄rent in cōi vel in par
ticulari. sed ne ista t̄palia portarent. r̄ quererēt

tanq̄ incerti r̄ nimis solliciti de quo viverēt. et
sup̄flua tenentes nimis inordinate ad ea affi
cerent. Et fm̄ b̄ p̄t dici fuisse eis r̄ successoribz
p̄ceptū. nō simplr̄ rōe portatōis vel h̄itatōis. s.
tōne nimie sollicitudinis r̄ amoris. Et ex his p̄
error. vij. c. libelli maledicti fratricelloz. vbi vidē
cūt q̄ x̄ps simplr̄ r̄ absolute cū misit ad p̄dicandū
ap̄los dicens. Nolite possidere aur̄ r̄ argen
tū r̄c. interdixit eis oē ius ut r̄ h̄ium oim̄ reruz
t̄paliū ad h̄ram. Et q̄. ioh. xxij. declarauit p̄m
um r̄ bene. dicit h̄reticū. S. patz ex declaratio
nibz doctoz inductorz r̄ rōnibz. q̄ illud fuit doc
umentū nō p̄ceptū. Et si p̄ceptū ad ip̄s cū mi
sit ad p̄dicandū exercendos p̄ illa ut incipētes
in statu religioso. Del melius. q̄ p̄cepit ex intē
tione seu phibuit in illis v̄bis inordinatū affe
ctū ad terrena r̄ nimia curā r̄ solitudinem ex
ea que h̄rent impedire ab actu p̄dicatōis. S. p̄
ḡ falsi r̄ h̄retici sunt fm̄ h̄ram q̄ occidit exponē
tes r̄ male.

Tertio pōt argui .s. xv.

sic. x̄ps fuit p̄fectissim⁹ in euangelica p̄fectōe.
Sed ad euagēlica p̄fectōnē p̄mer paup̄tas. q̄
p̄fectissimus in paup̄tate. Sed maior ē paup̄
tas nō h̄re n̄ i p̄prio nec in cōi. q̄ h̄re saltē i cōi
aliqua mobilia. Ergo videt q̄ x̄ps nō h̄uit nec i
p̄prio nec in cōi. Ad q̄d r̄ videt q̄ paup̄tas euā
gelica pōt accipi dupl̄. Vno mō q̄m̄ ad p̄pati
onē aī. r̄ sic ē virtus nō alia a charitate. Et isto
mō fuit x̄ps paup̄rimus sup̄ oēs enā. ioh. bap.
Alio mō pōt accipi fm̄ effectū exteriorē. i. carē
tiā rez. Et sic nō est essentialiter virtus. s. instrū
mentū valde acōmodū ad p̄fectionē virtutis.
r̄ sic x̄ps nō fuit paup̄ior ioh̄ane. S. b̄ ē aduer
tendū q̄ bonitas in instrūmēto nō attendit fm̄
q̄titate instrūmenti s. fm̄ p̄portionē ad finem
sicut p̄z in medicina. Et id̄ nō cōportuit q̄ x̄pus
sūmā paup̄tatē assumeret q̄m̄ ad effectū exteri
oz. alioquin nec debuisset h̄re victū r̄ v̄līū.
s. q̄ h̄ret paup̄tates magis p̄gruentē fin̄. n̄re
redēptōis. Ipe em̄ q̄ p̄ salute hoim̄ venerat et
p̄uersari cū eis h̄ebat. vñ sic sūpsit abstinentiā n̄
summā ut ioh. bap. s. p̄formē cōi vite honeste.
ita r̄ paup̄tatē h̄ns mediocrem. s. cū aplis i cōi
mobilia. q̄ mod⁹ nō h̄z aliqd̄ viscositatis. ut h̄re
imobilia. nec anxietatis plurimū ut i cōi vel par
ticulari modo declarato. Et cū dicit. Nihil q̄s rei
uñciauerit oibz q̄ possidet nō p̄t mens eē disci
pulus luc. xiiij. x̄ps ḡ oibz renūciauit in p̄prio r̄
cōi. nō seqm̄. Nā r̄ quicūq̄ renūciat seculo ut
oēs religiosi q̄ affectu r̄ effectū abdicāt p̄prietatē
n̄. dicunt vere renūciare oibz. r̄ t̄n̄ licite aliqd̄ ha
bent nō solū mobilia in cōi ut p̄dicatores. s. et
am imobilia i cōi. ut oēs monachi. Nec maior
ris p̄fectōis ē renūciare oibz in p̄prio in cōi.
ut minores faciūt q̄ renūciare oibz in p̄prio s.

Capitulum Quartum

lum. sed nō in cōi. vt pbatū est. s. in. vi. articulo licet sit arrior renūciatio.

Quarto pōt ar .s. xxvi.

qui dicit ex multis auctoritatibus canonis et scripturarum ut illud mat. xix. Ecce nos reliquimus omnia et in christo. Et illud mat. viij. Filius hominis non habet ubi ca. su. re. Et ps. xxxix. in eius persona. Ego medicus sum et pauper. et b. aug. Omnia contempsit christus terrenam mundi ut ostendenda esse monstraret. Et eusebii super mat. dicit apostolos fuisse extreme pauperum raris. Et b. Hiero. Si vis esse perfectus. nihil habere propter christum. Et super illud mat. xvij. quoniam inuentum staterem in ore piscis Petrus ad mandatum christi soluit tributum. cum aliter non haberet. dicit. b. Hiero. quod tante domine sunt paupertatis. quod non haberet unde solveret tributum. Et si obicitur. ait ipse de oculis quos ferebat indas. Rudebimus quod reputabat nefas id quod portabat in oculis pro pauperibus in suos usus convertere. Et multe alie auctoritates possent induci. Ad has rudes. Ad illa. Ecce nos reliquimus omnia. verum est quod in christo renūciaverunt. et reliquerunt omnia. Ad secundam. Dicitur quod filius hominis non habuit ubi caput reclinaret. id est. tomum. sed pro non orillit. si non habuit mobilia. quin habuerit mobilia in christo. Ad tertiam. Dicitur quod pauper fuit christus. pariter habens et mendicis. ab alijs petens elyas et medicantes dicuntur. et sunt fratres predicatorum et tunc licite habent mobilia in christo. Ad auctoritates scripturarum si mille essent. poterunt rudi vno verbo. Omnes enim auctoritates que dicunt quod infideliis eis omnia. vel quod renūciaverunt omnibus. vel sunt intelligende quantum ad modum habendi. scilicet quod non haberent in christo. vel quantum ad curam providendi et ut amoverent superflua. Certe proficit ei christus. secundum b. aug. omnia mundi. quod in christo. nam que habentur in christo. non dicuntur mundi sed dei. que autem in christo mundi dici possunt. fuerunt apostoli extreme paupertatis congruentis tunc finis. et b. Hiero tunc in christo et ad necessitatem. non ad superfluitatem mobilia. Ad illud. b. Hiero. Nihil habet propter christum. intelligi potest vel in christo. Nam religiosus verus nihil habet propter christum. licet monasterium suum multa haberet etiam mobilia. vel intelligit quo ad affectum inordinatum. Ad illud de tributo rudes. quod christo aliquid offererent sibi pro suis et apostolorum necessitatibus. aliquid ut pauperibus distribuenda. sicut etiam hodie fit in religiosis quibus plura dantur. et committuntur dispensanda. Et vtrique portabat iudas in locis. tunc autem quoniam soluit tributum non erat in oculis aliquid de his que data erant eis ad usum eorum. et si essent que pauperibus essent distribuenda. Sed non sequitur. quod si tunc non erat in oculis aliquid in usus suos convertendum. quod nunquam fuisset. imo expressit per. quod aliter erant talia. Nam cum ierunt in sicchar ad emendum cibos. iohanna. uxor. utique de loculis receperunt illam pecuniam et pro usu christi et discipulorum ipsorum. Et sic etiam quod petrus dixit act. uxor. Argentum et aurum non est mihi. non sequitur quod si tunc

secum non habebat quoniam aliter potuisset habere in christo. et mulieres que dicuntur ministrasse christo et discipulis de facultatibus suis. non sequitur quod si b. Hiero fuit sic tunc ipsi nec etiam in christo haberent. sic viventibus in christo aliquid eis deficiat etiam mobilia pro aliquo tempore. nisi sibi procuraret pro diversis modis. Nec enim mulieres forte continue secute sunt eum.

Octavus articulus .s. xxvii.

lus est. Dicitur sit hereticum asserere. quod christus et apostoli nihil haberent in christo. Sed quod de materia heresis satis habet in secunda parte titulo vltimo. id brevissime hic expeditur. Sciendum igitur quod ad hoc ut quis proprie dicatur hereticus quatuor requiruntur. Primum est error in intellectu. ita quod male sentiat de veritate. Unde b. aug. dicit. quod hereticus est qui falsas opiniones gignit vel sequitur. Licet enim fornicans vel furans agat contra veritatem. que dicitur non mechaduz nec furandus. non tamen est hereticus. nisi extimaret talia esse licita et pertinaciter. Et ratio est quod non habet errorem in intellectu. ex quo scit esse mala. Secundum quod requiritur ad heresim est. quod talis error sit circa ea que pertinent ad fidem. vel contra veritatem determinationis ecclesie. in his que pertinent ad fidem et bonos mores et necessaria ad consecutionem vite eterne. Si enim esset error in his que non sunt necessaria ad salutem. ut quod sol sit minor terra. vel alias conclusiones philosophicas vel geometricales non pertinentes ad fidem. ibi non est heresis vel error periculosus salutem. Et quod determinationis dubiorum circa fidem vel sacramenta scripturam spectat ad ecclesiam et precipue ad summum pontificem. ut. xxvij. q. i. dicitur. Ad hoc in huiusmodi standum est determinationi ecclesie et summi pontificis precipue. Et pertinaciter asserens contra huiusmodi determinationes ecclesie constituit hereticum. sicut sentiens pertinaciter contra fidem. Tertium quod requiritur ad heresim est quod sit professus catholicam veritatem. et si enim aliquis non esset professus catholicam veritatem. que professio fit in baptismo. ubi permittit se credere que sunt fidei. vel patrinus pro eo si est paruulus. si male sentiret de his que sunt fidei et pertinaciter. ex quo non est professus talē fidem christianam. non diceretur hereticus. sed iudens vel paganus que sunt extra ecclesiam. Et de huiusmodi ecclesia non iudicat ut de hereticis. Videtur etiam requiri quod talis professus fidei. aliquid credat circa ea que sunt fidei christiane. pertinentes ad divinitatem vel humanitatem christi. Si enim nullam veritatem de christo assereretur. magis proprie diceretur apostata quam hereticus. hereticus tamen etiam diceretur. et ut hereticus puniretur. et gravius peccaret quam si aliquid crederet. Quartum quod proficit heresim est. ut obstinata voluntate et pertinaciter illud eligat. vel sequatur errorem. Unde si aliquis non pertinaciter malicia et obstinata erraret circa ea que sunt fidei. paratus emendare se quoniam sibi ostenderetur falsus esse quod verum putat. talis non proprie diceretur hereticus. quod expressit ostendit. b. aug. xxvij. q. ij. Dixit apostolus. Et idem dicit. Errare poterit. hereticus

factus non ero. quod. s. p. t. n. a. r. non erat in suis opinio-
 nibus. s. p. t. n. a. r. s. p. t. n. a. r. s. p. t. n. a. r. s. p. t. n. a. r. s. p. t. n. a. r. s. p. t. n. a. r.
 sed error demonstratus. Non stat quod quotidie
 inter doctores magnos etiam circa diuisa sunt opi-
 niones diuerse. et aliquid contradictorie quae alie-
 ras necesse est esse falsas. Tamen nulla reputat heres-
 tica. donec per ecclesiam fuerit altera determinata.
 His igitur quatuor circumstantiis quis censet hereti-
 cus. Nunc ad questionem respondendo. Si ecclesia deter-
 minauerit per ioh. xxij. in ista constitutione. Quia
 namque Christus et apostoli fuerint aliqua in consensu. et contra ius
 asserere iudicauit esse hereticum. Ideo per istam deter-
 minationem pertinaciter asserere Christum et apostolos
 nihil habuisse in proprio nec in consensu. sed habuisse solu-
 nudum usum facti. in omnibus rebus in quibus est usus
 qui usus talis est illicitus. est hereticum. et ut hereti-
 cus talis est puniendus. Ante hoc istam determinati-
 onem tenere illud. et si est falsum. non in hereti-
 cum. quod non erat declaratum esse contra scripturas. et
 solus usus nudus facti absque aliquo iure vel do-
 minio est illicitus. Et in hoc per excusum Aluarius
 qui scripsit librum notabile de planctu ecclesie. Obi
 multum diffuse persequitur istam materiam. tenendo et
 probando more suo. sed non efficaci christum et apostolos nihil
 habuisse etiam in consensu. Videtur enim nonnulli contrarium ei-
 fusse determinatum. unde submittit sententiam suam cor-
 rectioni ecclesie et determinatio ipsius ioh. xxij. qui hoc
 determinauit ipse suo contrario. scilicet declarando.

Asserunt etiam di. xxviii.

cti fratricelli in libello suo virulento quod papa ioh.
 xxij. dixit multa heretica in diuersis sermonibus
 suis. quos publice in papatu disseminauit. Et quod vi-
 cebat a quibusdam circa finem vite illos reuocasse
 et submississe se in omnibus dictis suis determinationi
 ecclesie dicit illi fuisse hereticum. et quod non sufficit re-
 uocatio illa per illum modum. sed ut dixerit primiti-
 talia que sapiunt heresim ignozat. Tamen si dixerit
 se non pertinax fuit. sed determinationi ecclesie se
 submitit. non potest dici esse hereticus. ut patet per b. au-
 gustinum. xxij. q. ij. dicit apostolus. Exemplum in iohannes
 abbate cuius opinio contra patrem lombardum de mate-
 ria trinitatis reprobat ut heretica. ipse tamen non hereti-
 cus condempnatus. Et hoc ideo quod submitit opuscula
 sua correctioni et determinationi ecclesie in fine. Ut
 patet ex de sum. tri. et fide ca. danamus. Item quod di-
 citur non sufficere tale reuocatio. sed oportet fa-
 cere publice et cum adiuratione solemnium. inducentes
 plura. c. vt. i. q. viij. Donati. Et c. saluberrimum. et
 c. conuenientibus. Et ex de heresi. Ad abolendam. sal-
 sum est. Nam illa iura loquuntur quod error est diuul-
 gatus et ille hoc facultate reuocandi publice. et po-
 lati eorum hoc erigunt ad tollendum scandalum infectio-
 talis doctrine. que omnia vacant in casu nostro. Dep-
 in illis insistere. dicitur non curare. quod successores
 eius non enim in illis erroribus secuti sunt. Sed hanc
 sententiam quam determinauit de paupere christi et apo-

stolorum. s. qui habuerint aliqua ut mobilia in consensu.
 quam dicit hereticam. quod ista non reprobat. sed nec
 successores eius sed eam sequitur dicit esse hereti-
 cos. Sed ipsi pessimi homines sunt heretici veri. qui
 asserunt contra determinationem catholicam factam per ecc-
 lesiam et dominum papam ioh. xxij. et omnes successores
 eius veros catholicos summos pontifices. et omnes alios
 ordines ecclesie et doctores vtriusque et magistrorum
 plurimos in theologia cuiuslibet religionis accep-
 tiam examinatum et approbatam ut verissimam. Et
 facientes scisma ab obia romani pontificis recessi-
 serunt precipue sibi aliud caput antipapam vel
 potius antichristum asserentes penes se veram ecc-
 lesiam catholicam cum sint sinagoga sathane. Et cum
 omnis iurisdictio patrum ecclesie ut a fonte procedat
 a papa. falso opinantes omnes successores iohann.
 xxij. qui secuti sunt veram determinationem eius factam
 circa dictam materiam. esse hereticos. et per hoc
 sequens dicit esse excommunicatos et suspensos. et omnes
 etiam patres qui assentunt illi determinationi. Nec
 debere a talibus accipi sacramenta. nisi baptismum
 in casu necessitatis. nec audire diuina eorum.
 sed a suis pseudo episcopis et sacerdotibus accipi sacra-
 mentaliter et salutifere. Ad confirmationem sue doctrine
 adhuc habent ostendere unum paruulum miraculum
 nisi fumum et cineres cum combusti fuerunt aliqui
 ex eis. Nec mirum quod verax deus nunquam falsitatem
 operibus suis. s. miraculorum approbaret. cum eas de-
 testes. Postquam autem qui tenuerunt illam determinati-
 onem ioh. xxij. ut verissimam usque ad presentem. s. annum.
 cccl. claruerunt variis miraculis in diuersis
 locis. In dicto libello cum eis comburendo asser-
 uerant nos dicere. quod in papam non cadat symo-
 nia. Quod falsum est nosros doctores hoc dicere.
 Sed bene distinguit. b. th. et p. in. uij. et alij. de
 de symonia possumus loqui dupliciter. Uno mo-
 do quo ad penas a iure inflictas contra symoniacos
 s. suspensionis vel excommunicationis. Et sic est verum
 quod in papa non cadit symonia. quod nullus penis in-
 ris potest subici vel ligari. Alio modo quo ad
 peccatum quod mortale est. Et sic in papa potest cade-
 re symonia. quod si ordines vel sacramenta vel alia
 spiritualia conferat per temporalibus appreciativum.
 vtiq. symoniam committit. Non autem si conferendo be-
 neficia. reseruet sibi partem fructuum diuersis de
 causis per necessitates curie et hominum. ut fit in an-
 nuatis. quia non censetur illud symoniacum. Et sic
 omnes nos dicunt esse symoniacos. quod falsum est.
 Sed de symonia habet plene in. ij. pre. ti. i. c. uij.
 et de censuris eius in. ij. pre. ti. de excommunicatione. et de
 de suspensione.

Titulus tredecimus de cono fortitudinis. Fortitudinis quidditas et effectus.

Capitulum primum.